

verslag

van de directie over het jaar

1996

RIJKS MUSEUM
amsterdam

R11 - 1996

Verslag van de directie

over het jaar 1996

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

RIJKS MUSEUM
a m s t e r d a m

POSTBUS 74888
1070 DN AMSTERDAM
TELEFOON 020 - 673 21 21
TELEFAX 020 - 679 81 46

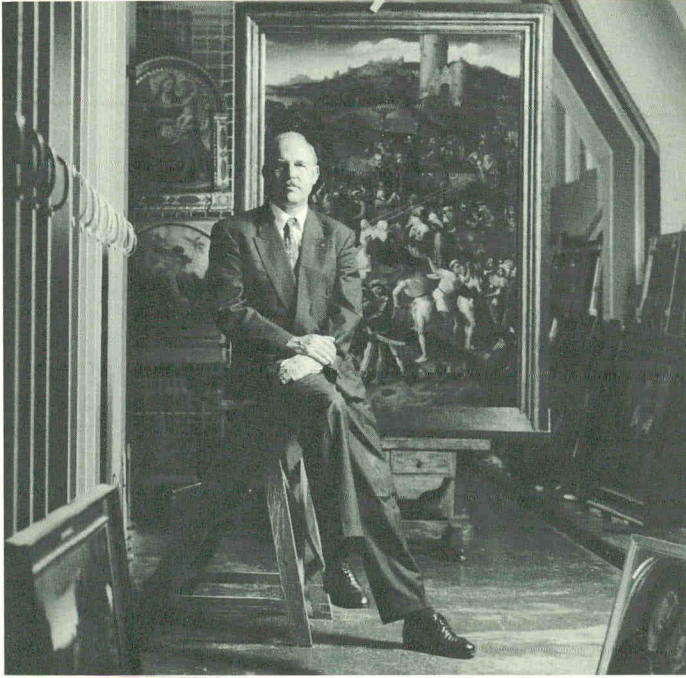
Doelstelling

Het Rijksmuseum is een museum van kunst en geschiedenis dat zich ten doel stelt voor het nationale en internationale publiek een representatief overzicht van de Nederlandse kunst en geschiedenis vanaf de middeleeuwen en belangrijke aspecten van Europese en Aziatische kunst te tonen. Dit impliceert dat het Rijksmuseum voorwerpen van kunst en geschiedenis bewaart, beheert, conserveert/ restaureert, wetenschappelijk onderzoekt en bewerkt, verzamelt, presenteert en toegankelijk maakt, en tentoonstellingen organiseert.

(uit: *Zorg voor de Nationale Schatkamer, beleidsnota van het Rijksmuseum 1991-1999*)

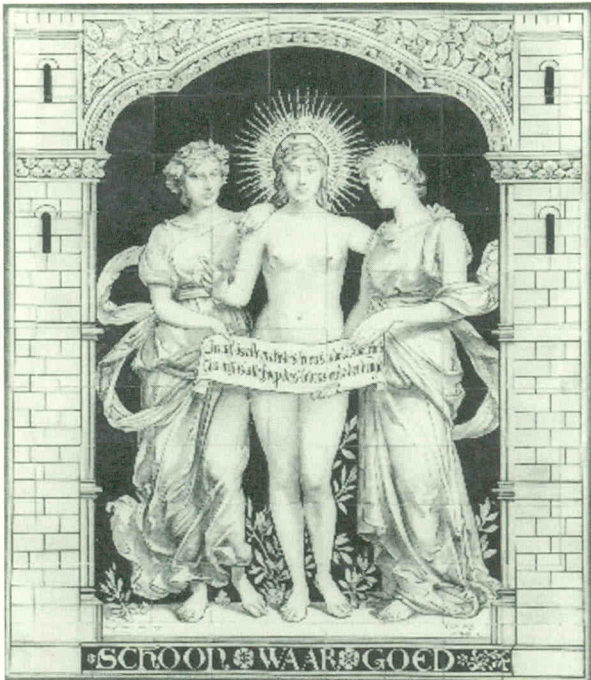
Jaarverslag 1996	5
Bijlagen	21
1. Aanwinsten	21
2. Schenkers en legatoren	49
3. a. Restauratie, conservatie en registratie	50
b. Collectiebeheer en -registratie	56
c. Bibliotheek	58
4. Bruiklenen aan tentoonstellingen elders	59
5. Tentoonstellingen en presentaties	61
6. Publikaties van het Rijksmuseum	62
7. Publikaties van medewerkers	63
8. Externe activiteiten	66
9. Voordrachten en lezingen	72
10. Lunchpauzelezingen	75
11. Bezoekcijfers	77
12. Evenementen, ontvangsten, congressen, symposia en bijzondere bezoeken	80
13. Personeelsgegevens	81
14. Verzuimcijfers	89
15. Opleidingen	89
16. Overzicht sponsors	89
17. De belangrijkste werkzaamheden aan het gebouw	90 3
18. Financieel jaarrapport 1996	91

afb. 1: Portret van prof. dr H.W. van Os ter gelegenheid van zijn afscheid als algemeen directeur van het Rijksmuseum door Erwin Olaf.



afb. 2: Tegeltableau met de drie gratiën, plateelbakkerij Rozenburg.

4



Jaarverslag 1996

1996 begon met de aankondiging dat Henk van Os besloten had zijn directoraat tegen het einde van het jaar te beëindigen. Hij verwoordde bij zijn afscheid de doelen die hij zich bij zijn aantreden had gesteld: de verwezenlijking van de verzelfstandiging, de renovatie van de Zuidvleugel en, ten derde, het profileren van het Rijksmuseum als Nederlands' Nationale Schatkamer. Geen van de zeven sprekers bij zijn afscheid liet er enige twijfel over bestaan dat Henk van Os op alle drie deze fronten glansrijk geslaagd is.

Ondanks het besef dat dit het laatste jaar van Henk van Os' zeven-jarige directoraat zou zijn, met alle ongewisheid van dien, bleek die onzekerheid geen nadelige invloed gehad te hebben op de prestaties die het museum in 1996 leverde. In tegendeel, eerder had het programma iets van een apotheose, met als eclatante afronding een onvergetelijk afscheidsfeest voor alle medewerkers in de onderdoorrit van het museum. De evenementen rond het afscheid van Henk van Os omvatten voorts nog een officiële ontvangst met genodigden uit binnen- en buitenland, terwijl de collectie te zijner ere werd verrijkt met het schilderij 'De Calvarieberg' en een Rozenburg tegeltableau.

Presentaties

Het jaar begon met de laatste maanden van de tentoonstelling 'De Lelijke Tijd', die wegens succes verlengd werd, en waarbij eind maart ook nog een levendig 'nationaal smaakdebat' plaatsvond. Intussen werd op 9 februari onder de titel 'Een nieuwe kunst' al weer de nationale collectie 19de-eeuwse fotografie uitgesteld, vergezeld van een prachtig verzorgde publikatie. Niet minder imponerend was de presentatie van de veelzijdige schatten van het K.O.G. verzegeld van een 5 indrukwekkende bundel opstellen onder de titel 'Voor Nederland bewaard'.

Een succes dat alle verwachtingen overtrof was dat van de tentoonstelling 'The great American watercolour', georganiseerd in samenwerking met het Museum of Fine Arts in Boston. 85.000 nieuwsgierigen bevolkten de zalen van het prentenkabinet. Het zal zeker niet alleen aan de aansprekende poster hebben gelegen dat het publiek hier massaal op afkwam. Het sterkt ons in het vertrouwen dat een frequentere programmering van buitenlandse kunst een verfrissende afwisseling kan bieden, die door het publiek herkend en geapprecieerd wordt.

Van hoge kwaliteit waren de prachtig opgestelde wapens uit de collectie Visser, de eerste kostuum- en textielopstellingen, en verschillende presentaties rond aanwinsten. De kroon op het werk kwam in september met 'Jan Steen', welke tentoonstelling eerst in Washington te zien was geweest. Er was aanvankelijk enige twijfel gerezen of het wel verstandig was een dergelijke tentoonstelling te programmeren zo kort na het overweldigende succes van Vermeer. Nu, die twijfel smolt als onze bezoekers voor de te warme spots, zodra 'Steen' eenmaal van start ging. De catalogus viel niet aan te slepen, en er moest zelfs een Jan Steen S.O.S.-lijn aan te pas komen om alle behoefte aan informatie te lenigen. Er was een ware toeloop op de speciale rondleidingen en avond-ontvangsten en met een daverende klap werd op de binnenplaats van de historische afdeling een speciale Jan Steen-munt geslagen.

afb. 3: Heropening Zuidvleugel. Mw P.C.M. Lunsingh Scheurleer, conservator Aziatische Kunst, leidt H.M. de Koningin rond langs de collectie (foto Werry Crone).



6

Met de Jan Steen-tentoonstelling sloeg tevens het laatste uur van de kassakeet op het voorplein van het museum. Nog eenmaal in kerstrood gehuld, beleefde deze veel gesmade kassabox in elk geval nog een vrolijk uiteinde.

Zuidvleugel

Na zes jaar voorbereiding vond op 24 april de feestelijke opening van de gerenoveerde Zuidvleugel door H.M. de Koningin plaats. De Aziatische kunst en de 18de- en 19de-eeuwse schilderkunst kregen hiermee eindelijk de waardige behuizing die deze collecties verdienen, met bovendien nog een eigen zaal voor wisselende presentaties van kostuums en vlakke textiel. Het was een Gesamtkunstwerk van de Rijksgebouwendienst in samenspel met de betrokken conservatoren en de afdelingen educatie en inrichting. Het bleek bovendien een van de zeldzame museale bouwprojecten die binnen de financiële kaders zijn gebleven.

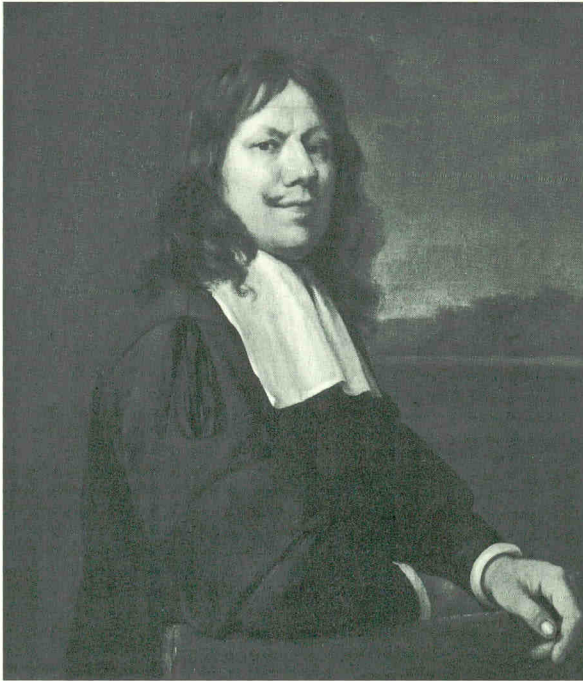
Gebouw

De opening van de Zuidvleugel markeerde tevens het afscheid van vaste architect Wim Quist en het aantreden van zijn opvolger in de persoon van Hans Ruijsenaars, die al in 1995 was benoemd. In samenwerking met hem werkt het museum thans aan ambitieuze plannen om het museumgebouw voor het volgende millennium op het vereiste functionele en esthetische niveau te brengen. De strijdkreet luidt: 'Er zij meer licht en lucht' en aan de in het verleden door velerlei ingrepen aangetaste structuur van Cuypers' museum moet weer recht gedaan worden.

Het hoeden der schoonheid is natuurlijk de primaire museale opgave, en het museumgebouw zelf dient dat in eerste instantie uit te stralen. Op het meest praktische niveau kwam dat dit jaar tot uiting in de opschoning van het onderaardse gangencircuit. Zoals in de meeste door opslagproblemen geplaagde musea dienden ook in het Rijksmuseum de gangen als informele depotruimte. Een voortvarend uitgevoerde 'operatie schone gangen' resulteerde in 1996 in het verkassen van liefst 300.000 kilo steenfragmenten en grote ijzeren voorwerpen naar de nieuw in gebruik genomen MMM-loodsen in Mijdrecht. Tevens werd deze actie aangegrepen voor een conservatieproject steenfragmenten.

Niet alles is natuurlijk nog ideaal. Zo werd weliswaar de *ruimtelijke* opslag van de schilderijlijsten verbeterd, maar geldt dat helaas niet voor de klimatologische omstandigheden ter plekke. Ook sommige werkplekken zijn in dat opzicht nog onder de maat. Het siert de medewerkers dat zij vaak bezorgd om hun collecties zijn, dan om hun eigen werkomstandigheden, maar idealiter dient op beide fronten tegelijk gewerkt te worden. In 1996 werd in elk geval begonnen met de renovatie van het souterrain tussen de torens 3 en 4. Na voltooiing biedt die ingreep voor de medewerkers van de intendance hopelijk aanzienlijk verbeterde werk- en verblijfruimtes. In de nok van het gebouw blinken de dakkappen weer dankzij een vindingrijk systeem om deze, zonder precare evenwichtskunst en halsbrekende toeren van de medewerkers, met behulp van speciale glaswagens schoon te maken.

afb. 4: 'Zelfportret' van Jan Steen, voor de restauratie.



afb. 5: 'Zelfportret' van Jan Steen, na de restauratie.



Vanwege de ontwikkelingen op het Museumplein was het noodzakelijk reeds in een vroeg stadium naar buiten te treden met de hoofdlijnen van het zogenaamde 'Masterplan' voor de renovatie van het museum, om niet de aansluiting met de stedelijke besluitvorming te missen. Naast de ontwikkeling van een basisfilosofie voor dit Masterplan, waarin architect Ruysenaars een inspirerend aandeel had, werd in dit kader ook het 'tunnelplan' geboren en in gang gezet. De toekomstige verhuizing van talrijke depots in het hoofdgebouw naar ondergronds gelegen opslagruimten aan de zuidzijde van het hoofdgebouw vormt een essentiële voorwaarde voor het Masterplan. Het scheidt de ruimte in het hoofdgebouw waarna een zinvollere herschikking van alle museale functies op gang kan komen. Het is voorts de tweede stap in de oplossing van de nijpende depot-problematiek, waarin dankzij de MMM-loosden al een eerste verlichting was gekomen. Aansluiting van de tunnel op de in (1997/98) te bouwen ondergrondse busparkeergarage in de Hobbemastraat, biedt bovendien de mogelijkheid om de expeditie van in- en uitgaande goederen en kunstwerken op verantwoorde manier te realiseren.

Aanwinsten

In 1996 deden alle verzamelafdelingen weer van zich spreken door prachtige aanwinsten. Het museum verdiende het dan ook alleszins dat het november-nummer van het toonaangevende Burlington Magazine een katern aan de top-aanwinsten van de afgelopen drie jaar wijdde.

Aan de Vereniging van Vrienden der Aziatische kunst werd de door mevrouw prof. dr A.M.E. Draak (1907-1995) bijeengebrachte collectie nagelaten, waaruit een keuze voor het bruikleen aan het Rijksmuseum kon worden gemaakt. Meer dan 200 voorwerpen, voor een groot deel Japanse tekeningen, prenten, *surimono* en boekjes konden op deze wijze aan de collecties worden toegevoegd. Ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon (1909-1996), van 1962-1974 directeur van het Rijksprentenkabinet schonk mevrouw Ch.E. van Rappard-Boon ten behoeve van de afdeling Aziatische kunst een Japanse rolschildering uit de 14de eeuw, *Boeddha van de genezing* en voor het Rijksprentenkabinet een aantal Nederlandse tekeningen (van de 16de tot 19de eeuw) en een Japanse prent.

Voor de verzameling meubelen werd dankzij de Rijksmuseum-Stichting een Frans marqueteriekabinet uit omstreeks 1660 aangekocht, toegeschreven aan de uit Nederland afkomstige Pierre Gole. Het meubel illustreert de allervroegste fase van de bloemenmarqueterie in Parijs, een techniek die daar vermoedelijk door Gole zelf is geïntroduceerd. Het is 20 tot 25 jaar eerder ontstaan dan het grote, in 1990 verworven Franse kabinet, dat aanvankelijk op naam van Gole was gesteld, maar thans aan André-Charles Boulle wordt toegeschreven. Tezamen bieden de twee kabinetten een prachtig beeld van de vroege ontwikkeling van het Franse, met marqueterie versierde meubel.

In het kader van het streven de verzameling 19de-eeuwse kunstnijverheid verder uit te bouwen werd dit jaar een klein maar bijzonder fraai wandkabinetje in gotische stijl aangekocht, versierd met kleurrijke Boulle-marqueterie. Het is in 1844 in München gemaakt door de vooraanstaande meubelmaker Franz Xaver Fortner.

afb. 6: Restaurator M. van Laar werkend aan 'Het vrolijke huisgezin' van Jan Steen. Op de achtergrond het 'Zelfportret'.



afb. 7: Restaurator A. Smolenaars bij de door hem te restaureren tuinbeelden.



Ter gelegenheid van het afscheid van Prof. dr H.W. van Os als algemeen directeur is met steun van Christie's Amsterdam een groot Rozenburg tegeltableau uit 1893 verworven, waarop drie vrouwenfiguren zijn afgebeeld die het Goede, het Ware en het Schone symboliseren. Het tableau is uitgevoerd naar ontwerp van Georg Sturm en diende vermoedelijk als proefstuk voor de decoratie van de gevel van de Teekenschool van het Rijksmuseum. Beide objecten zullen een plaats krijgen in de nieuwe zaal met 19de-eeuwse kunstnijverheid, die in 1997 geopend zal worden.

Als eerste wapenfeit van het in 1996 opgerichte Rijksmuseum-Fonds kon uit particulier bezit een onbekende tekening van Rembrandt worden verworven. Het is een zeer markant portret van de in Rembrandts tijd zeer bekende acteur Willem Bartoloz. Ruyter. De fotocollectie werd verrijkt met een schenking van elf foto's door de Amsterdamse verzamelaar Manfred Heiting. Het betreft werken van grote Franse en Engelse fotografen als Marville, Baldus, Le Gray, Cuvelier en Tripe.

Een door de afdeling Nederlandse geschiedenis verworven album van de Amsterdamse schilder Esaias Boursse (1631-op zee 1672) bevat 116 tekeningen gemaakt tussen 1662 en 1670, voornamelijk op Ceylon. Boursse was gefascineerd door de multiculturele samenleving die hij daar aantrof: Arabische handelaren, zwarte bedienden, Singalese markthandelaren en VOC-officieren. Het voor de 17de eeuw unieke album sluit fraai aan bij de in 1985 door de afdeling aangekochte collectie van de dominee en tekenaar Jan Brandes (1743-1808).

Voor de afdeling schilderijen werd met de *Adam en Eva* van Adriaen van der Werff, te langan leste, een fraai voorbeeld verworven van het werk in klassicerende stijl van de meester in zijn meest verfijnde manier van werken. Waar Van der Werff in zijn late jaren vrijwel uitsluitend werkte 11 voor vorstelijke opdrachtgevers, werd de hoop op verwerving van een dergelijk specimen nage- noeg onvervulbaar geacht.

De verwerving van de *Calvarieberg* is een goed voorbeeld van de zich wijzigende voorkeuren in onze culturele belangstelling. Het monumentale schilderij gaat terug op een inventie van Albrecht Dürer en zou, tot voor kort, als een niet bijster origineel kunstwerk zijn veronachtzaamd. De grote kwaliteit van de uitvoering van deze beroemde compositie heeft de tijdgenoten, die door de doorleving van het onderwerp moeten zijn geroerd, geïmponeerd, zoals het de moderne beschouwer ook nu nog doet.

Sinds november hangt als langdurig bruikleen van de ING Barings-bank *Het portret van Mrs Henry Baring en haar twee kinderen* uit 1817, een meesterwerk van Thomas Lawrence (1769-1820), op de eerste verdieping in de gerenoveerde Zuidvleugel. Het doek vormt een voorspel op de presentatie van de schilderkunst van de 18de- en 19de-eeuwse schilderkunst, waarin de Engelse school tot dusverre nauwelijks vertegenwoordigd was.

Wetenschappelijk onderzoek

Naar verwachting zullen beide in samenwerking en met steun van de Onderzoeksschool Kunst- geschiedenis gerealiseerde projecten, de bewerking van het archief van de kunsthandel Van Wis-

afb. 8: 'Portret van de acteur Willem Bartolsz. Ruyter' van Rembrandt van Rijn.



selingh en het eerste deel van de bestandcatalogus *Zeventiende-eeuwse Nederlandse tekeningen*, afgesloten worden met publikaties in 1998. Verzoeken om financiële ondersteuning om door de inzet van jonge kunsthistorische onderzoekers de voorbereiding van catalogusdelen van de tekeningencollectie te bespoedigen, werden helaas nog niet gehonoreerd.

Na een aanstelling van twee jaar aan het Rijksmuseum als junior-onderzoeker, is Jan van Campen aan de Universiteit van Leiden voor twee jaar als OIO aangesteld om zijn proefschrift te voltooien over het oudste Oosterse bestand van het Rijksmuseum, de verzameling van de Haagse amateur-sinoloog Jean Theodore Royer (1737-1807). Hij assisteerde het afgelopen jaar dr Christiaan Jörg (hoofd onderzoek van het Groninger Museum) bij het maken van de catalogus *The Chinese Porcelain Collection of the Rijksmuseum Amsterdam; the Ming and Ching dynasties*, die in 1997 verschijnt. De catalogus omvat een kleine vierhonderd stukken uit het bestand van ruim tweëentwintighonderd stukken Chinees porselein, zoals dat sedert 1990 door de afdeling Aziatische Kunst beheerd wordt.

Vanaf september is bij de afdeling schilderijen Arie Wallert aangesteld, specialist op het gebied van het materiële schilderijenonderzoek. Hij wordt onder meer betrokken bij het onderzoek tijdens restauraties en het publiceren daarover, met name in de geplande reeks over gerestaureerde schilderijen.

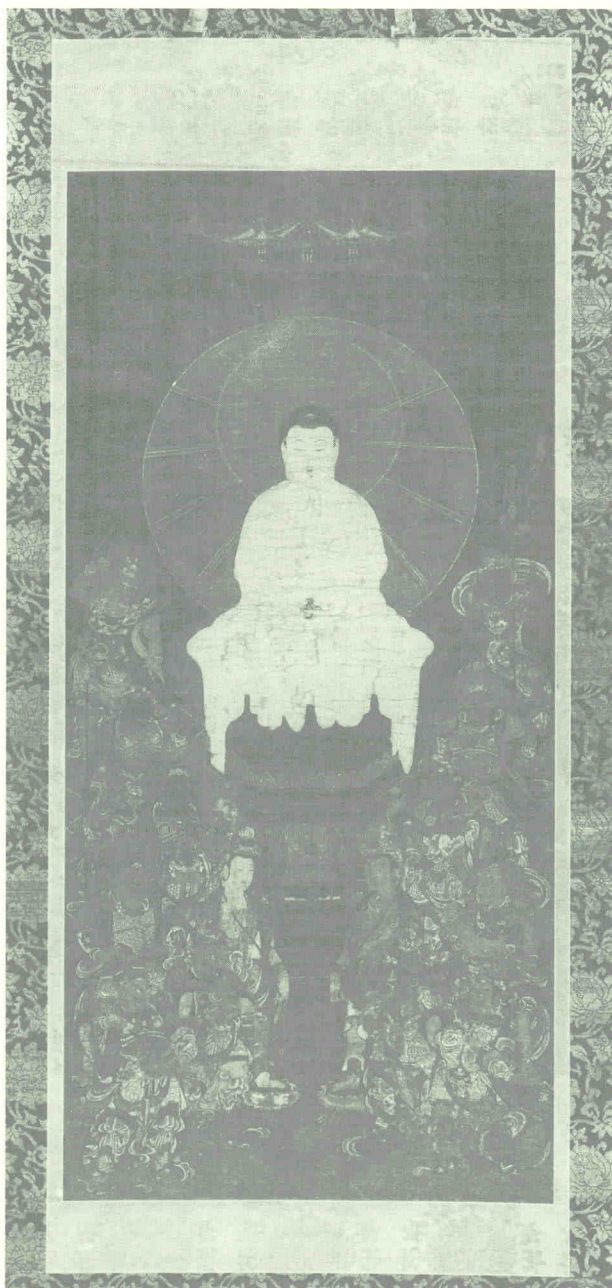
Nauw betrokken was het Rijksmuseum bij de voorbereiding van het 29ste Internationale Kunsthistorische Congres, het CIHA-congres, dat onder de titel *Memory & Oblivion* van 1-7 september in het RAI-congrescentrum in Amsterdam werd gehouden. Meer dan 600 deelnemers kwamen naar dit congres, dat eens in de vier jaar wordt gehouden; het vond in 1952 voor het laatst in Nederland plaats. Het vlekkeloos georganiseerde congres werd op vrijdag 7 september met een drukbezochte en geanimeerde borrel in het Rijksmuseum afgesloten. 13

Een tweede internationaal congres, waarbij het Rijksmuseum in de organisatie participeerde, was het XIVe congres van de International Association of Museums of Arms and Military History, dat in juni in Amsterdam en Brussel werd gehouden.

Talrijk was het aantal publicaties over de collecties van het Rijksmuseum of in verband met tentoonstellingen die in het stadium van afronding zijn en in de komende jaren zullen verschijnen. In samenwerking met de National Gallery in Washington verscheen de goed ontvangen catalogus van de Jan Steen-tentoonstelling. In de aspecten-reeks van de afdeling beeldhouwkunst en kunstnijverheid verscheen *Duits steengoed* van Eckhart Klinge. Wederom bereikte het *Bulletin van het Rijksmuseum*, waarvan het vierde nummer geheel gewijd was aan het afscheid van Henk van Os, een recordomvang: de jaargang 1996 besloeg 428 pagina's.

Daarnaast zagen talrijke artikelen van medewerkers over aanwinsten, restauraties etc. het licht in nationale en internationale periodieken. In de Aduardkapel vond de perspresentatie plaats van de Dictionary of Art, waaraan veel wetenschappers uit het museum hun artikelen hadden bijgedragen.

afb. 9: Rolschildering met voorstelling van Yakushi Nyorai (Bhaisajyaguru), de genezende Boeddha, met de bodhisattva's Gakko en Nikko en de twaalf hemelgeneraals (Juni Shinso), Japan, 14de eeuw.



Ter gelegenheid van het afscheid van Henk van Os werd een Onderzoeksfonds voor de geschiedenis van het Rijksmuseum opgericht, dat publikaties op dit terrein zal stimuleren, onder meer door middel van het toekennen van onderzoeksbeurzen en een 'Prof. dr H.W. van Os-prijs' voor de beste publikatie op dit gebied.

De directe voorloper van het Rijksmuseum, de Nationale Konstgallerij, werd op 31 mei 1800 geopend. Daarom wordt bij het tweehonderdjarig bestaan van onze instelling in het jaar 2000 gestreefd naar de publikatie van een uitvoerige historische studie. Het wordt mede in dit verband dan ook zeer betreurd dat de (wettelijk bepaalde) overdracht van het oude Rijksmuseum-archief aan het Rijksarchief te Haarlem begin 1997 heeft plaatsgevonden; gelukkig behoort het tijdelijk in bruikleen geven van bestanden ten behoeve van onderzoek tot de mogelijkheden.

Conservatie en restauratie

Aan de in het kader van het Deltaplan lopende conservatie-projecten op het gebied van prenten/tekeningen, textiel, schilderijen en lijsten, meubels, bronzen tuinbeelden, glas en zilver werd in 1996 verder gewerkt. Bij behandeling van edele metalen werd gezocht naar nieuwe conservatiemethoden. Het conservatieproject van de panelen, doeken en lijsten van de sterk verwaarloosde portrettenverzameling van Gouverneurs-Generaal van het voormalige Nederlands-Indië werd afgesloten. Twee belangrijke tapijten werden in Mechelen gereinigd en gerestaureerd. Met de behandeling van de houtsculptuur werd op basis van een gedetailleerd conserveringsplan een begin gemaakt; hetzelfde geldt voor de unieke collectie zestiende-eeuwse glasruitjes. Met de conservering van de wapencollectie werd binnen de afdeling Nederlandse geschiedenis, volgens het model van het conservatieproject Marinemodellenkamer begonnen.

15

Het nieuwe conservatieplan werd in de tweede helft van 1996 opgesteld en zal begin 1997 worden vastgesteld.

Een zware druk legde de herinrichting van de afdeling Aziatische kunst op de restauratoren: zowel de bevestiging op sokkels e.d. van de voorwerpen als de conservering vergden een grote inspanning van restauratoren en behoudsmedewerkers van verschillende afdelingen; deze inzet wordt in het buitengewoon geslaagde resultaat weerspiegeld.

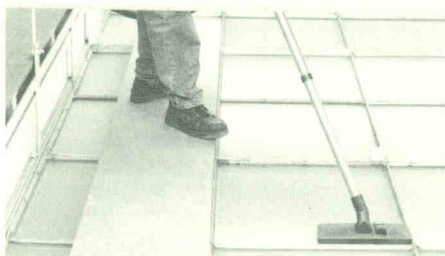
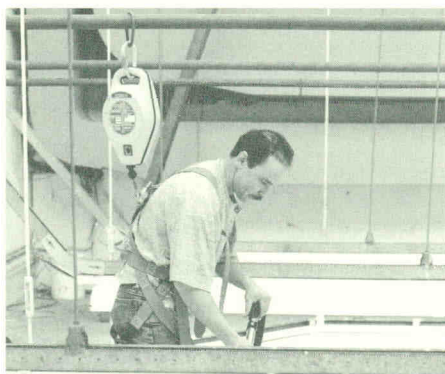
Binnen het restauratie-atelier schilderijen werd de restauratie van zes schilderijen van Jan Steen, een door het VSB-fonds ondersteund project, afgerond met een kleine presentatie hiervan in maart. Bij de werkzaamheden aan negentiende-eeuwse schilderijen bleek het schildertechnische onderzoek in het kader van het project 'Molecular aspects of Ageing in Painted works of Art' (Mol-Art). Buitengewoon arbeidsintensief bleken de restauraties van Honthorst's *Bspotting* en Geertgen tot St. Jans' *Heilige maagschap*, waaraan het afgelopen jaar verder gewerkt is. In samenwerking tussen de restauratieateliers schilderijen en meubelen werd de muziekkast naar ontwerp van Cuypers uit 1858-1859 gerestaureerd; daarnaast werden enkele marqueterie-meubels geconserveerd.

De restauratoren van het Rijksmuseum leverden een belangrijke bijdrage aan de discussie over het niveau van de Opleiding Restauratoren, door in gezamenlijk overleg tot een bijstelling van het

afb. 10: Medewerker expeditie A. de Jong tijdens de "operatie schone gangen".



afb. 11: Medewerker E. Hannun van de huishoudelijke dienst bij het schoonmaken van de kappen.



beroepsprofiel van de restaurator te komen. Dat beroepsprofiel kan op de verschillende restauratiedisciplines van toepassing gemaakt worden, waardoor het opzetten van één opleiding mogelijk lijkt. De aanstaande fusie van de Opleiding Restauratoren, het Centraal Laboratorium en de Rijksdienst Beeldende Kunst, in het nieuwe Instituut Collectie Nederland opent nieuwe perspectieven voor een nauwe samenwerking bij opleiding en onderzoek op het gebied van conservatie en restauratie.

Zakelijke sector

Zakelijk directeur Edwin van Huis aanvaardde per 15 april de functie van directeur van het Audio Visueel Archief te Hilversum. Per 1 april 1997 zal hij als zakelijk directeur worden opgevolgd door Dieric Elders. In het tussenliggende jaar werd het zakelijke takenpakket vaardig en met vaart overgenomen door Jan Vriezen, die eerder bij het Bureau PMZ een grote rol had gespeeld bij de voorbereiding van de verzelfstandiging van de rijksmusea. Hij was verantwoordelijk voor de afwikkeling van de vele personele aspecten rond de verzelfstandiging en zette een nieuwe afdeling automatisering op. Ook voerde hij met gelukkige hand de onderhandelingen met OCenW over de subsidie voor de komende vier jaren, waarbij hij zich gesteund wist door een positief advies van de Raad voor Cultuur over onze beleidsplannen voor de periode 1997-2000. Roel Victor werd aangesteld als ad interim hoofd van de afdeling financiële zaken, waar de problemen lange tijd onoplosbaar hadden geleken.

Begin december kwam het bericht dat voormalig intendant en financieel manager van het Rijksmuseum Remmert van Eijle was overleden. Vele medewerkers hebben aan zijn lange relatie met het museum eer bewezen door zijn crematie bij te wonen.

17

Financiële resultaten

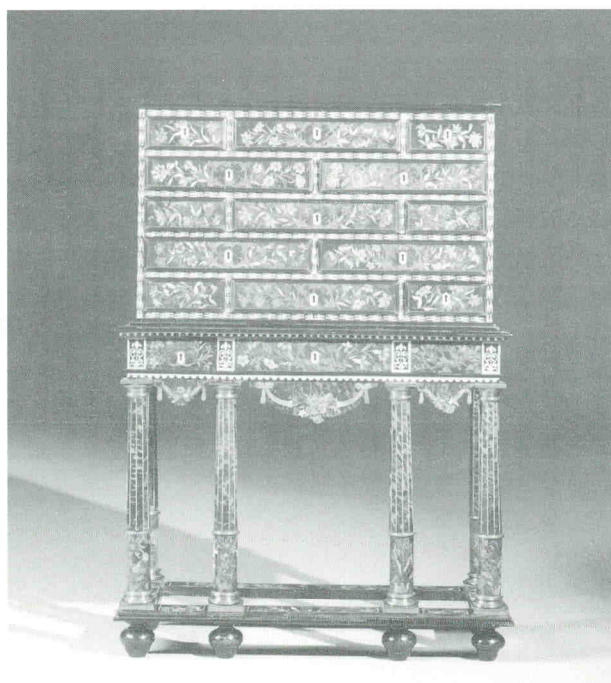
Wat bezoek betreft was 1996 een van de succesvolste jaren. Het aantal van 1.328.291 bezoekers overtreft zelfs dat van de 1,2 miljoen bezoekers tijdens het Rembrandt-jaar 1992. Dat hoge cijfer is natuurlijk in grote mate toe te schrijven aan de prachtige Jan Steen-tentoonstelling. Bovendien profiteerde het museum van de grote aantallen (buitenlands) bezoek aan de Vermeer-tentoonstelling in Den Haag. Daarnaast zorgden inventieve campagnes van de PR-afdeling en het aantrekkelijke evenementenprogramma ervoor dat nog meer Nederlandse bezoek werd aange trokken. Ook de VSB-Joost de suppoost dagen waren weer druk bezocht.

Het effect van het toegenomen bezoek was direct merkbaar in de financiële resultaten. Na jaren met nogal matige financiële uitkomsten kon 1996 met zeer gunstig resultaat worden afgesloten. Het is echter duidelijk dat dit incidenteel is, als gevolg van de samenloop van een aantal (incidentele) grote publieksevenementen. Met name de personele lasten drukken blijvend zwaar op de begroting.

Fondsenwerving

Een nieuw instrument bij het verwerven van extra-gelden voor het museum is het 'Rijksmuseum-fonds'. Dit zogenaamde 'endowment fund' wordt beheerd door het bestuur van de Stichting de

afb. 12: Marqueteriekastje van Pierre Gole.



18

Staalmeesters onder voorzitterschap van de heer M. Drabbe en heeft inmiddels al ettelijke miljoenen bijeengebracht. Het kapitaal wordt belegd en van de opbrengst kunnen aankopen worden gedaan of speciale activiteiten (zoals onderzoek of educatieve projecten) van het museum worden ondersteund. Een geweldige impuls kwam van de genereuze schenking van niet minder dan 7.5 miljoen door een anonieme erflaatster.

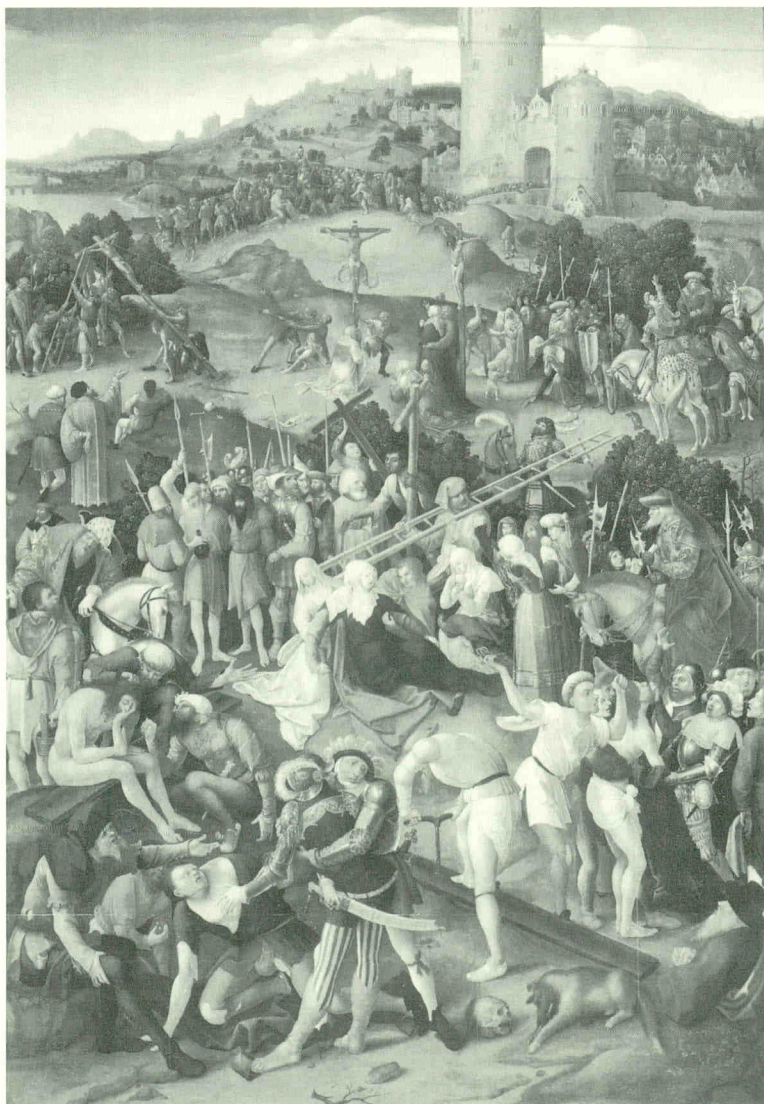
Hier past ook lof voor de continue inzet van de afdeling externe betrekkingen, die de handen vol heeft met het onderhouden en aankopen van relaties met huidige en hopelijk toekomstige geldgevers. Een groeiend deel van onze activiteiten wordt uit deze geldstroom bekostigd.

Tot slot

In 1996 moesten wij helaas afscheid nemen van Hennie Wokas, medewerkster van de zaaldienst. Zij had tot op het laatst de hoop dat zij van haar ziekte zou genezen. Het Rijksmuseum mist in haar een heel gewaardeerde collega.

Ronald de Leeuw
algemeen directeur

afb. 13: Leidse School: De Calvarieberg. Aangekocht ter gelegenheid van het afscheid van Henk van Os als algemeen directeur.



20

Bijlagen

1 Aanwinsten

Afdeling Aziatische kunst

- Rolschildering met een voorstelling van de boeddha van de genezing (Yakushi Nyorai, Sanskrit: Bhaisajyaguru), Gakko (de Zon), Nikko (de Maan) en de twaalf Hemelse Generaals
Inkt, goud en kleuren op zijde, 107,4 × 50,3 cm
Japan, 14de eeuw.
Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
Inv.nr AK-RAK 1996-2
- Porseleinen schaal versierd in onderglazuurblauw met een landschap waarin zich een geleerde bevindt
h. 10,5, diam. 37 cm
China, 1620-1640
Schenking mw C. van Schendel, Amsterdam, uit de verzameling van J. de Bruijn-van der Leeuw
Inv. nr AK-RAK 1996-3
- Rechthoekige jade applique met fijngegraveerde arabesken
2,4 × 5,3 cm
China, late Zhou-periode (722-481 voor Chr.)
Legaat mw A.H. Hondius-Crone te Voorschoten
Inv. nr AK-RAK 1996-1
- Vier kikkertjes of padden, één van goud met een robijn in de rug, l. 1,2 cm, één van lood, l. 1,4 cm twee van zeer donkere glaspasta, l. 1,7 en 1,5 cm
Alle gevonden in de buurt van Trowulan, Oost-Java, Indonesië
- Indonesië, Mojopahit-periode (14de-15de eeuw)
Schenking mw E.M. Refuge-Roertert Steenbruggen te Naarden aan de Vereniging van Vrienden der Aziatische Kunst
Inv. nrs AK-MAK 1680-A, -B, -C, -D
- Aardewerken schaal op voet, versierd met golvende ingekerfde lijnen en beschilderd met wit en rood
Thailand, Ban Chiang, laatste periode 300 v. Chr.-200 na Chr., h. 22,9, diam. 23 cm
Schenking hr en mw G.J. Korteling te Bloemendaal aan de Vereniging van Vrienden der Aziatische Kunst
Inv. nr AK-MAK 1681
- Bronzen wijnvat met deksel voorzien van een hengsel met een hertekop aan elk uiteinde
China, Westelijke Zhou, 11de-10de eeuw v. Chr.,
h. 24,5 cm
Aankoop
Inv. nr AK-RAK 1996-4
- Het legaat van mevrouw A.M.E. Draak (25 maart 1907-16 november 1995) aan de Vereniging van Vrienden der Aziatische Kunst omvat de volgende voorwerpen:*
- Porseleinen bordje
China, vroege Ming-periode (1368-1644)
diam. 10 cm
Wit porseleinen bordje met uitkragende rand, bedekt met een doorschijnende glazuur; in het centrum een ondiep ingegrift karakter
Inv. nr AK-MAK-1469
- Kom
China, 12de-13de eeuw
porselein, yingqing-goed
h. 4 cm, diam. 12 cm
Conische kom op en kleine voetring; bodem ongeglazuurd Bedekt met een blauwig doorschijnend glazuur; aan de binnenzijde gedecoreerd met ingegrifte bloemranken.
Inv. nr AK-MAK-1470
- Kom
China, einde Kangxi-periode (1662-1722)
porselein
h. 7,5 cm, diam. 15,8 cm
Kom met rechte wand. Bedekt met een doorschijnend glazuur; op de buitenwand gedecoreerd met twee ingegrifte draken, jagend op een parel. Merk: zes-karakter merk in dubbele cirkel in onderglazuur blauw.
Inv. nr AK-MAK-1471
- Kom
China, Zuidelijke Song-periode (12de-13de eeuw)
porselein, yingqing-goed
h. 4,3 cm, diam. 18 cm
Ondiepe kom op een zeer lage standring; ongeglazuurde bodem.
Bedekt (met uitzondering van de binnen- en buitenlip) met een blauwig doorschijnend glazuur; in het plat een ingegrift decor van twee vissen tussen de golven; de binnenzijde met dunne opgelegde lijnen verdeeld in zes velden.
Inv. nr AK-MAK-1472
- Kom
China, Tang-periode, periode van de Vijf Dynastieën (618-960)
steengoed
h. 3,5 cm, diam. 11.7 cm

- Ondiepe kom met een verdikte rand aan de buitenlip; brede standing en ongeglazuurde bodem. Een crèmekleurige glazuur die de buitenwand aan de onderzijde niet geheel bedekt.
Inv. nr AK-MAK-1473
– Bloemvormig schaalpje
China, 12de eeuw
porselein, vroeg yingqing-goed
h. 2,5 cm, diam. 11 cm
Kom met gelobde wand en rand, in de vorm van een bloem; de licht-concave bodem ongeglazuurd. Bedekt met een blauwig doorschijnend glazuur.
Inv. nr AK-MAK-1474
– Kom
China, Yuan-periode (1279-1368), 14de eeuw
porselein
h. 6,2 cm; diam. 16,5 cm
Wijde klokvormige kom met brede standing en ongeglazuurde bodem.
22 Bedekt met een grijsblauwe glazuur; aan de binnenzijde een ingegrifte decoratie van een zwemmende zwaan en een bloeiende lotus; aan de buitenzijde twee rijen met nonchalant aangebrachte bloembladen. Overgangsvorm tussen yingqing- en shufu-goed.
Inv. nr AK-MAK-1475
– Kan (deksel ontbreekt)
China, Noordelijke Song-periode (960-1127)
porselein
h. 8,3 cm, diam. 6,5 cm
Naar boven versmallende kan met vierkante schouders, korte gebogen tuit en c-vormig oor in de vorm van een gedraaid koord; brede standing en een ongeglazuurde bodem. Een donkerbruine glazuur laat de onderzijde van de kan gedeeltelijk onbedekt.
- Inv. nr AK-MAK-1476
– Kom
Perzië, Gurgan, 12de eeuw
siliciumhoudend steengoed met kleurloze glazuur
h. 4,8 cm, diam. 10,5 cm
Conische kom met een vierlobbige rand; ongeglazuurde bodem. Een groenig doorschijnend glazuur laat de buitenwand aan de onderzijde gedeeltelijk onbedekt. Imitatie van het Chinese ching-pai-goed.
Inv. nr AK-MAK-1477
– Bord
Zuid-China, 16de eeuw
porselein
diam. 19,5 cm
Bord met accoladevormige rand, de wand aan binnen- en buitenzijde met smalle ribben. Gedecoreerd in onderglazuur blauw met in het plat een qilin en op de binnen- en buitenzijde van de rand en op de standing decoratieve banden. Bestemd voor de export naar Zuidoost-Azië.
Inv. nr AK-MAK-1478
– Kom
China, Song-periode (960-1279)
porselein, bruin ding-goed
h. 3,8 cm; diam. 11,4 cm
Ondiepe kom op een lage standing, met een vijflobbige rand. Bedekt met een bruin-verkleurde glazuur.
Inv. nr AK-MAK-1479
– Kannaetje
China, Yuan-periode (1279-1368), 14de eeuw
porselein
h. 10,3 cm, diam. 7,3 cm
Kalebasmvormige kan met een gebogen tuit en een oor in de vorm van een op de achterpoten staande draak; iets
- concave, ongeglazuurde bodem.
Gedecoreerd met vlekken in onderglazuur koperrood.
Inv. nr AK-MAK-1480
– Theepot met verguld bronzen montuur
China, Yixing, 17de eeuw
steengoed
h. 16 cm, l. 10 cm, br. 8,5 cm
Ovale theepot met vlakke deksel, een gebogen tuit en een boven de pot staand handvat. Handvat, dekselgreep en tuit hebben de vorm van bamboe stengels; ook de buitenwand heeft de vorm van twee bamboesegmenten, beide segmenten met decoraties in reliëf: boven draken jagend op een parel, onder andere dieren en bloemtakken; ook op de schouder en deksel bloemtakken en vogels in reliëf. De deksel is met twee kettinkjes verbonden met het handvat, op de tuit zit een scharnierend klepje; de monturen zijn wellicht Aziatisch.
Inv. nr AK-MAK-1481
– Scheepje
China, Yuan-periode (1279-1368)
porselein
h. 7,8 cm, l. 15,8 cm, br. 5,8 cm
Midden op het dek een overkapping, waaronder twee mensen geknield zitten; op de achterplecht een zittende figuur en een roer. Het geheel is bedekt met een blauwig doorschijnende glazuur.
Inv. nr AK-MAK-1482
– Tafeltje
China, einde Kangxi-periode (1662-1722)
porselein
h. 11 cm, diam. 22,7 cm
Rond tafeltje met vier s-vormige pootjes; de plint is opengewerkt. Gedecoreerd in familie verte-emails met op het blad een vogel op een rots, omgeven door

bloeiende planten; langs de rand een band met gestileerde bloemranken; op de plint draken tussen bladranken; op de poten monsterkoppen.

Inv. nr AK-MAK-1483

– Kruiстegel

Perzië, ca 1300

aardewerk

diam. 22,6 cm

Gedecoreerd met ranken en twee vogels, niet zeer precies aangegeven in reliëf en geschilderd in rood en zwart op een lajwardina-turkouse indergrond.

Inv. nr AK-MAK-1484

– Kom

Perzië, Nishapur, 10de eeuw

aardewerk

h. 4,5 cm, diam. 13,5 cm

Concave kom met vlakke bodem; roodbakkende klei met een witte sliblaag, gedecoreerd met roodbruine en donkerbruine stippen en een stippenband langs de binnenlip; de binnenzijde is bedekt met een doorschijnende glazuur.

Inv. nr AK-MAK-1485

– Kom

Perzië, Nishapur, 10de eeuw

aardewerk

h. 6,2 cm, diam. 15,6 cm

Kom met rechte wand; zeemkleurige scherf; vlakke ongeglazuurde bodem. Gedecoreerd in polychroom slib met in het plat een bok, op de binnenwand velden met een gestileerde bloem en op de buitenwand verticale lijnen en gekleurde ovals.

Inv. nr AK-MAK-1486

– Fragment van een kom

Mesopotamië, Irak, begin 9de eeuw
aardewerk met kobaltbeschildering op tinglazuur

h. 5 cm, l. 20,3 cm

Fragment van een ondiepe kom met ongeglazuurde bodem die aan de binnenzijde is gedecoreerd met halfpalmetten.

Inv. nr AK-MAK-1487

– Kom

Perzië, Nishapur, 10de eeuw

aardewerk

h. 3,7 cm, diam. 11,5 cm

Ondiepe kom met rechtop staande wand; vlakke gedeeltelijk ongeglazuurde bodem. Bedekt met een doorschijnend glazuur en gedecoreerd met pseudo-Chinese karakters en enkele stippen in donkerbruin.

Inv. nr AK-MAK-1488

– Kom

Perzië, Nishapur, 10de eeuw

aardewerk

h. 7,7 cm, diam. 23 cm

Concave kom met een vlakke bodem. Roodbakkende klei met witte slib en een doorschijnend glazuur; gedecoreerd met een Arabische inscriptie langs de binnenwand.

Inv. nr AK-MAK-1489

– Kom

Perzië, Nishapur, 10de-11de eeuw

glas

h. 5,5 cm, diam. 20 cm

Concave kom van doorschijnend, geïriseerd glas. Aan de buitenzijde gedecoreerd met in brede dubbele lijnen ingekraste eenvoudige patronen. Deze zeldzame glazen schaal heeft het model van een aardewerken schaal met gegraveerde versiering.

Inv. nr AK-MAK-1490

– Twee koppen en schotels

Japan, ca 1700-1725

Kakiemon porselein

h.(kop) 4,5 cm, diam.(kop) 6,5 cm;

diam.(schotel) 11 cm

Klokvormige kop en schotel met golvende rand. Gedecoreerd in emails op het glazuur met een vogel in een bloeiende boomtak.

Inv. nr AK-MAK-1491-a/b

– Kom

Japan, ca 1700

Kakiemon porselein

h. 4,5 cm, diam. 14 cm

Ondiepe kom met een opstaande accoladevormige rand (bruin geglazuurd). Gedecoreerd in emails op het glazuur met een draak jagend op een parel; in de wand (nauwelijks te herkennen) bloeiende planten en bomen in laag reliëf.

Inv. nr AK-MAK-1492

– Schaal

Japan, ca 1680-1700

Kakiemon porselein

diam. 21,5 cm

Schaal met een hoekig van het plat gescheiden rand en accoladevormige lip. 23

Gedecoreerd in emails op het glazuur met een bloemtak over het plat en de rand en een vlinder.

Inv. nr AK-MAK-1493

– Bord

Engeland(?), Bow(?), ca 1750-1775(?)

porselein

diam. 21 cm

Achthoekig bord. Gedecoreerd in emails en enig goud op het glazuur in navolging van een Japans voorbeeld; in het plat twee kwartels bij bloeiende planten; op de rand bloemtakken, omgeven door een band met gestileerde bladranken.

Inv. nr AK-MAK-1494

– Schaal

China, ca 1700-1725

porselein

diam. 24,7 cm

- Geribde schaal. Gedecoreerd in emails en enig goud op het glazuur in navolging van Japans Kakiemon porselein; drie tijgers en een dansend mannetje bij bloeiende bomen en gebogen schuttingen.
Inv. nr AK-MAK-1495
– Schaal
China, in Nederland beschilderd, ca 1700-1725
porselein
diam. 28 cm
Gedecoreerd in emails en enig goud op het glazuur; drie vogels in en rond bloeiende bomen (de drie vrienden) en gebogen schuttingen. Merk: zegelmerk in dubbele cirkel (onderglazuur blauw).
Inv. nr AK-MAK-1496
– Inro met netsuke en ojime
Japan, 18de eeuw
lakwerk (inro) en been (netsuke en ojime)
h.(inro) 6,5 cm, h.(netsuke) 3,6 cm;
diam.(ojime) 1,5 cm
- 24 Vijfdelige inro, gedecoreerd met kalebasplanten in takamakie op een met goud besprenkelde ondergrond; de kalebassen gedeeltelijk in zilver, een hek in parelmoer ingelegd. De netsuke is gedecoreerd met een phoenix, de ojime is gesneden tot een klein jongetje dat naar de maan kijkt.
Inv. nr AK-MAK-1497
– Tsuba
Japan, 19de eeuw
ijzer
diam. 7,2 cm
Opengewerkte tsuba, gedecoreerd met bamboescheuten; enige resten van verguldsel en een inscriptie.
Inv. nr AK-MAK-1498
– Rooketui
Japan, 19de eeuw
leer, textiel, metaal, ivoor
h.(etui) 9,5 cm, l.(etui) 14,5 cm,
l.(ketting) 18,5 cm
Etui, gedecoreerd met borduurwerk (draak) met een messing slot (in de vorm van een draak); aan het etui een uit zeven snoeren bestaande (zilveren ?) ketting met twee brede verbindingsschakels (in de vorm van een draak) en een knop van been.
Inv. nr AK-MAK-1499
– Pijp, pijp- en rooketui
Japan, 19de eeuw
leer, metaal, ivoor
l.(pijp) 13,7 cm, l. (pijpetui) 20,7 cm,
h.(rooketui) 8 cm, l.(rooketui) 12,5 cm,
l.(ketting) 12,5 cm
Korte koperen pijp met enkele ingegrifte decoraties in een leren etui; tabaketui met een metalen slot in de vorm van een draak; uit acht snoeren bestaande ketting met een metalen ring met draken in reliëf en een knop van ijzer, gevat in ivoor, het ijzer in de vorm van een draak, jagend op een parel.
Inv. nr AK-MAK-1500
– Hoofdkussen, gesigneerd Yoyusai
Japan, 19de eeuw
lakwerk
h. 12,5 cm, l. 21 cm, br. 11,7 cm
Rechthoekig kastje, de bovenzijde iets hol; de bovenzijde is opengewerkt (in de vorm van een mondorgel), aan één korte zijde is een lade gemaakt. Het kastje is bedekt met zwarte lak met op de bovenzijde, gedeeltelijk doorlopend over de zijanten, een buidel, waaruit de hals van een luit steekt; op de buidel bloemtakken; de buidel is dichtgebonden met een koord in zilver makie, eindigend in een bloem.
Inv. nr AK-MAK-1501
– Beeldje van een zittende man
China, eind 17de eeuw
ivoor
h. 6 cm, l.(voet) 5 cm
Zittende dikke man met baard, één hand op de opgetrokken knie; de mantel is weggezakt zodat de buik en schouders zijn ontbloot. De achterzijde is slechts ruw bewerkt.
Inv. nr AK-MAK-1502
– Spiegel
China, Tang-periode (618-906)
brons
diam. 15,7 cm
Achtlobbige spiegel, gedecoreerd met een draak in reliëf tussen tot ruyi-motieven gestileerde wolken.
Inv. nr AK-MAK-1503
– Twee koppen
China, 18de eeuw
wortelhout
h. 5,5 cm, diam. 5,5 cm
Kop met rondom uitgesneden een doorlopende decoratie van drie Chinese personen in een landschap.
De zilveren bekleding van de binnenzijde ontbreekt.
Inv. nr AK-MAK-1504-A en B
– Kop
China, 18e eeuw
bamboe
h. 9,5 cm, diam. 14,5 cm
Onregelmatig gevormde kop met een rondom doorlopende voorstelling van knoestige bomen in hoog reliëf.
Inv. nr AK-MAK-1505
– Kop
China, 18de eeuw
neushoorn hoorn
h. 5,5 cm, diam. 9,5 cm
Onregelmatig gevormde kop, aan de buitenzijde gedecoreerd met bloeiende bloesemtakken in hoog reliëf; de

binnenzijde is gesneden in de vorm van vier bloemblaadjes
 Inv. nr AK-MAK-1506
 – Zijfiguur van een dienaar met een vliegenvaaier en een bloem in de handen
 Noord-India, 10de-12de eeuw
 zandsteen
 h. 28 cm
 De figuur staat met een elegante knik in het lichaam terzijde van een verloren gegane hoofdgodheid.
 Inv. nr AK-MAK 1507
 – Beeld van het godenechtpaar Vishnu en Shri
 Nepal, 17de eeuw
 verguld gehamerd koper
 h. 28 cm, br. 18,8 cm
 Omgeven door een aureool staan de twee godheden rechtop op een lotussokkel. Vishnu heeft vier armen met in zijn rechterhanden een werpschijf en een schelphoorn en in zijn linker een knots en een lotus. De godin heeft twee armen; met de rechterhand maakt zij het gebaar van geven en met de linker van onderwijs.
 Inv. nr AK-MAK 1508
 – Beeld van de vogel Garuda
 Nepal, 17de eeuw
 verguld gehamerd koper
 h. 20 cm, br. 10,4 cm
 De vogel is weergegeven in menselijke gestalte, maar met een vogelsneb. Zijn opgebonden haar is met een slang samengebonden. Met zijn rechterhand maakt hij het gebaar van eerbiedige groet en in zijn linker houdt hij een schaalje.
 Inv. nr AK-MAK 1509
 – Beeld van een zittende lama
 Centraal-Tibet, 17de eeuw
 gegoten koper

h. 16,8 cm, br. 13,8 cm
 Met de rechterhand maakt de monnik het gebaar van onderwijs en de linker ligt open in de schoot. Op de achterkant van de lotussokkel staat een Tibetaanse inscriptie.
 Inv. nr AK-MAK 1510
 – Beeld van een lama
 Tibet, 17de eeuw
 gegoten verguld koper en zilver
 h. 10,5 cm, br. 10 cm
 De weelderig geplooid mantel, pij en sjerpen van de zittende monnik zijn van zilver. Een zelden toegepast materiaal dat mooi contrasteert met het verguldsel van de zetel.
 Inv. nr AK-MAK-1511
 – Beeld van een zittende bodhisattva (Mahasthamaprapta ?)
 Sino-Tibetaans, 15de eeuw
 verguld gelakt hout
 h. 23 cm, br. 16,7 cm
 De bodhisattva houdt een lotusstengel in zijn rechterhand. Zijn linkerhand houdt hij met de palm naar boven voor zijn middel.
 Inv. nr AK-MAK-1512
 – Opengewerkte plaque met een voorstelling van twee elkaar omstrengelende roofdieren
 Centraal-Azië (Mongolië?), 5de-3de eeuw v. Chr./China, Ordos-gebied, Han-periode
 206 v. Chr.-220 n. Chr.
 h. 5 cm, br. 10,3 cm
 Inv. nr AK-MAK 1513
 – Siermes
 Ceylon, eind 18de-begin 19de eeuw
 ijzer, hoorn en koper
 br. 26,7 cm
 Inv. nr AK-MAK-1514
 – Bekroning in de vorm van een vogel met krulstaart

Indonesië, Java, 9de-begin 10de eeuw
 brons
 diam. basis 5 cm, h. 11,9 cm, br. 13 cm
 Inv. nr AK-MAK-1515
 – Bekroning in de vorm van een makara met krulstaart met een leeuwte in zijn bek
 Indonesië, Java, 9de-begin 10de eeuw
 brons
 h. 9 cm, br. 16 cm
 Inv. nr AK-MAK-1516
 – Bekroning in de vorm van een slangenkop
 Indonesië, Java, 13de eeuw
 brons
 h. 17 cm
 Inv. nr AK-MAK-1517
 – Ring met ronde doorsnede die verbreedt naar de opening toe
 Indonesië, Java, 4de-6de eeuw
 goud over brons
 diam. 2,3 cm
 Inv. nr AK-MAK-1525
 – Ring samengesteld uit gewonden gouddraad
 Indonesië, Java, 4de-6de eeuw
 goud
 diam. 2,3 cm
 Inv. nr AK-MAK-1518
 – Een paar oorringen samengesteld uit gewonden draad
 Indonesië, Java, 4de-6de eeuw
 goud
 diam. 2 cm
 Inv. nr AK-MAK-1519
 – Oorsieraad in de vorm van een ring waar loodrecht bovenop een versiering op een lotuskussen staat
 Indonesië, Java, 9de eeuw
 goud met robijn (?)
 diam. 1,3 cm, h. 1,8 cm
 Inv. nr AK-MAK-1520

- Oorsieraad als hierboven, maar de opstaande versiering in de vorm van een ovale vrucht
Indonesië, Java, 9de eeuw
goud
diam. 1,5 cm, h. 2,2 cm
Inv. nr AK-MAK-1521
- Oorsieraad van het 'N'-type met een versiering van een vierlobbige holte
Indonesië, Java, 14de-15de eeuw
goud
br. 1,4 cm, diam. 1,4 cm
Inv. nr AK-MAK-1522
- Sieraad van onmogelijke vorm, versierd met krullen, waartussen middenvoor zich een menselijk wezen ten halve lijve boven een dergelijk wezen bevindt; aan weerszijden nog zo'n halve figuur
Indonesië, Java, 9de eeuw
goud
h. 1,6 cm, diam. onderzijde 1 cm, br. 2,6 cm
Inv. nr AK-MAK-1523
- Sieraad in de vorm van een schelphoorn
Indonesië, Java, 15de eeuw
goud
h. 1,7 cm, l. 2 cm
Inv. nr AK-MAK-1524
- Miniaturplaatje in de vorm van een hagedis
Indonesië, Java, 15de eeuw
goud repoussé
l. 1,7 cm
Inv. nr AK-MAK-1526
- Miniaturplaatje in de vorm van een speelse leeuw
Indonesië, Java, 15de eeuw
goud repoussé
l. 1,5 cm
Inv. nr AK-MAK-1527
- Miniaturplaatje in de vorm van een man, zittend met zijn armen om zijn knieën
Indonesië, Java, 15de eeuw
goud repoussé
h. 1 cm
Inv. nr AK-MAK-1528
- Miniaturplaatje in de vorm van een wezen met het bovenlijf van een vrouw en het onderlijf van een vogel (*kinnari*)
Indonesië, Java, 9de eeuw
goud repoussé
h. 1 cm, br. 1,2 cm
Inv. nr AK-MAK-1529
- Miniaturplaatjes
Indonesië, Java, 15de eeuw
goud repoussé
h. 0,5 – 0,7 cm
Inv. nr
AK-MAK-1530.a,b,c,d
- Schildering met een voorstelling van een vorst uit de Malla-dynastie
Nepal, Bhaktapur, begin 18de eeuw
kleuren op doek
h. 79 cm, br. 58 cm binnen de lijst
Inv. nr AK-MAK 1531
- Schildering met een voorstelling van de arhat Cudapantaka die met opgetrokken benen op een stoeltje zit te mediteren. Op de achterzijde een aantal Tibetaanse inscripties.
Centraal-Tibet, 15de eeuw
h. 71 cm, b 51 cm
Inv. nr AK-MAK-1532
- Miniatur met een voorstelling van twee vogels die zich op een berg bevinden en een heilige tekst lezen
India, Rajasthan, Udaipur, 18de eeuw
dekverf en goud op papier
h. 14,8 br. 31,1 cm
Inv. nr AK-MAK-1533
- Miniatur met een voorstelling van een ram met een gouden halsband en versierde uiteinden van zijn hoorns
India, Rajasthan, Udaipur, 18de eeuw
dekverf en goud op papier
h. 19,7, br. 10,7 cm
Inv. nr AK-MAK-1534
- Miniatur met een voorstelling van een zwijn rijdend op een olifant. Het zwijn heeft vier armen met zwaard, schild, olifantshaak en trom en balanceert een tempeltje op zijn slag tanden.
India, Rajasthan, 19de eeuw
dekverf en goud op papier
h. 17 cm, br. 13,5 cm
Inv. nr AK-MAK-1535
- Miniatur met een voorstelling van twee vrouwen die naar spelende kindertjes kijken. Een van de kinderen is Krishna, te herkennen aan zijn blauwe huidskleur en aureool.
India, Rajasthan, Jaipur, 19de eeuw
dekverf en goud op papier
h. 24 cm, br. 19 cm
Inv. nr AK-MAK-1536
- Miniatur met een voorstelling van Krishna die op de fluit speelt en Radha die verlegen langs haar sluiert naar Krishna kijkt. Ze staan samen op een lotuskleed bij een boom en een koe likt Krishna's voeten.
India, Rajasthan, Jaipur, 19de eeuw
penseel in zwart op papier
h. 13,2 cm, br. 8,6 cm
Inv. nr AK-MAK-1537
- Tweezijdig beschilderd blad met voorstellingen van Krishna en de herderinnen tussen tekst in Nastaliq-schrift
India, 17de eeuw
h. 44,5 cm, br. 23,5 cm
Bladen van dezelfde serie bevinden zich in het Rijksmuseum voor Volkenkunde te

- Leiden en in particuliere verzamelingen in Nederland.
Inv. nr AK-MAK-1538
– Modeltekening met een voorstelling van de huwelijksinzegening van Rama en Sita
India, Pahari-gebied, Kangra ?, 19de eeuw
kleuren op papier
h. 21 cm, br. 22,8 cm
Deze tekening dient tot voorbeeld voor een schilder van miniaturen met dit onderwerp. Penseelstreken geven de kleuren aan waarmee dan de vlakken gevuld moeten worden.
Inv. nr AK-MAK-1539
– Miniatuur met een voorstelling van twee staande edelen in Moghul-kledij. Boven hen staat in Nagari-schrift hun naam. Links: Raja Mal Rabatri; rechts: Shri Jai Singhji
India, Rajasthan, Jaipur/Mughal, 19de eeuw
kleuren en goud op papier
h. 21,2 cm, br. 16,3 cm
Inv. nr AK-MAK-1540
– Miniatuur met een voorstelling van de heilige Khwaja Khadir staande op een vis met een zwaard in zijn hand
India, Deccan, Mughal, 19de eeuw
kleuren en goud op papier
h. 23,4 cm, br. 17,3 cm
Inv. nr AK-MAK-1541
– Miniatuur met een voorstelling van een gewelddadig omgekomen knaagdier Noord-India, in opdracht van een Europeaan, 19de eeuw
kleuren op papier
h. 18 cm, br. 13 cm
Inv. nr AK-MAK-1542
– Miniatuur met een voorstelling van de Kaaba gezien in vogelvluchtperspectief Perzië, 19de eeuw
kleuren en goud op papier
h. 17 cm, br. 10,8 cm
Inv. nr AK-MAK-1543
– Miniatuur met een voorstelling van twee verstrengelde jongelieden
Perzië, kopie 19de eeuw naar Isfahan, begin 17de eeuw
inkt, kleuren en goud op papier
h. 32 cm, br. 20 cm
Inv. nr AK-MAK-1544
– Tweezijdig gebruikt blad met kalligrafie in Nastaliq-schrift met een marge van spatwerk
Perzië, 17de eeuw
inkt, goud en kleuren op papier
h. 35,4 cm br. 23,5 cm
Inv. nr AK-MAK-1545
– Hiroshige
Titelpagina van Honderd Gezichten op Edo 1858
390 × 241 cm
Inv. nr AK-MAK 1587
– Hokusai
Fuji vanaf Koishikawa, 36 Gezichten op de berg Fuji
ca 1833
261 × 387 cm
Inv. nr AK-MAK 1588
– Hokusai
53 Stations van de Tokaido
ca 1828
225 × 170 cm
Inv. nr AK-MAK 1589
– Kunisada (Toyokuni III)
Twee acteurs in de Chushingura
ca 1850
365 × 260 cm
Inv. nr AK-MAK 1590
– Hiroshige
Nihonbashi uit de Beroemde gezichten op Edo
ca 1830
260 × 378 cm
Inv. nr AK-MAK 1591
– Kunisada (Toyokuni III)
Scene uit de Nisei Genji
ca 1850
355 × 243 cm
Inv. nr AK-MAK 1592
– Kuniyoshi
Krabbels op een pakhuismuur
369 × 256cm
Inv. nr AK-MAK 1593
– Kuniyoshi
Mitate op de 12 tekens van de dierenriem
haas
371 × 250 cm
Inv. nr AK-MAK 1594
– Yoshitoshi
De maan boven de rode klif. Uit: honderd gezichten op de maan
357 × 232 cm
Inv. nr AK-MAK 1595
– Kunisada (Toyokuni III)
Scène uit de Nisei Genji
360 × 249 cm
Inv. nr AK-MAK 1596
– Utagawa school
Vier scènes uit de 24 voorbeelden van kinderliefde
256 × 370 cm
Inv. nr AK-MAK 1597
– Okumura Masanobu
Nachtelijk spelevaren
364 × 482 cm
Inv. nr AK-MAK 1598
– Kuniyoshi
Ichikawa Danjuro VII als marskramer
365 × 253 cm
Inv. nr AK-MAK 1599
– Kuniyoshi
De acteur Sawamura Sojuro op een trap

371 × 257 cm	Yamabukirivier uit de "Zes juweelrivieren"	Inv. nr AK-MAK 1617
Inv. nr AK-MAK 1600	1857	– Hokushu
– Kunisada (Toyokuni III)	331 × 227 cm	Twee acteurs
Twee acteurs als hoveling	Inv. nr AK-MAK 1609	1828/30
338 × 232 cm	– Hiroshige	378 × 251 cm
Inv. nr AK-MAK 1601	uit de "Zes juweelrivieren"	Inv. nr AK-MAK 1618
– Shunsho	1857	– Titelpagina "36 Elegante mooie vrouwen"
Uitvliegende vlinders uit de "Zijdecultuur"	330 × 227 cm	354 × 240 cm
ca 1770	Inv. nr AK-MAK 1610	Inv. nr AK-MAK 1619
255 × 190 cm	– Hiroshige	– Utamaro
Inv. nr AK-MAK 1602	Chidoririvier uit de "Zes juweelrivieren"	Courtisanes bij het nieuwe jaar
– Hokusai	1857	379 × 241 cm
Acht gezichten op de Ruykyu-eilanden	330 × 228 cm	Inv. nr AK-MAK 1620
ca 1830	Inv. nr AK-MAK 1611	– Kuniyoshi Utagawa
245 × 360 cm	– Hiroshige	Twee draken
Inv. nr AK-MAK 1603	Vuurwerk boven Ryogoku "Honderd gezichten op Edo"	367 × 250 cm
– Hokusai	360 × 248 cm	Inv. nr AK-MAK 1679
Acht gezichten op de Ruykyu-eilanden	Inv. nr AK-MAK 1612	<i>Surimono:</i>
ca 1830	– Hiroshige	– Shunman (zegel) (1757-1820)
252 × 370 cm	Shimabara uit de "Beroemde gezichten op Kyoto"	Het voeden van de draak
Inv. nr AK-MAK 1604	1835	1808
– Hiroshige	235 × 365 cm	142 × 187 cm
28 Yoshitsune bij de waterval	Inv. nr AK-MAK 1613	Inv. nr AK-MAK 1546
359 × 237 cm	– Hiroshige	– Shinsai (1764-1820)
Inv. nr AK-MAK 1605	"Honderd gezichten op Edo"	Zand aanharken; schelpenserie (Kasenawase)
– Hiroshige	1858	1809
Terugkerende zeilen (acht gezichten op Biwa)	366 × 251 cm	136 × 186 cm
ca 1810	Inv. nr AK-MAK 1614	Inv. nr AK-MAK 1547
229 × 174 cm	– Yoshitsuya	– Sori (act. 1790-1800)
Inv. nr AK-MAK 1606	uit Tokaido serie	Gezicht op de berg Fuji
– Katsukawa school	370 × 244 cm	slangenjaar (1809)
Acteur met zwaard in vrouwenrol	Inv. nr AK-MAK 1615	110 × 193 cm
271 × 122 cm	– Moronobu	Inv. nr AK-MAK 1548
Inv. nr AK-MAK 1607	Gezicht op Ueno (kopie)	– Shunman (1757-1820)
– Hiroshige	276 × 415 cm	Het hakken van kruiden in het nieuwe jaar
Fuji eda uit de serie: 53 Stations van de Tokaido	Inv. nr AK-MAK 1616	ca 1805
1838	– Hiroshige	128 × 144 cm
244 × 364 cm	De ingang van Yoshiwara "Honderd gezichten op de Oostelijke hoofdstad"	Inv. nr AK-MAK 1549
Inv. nr AK-MAK 1608	358 × 236 cm	
– Hiroshige		

– Anoniem	Inv. nr AK-MAK 1557	– Anoniem
Een sakekommetje	– Shinsai (1764-1820)	Twee jongetjes met hond (egoyomi)
ca 1820	Opgevouwen Kimono & doos met moehi	1814
165 × 182 cm	“Hotel” uit de serie “Shichifuku”	142 × 120cm
Inv. nr AK-MAK 1550	ca 1815	Inv. nr AK-MAK 1566
– Anoniem	132 × 188 cm	– Anoniem
Rondtrekkende muzikanten met	Inv. nr AK-MAK 1558	Twee jongetjes met sneeuwkonijn
samisen	– Tani Seik (ca 1810-1830)	(egoyomi)
ca 1820	Edelman leest gedicht (deel lange	1819
135 × 185 cm	surimono)	150 × 145 cm
Inv. nr AK-MAK 1551	ca 1820	Inv. nr AK-MAK 1567
– Shunman (1757-1820)	212 × 158 cm	– Hokusai (1760-1849)
Processie bij Gionmatsuri	Inv. nr AK-MAK 1559	uit de “Schelpenserie”
slangenjaar, 1821	– Shunman (1757-1820)	1822
202 × 272 cm	Hofdame op veranda	210 × 185 cm
Inv. nr AK-MAK 1552	slangenjaar (1809)	Inv. nr AK-MAK 1568
– Gosei (act. 1804-1840)	140 × 185 cm	– Shinsai (1764-1820)
Bronzen vat en processiebelletjes	Inv. nr AK-MAK 1560	Dansende courtisane bij het nieuwe
“Beroemde plaatsen in de hoofdstad”	– Sanfu/Sandoku	jaar
ca 1825	De zeven gelukkiggoden in een boot	Jaar van de haas (1807)
200 × 178 cm	ca 1840	138 × 275 cm
Inv. nr AK-MAK 1553	230 × 163 cm	Inv. nr AK-MAK 1569
– Anoniem	Inv. nr AK-MAK 1561	– Anoniem
Pijnboom, zon en Fuji	– Shinsai (1764-1820)	Waaievormige prent met tafeltjes
ca 1805/10	Vrouw houdt rijstkoekje op voor aap	1820-1830
107 × 185 cm	1812	125 × 260 cm
Inv. nr AK-MAK 1554	298 × 182 cm	Inv. nr AK-MAK 1570
– Jihisen	Inv. nr AK-MAK 1562	– Kunisada (1786-1864)
Kreeft met sakekommetje	– Anoniem (Shijo)	De centrale straat in de Yoshiwara
jaar van de geit (1811)	Drie waaiers met wapen	1820-1830
125 × 157cm	1820/30	210 × 190 cm
Inv. nr AK-MAK 1555	182 × 244 cm	Inv. nr AK-MAK 1571
– Kunikichi	Inv. nr AK-MAK 1563	– Hokkei (1780-1850)
Het vissen van kokkels	– Anoniem	Een van de Chinese sennin met
ca 1830	Parelvissers met draak	kraanvogel uit de serie “Ressenden
127 × 195cm	1808	tangumi”
Inv. nr AK-MAK 1556	103 × 135 cm	1820-1830
– Anoniem	Inv. nr AK-MAK 1564	215 × 185 cm
Dichter Shinratei Bansho bij	– Shunman (1757-1820)	Inv. nr AK-MAK 1572
houtkoolcomfoor	Hofdame met klok (egoyomi)	– Hokkei (1780-1850)
ca 1810	212 × 192 cm	Rat uit de serie “36 Beesten”
124 × 160 cm	Inv. nr AK-MAK 1565	1820-1830

215 × 185 cm	210 × 180 cm	Inv. nr AK-MAK 1623
Inv. nr AK-MAK 1573	Inv. nr AK-MAK 1581	– Utagawa school
– Hokkei (1780-1850)	– Hokkei (1780-1850)	Courtisane met edelman met poppen
Opgaande zon boven de zee	Gezicht op Enosnima	19de eeuw
1820-1830	1821	165 × 210 cm
202 × 183 cm	200 × 180 cm	Inv. nr AK-MAK 1624
Inv. nr AK-MAK 1574	Inv. nr AK-MAK 1582	– Yoshitoshi school
– Hanzan	– Shijo	Twee krijgers
Het duwen van een boot op het	Schermbloemen	laat 19de eeuw
Biwameer	1830-1840	342 × 465 cm
hondenjaar (1826)	180 × 244 cm	Inv. nr AK-MAK 1625
197 × 265 cm	Inv. nr AK-MAK 1583	– Utagawa school
Inv. nr AK-MAK 1575	– Shunman (1757-1820)	Ontwerptekening voor een
– Shijo 'sur papier' met	Shoki, de duivelstemmer	Chushingurascène
dennennaaldmotief, surimono voor een	1810-1820	laat 19de eeuw
begravenis	280 × 144 cm	275 × 404 cm
195 × 275 cm	Inv. nr AK-MAK 1584	Inv. nr AK-MAK 1626
Inv. nr AK-MAK 1576	– Hokusai (kopie)	– Chinnen
– Gozah	Courtisanes in bordeel/lange surimono	Schilderende schildpadden
Twee vuistduwende mannetjes	204 × 570 cm	19de eeuw
slangenjaar (1821)	Inv. nr 1585	272 × 500 cm
190 × 260 cm	– Hokusai	Inv. nr AK-MAK 1627
30 Inv. nr AK-MAK 1577	Het bekijken van de kersenbloesem	<i>Moderne Prenten:</i>
– Shio school	1810-1820	– 36 gezichten op Mount Fuji
Camelia op kopje met paard	390 × 530 cm	255 × 365 cm
jaar van het paard (1822)	Inv. nr AK-MAK 1586	Inv. nr AK-MAK 1628
195 × 255 cm		– Hasui
Inv. nr AK-MAK 1578	<i>Tekeningen:</i>	Tempel in de mist
– Hidenobu (= Eishin 1800-1820)	– Anoniem	260 × 390cm
Vrouw met kind met speelgoedtijger	Sprinkhaan met kaki's	Inv. nr AK-MAK 1629
jaar van de tijger (1818)	19de eeuw	– Eisho
128 × 180 cm	265 × 365 cm	Kannon en tempel in Asakusa
Inv. nr AK-MAK 1579	Inv. nr AK-MAK 1621	390 × 264 cm
– Kunisada (1786-1850)	– Hokusai school	Inv. nr AK-MAK 1630
Courtisane met pijp en aap	Zittende man, rugfiguur	– Hasui
jaar van de aap (1824)	19de eeuw	Herfst in Oisawa
200 × 184cm	120 × 125 cm	390 × 264 cm
Inv. nr AK-MAK 1580	Inv. nr AK-MAK 1622	Inv. nr AK-MAK 1631
– Gakutei (1786-1868)	– Hokusai school	– Yoshida
Komachi kersenbloesem "Een keuze van	Twee vrouwen die zich kappen	De saruzawa vijver
kersenbloesem voor de Katsushika club"	19de eeuw	400 × 277 cm
1820-1830	160 × 245 cm	

Inv. nr AK-MAK 1632	1885	Inv. nr AK-MAK 1650
– Hasui	180 × 120 cm	– Fables de la Fontaine
Regen bij een tempelpoort	Inv. nr AK-MAK 1641	250 × 284 cm
390 × 264 cm	– Hiroshige	Inv. nr AK-MAK 1651
Inv. nr AK-MAK 1633	Gezichten op Edo	– Hokusai
– Koitsu	180 × 120 cm	Hokusai Manga
Schemer in Hakubo	Inv. nr AK-MAK 1642	222 × 150 cm
1932	– Eitaki	Inv. nr AK-MAK 1652
265 × 385 cm	Sensei Eitakugafu	– Hokusai
Inv. nr AK-MAK 1634	1895	Hokusai dochu gafu
– Herfstregen	225 × 150 cm	227 × 160 cm
395 × 264 cm	Inv. nr AK-MAK 1643	Inv. nr AK-MAK 1653
Inv. nr AK-MAK 1635	– Shigemasa	– Eitaku
– Koitsu	Modieuze gezichten in Gio	Bumbutsu hinazata gafu
Sneeuw op de tempel bij Katada	1765	1880
385 × 263 cm	225 × 158 cm	227 × 150 cm
Inv. nr AK-MAK 1636	Inv. nr AK-MAK 1644	Inv. nr AK-MAK 1654
– Shiro Kasamatsu	– Bumpo	– Kacho gafu
Maan boven pijnboom	Titel nog niet geïdentificeerd	250 × 165 cm
390 × 262 cm	257 × 178 cm	Inv. nr AK-MAK 1655
Inv. nr AK-MAK 1637	Inv. nr AK-MAK 1645	– Utagawa school
– Kunichika	– Hokusai	Ehon
uit de Tokaido	Hokusai gafu (late druk)	228 × 160 cm
330 × 222 cm	228 × 160 cm	Inv. nr AK-MAK 1656
Inv. nr AK-MAK 1638	Inv. nr AK-MAK 1646	– Isai
	– Hokusai	Isai Gashiki
<i>Japanse Boekjes:</i>	Tekeningen uit één lijn	230 × 155 cm
– Gessai	250 × 160 cm	Inv. nr AK-MAK 1657
Schetsboekje	Inv. nr AK-MAK 1647	– Harunobu
19de eeuw	– Paito	Ehon Kokinsan
Inv. nr AK-MAK 1678	Ontwerpen voor handwerkslieden	ca 1770
– Kiyonaga	1850	213 × 155 cm
vroeg geïllustreerd boek	225 × 154 cm	Inv. nr AK-MAK 1658
1777	Inv. nr AK-MAK 1648	– Bunsen (?)
180 × 130 cm	– Hokusai	Bunsen gafu
Inv. nr AK-MAK 1639	hon Sakigake	222 × 160 cm
– Kiyosai e.a.	1836	Inv. nr AK-MAK 1659
“Japanse houtsneden”	230 × 257 cm	– Kijosui
1890	Inv. nr AK-MAK 1649	Kyosai gafu
122 × 180 cm	– Bijustu Sekka (De wereld der	228 × 158 cm
Inv. nr AK-MAK 1640	kunsten)	Inv. nr AK-MAK 1660
– Hanza Osaka	238 × 155 cm	– Gakutei

- Titel nog niet geïdentificeerd
225 × 160 cm
Inv. nr AK-MAK 1661
– Jichosai
Karikaturen
240 × 268 cm
Inv. nr AK-MAK 1662
– Kuniyoshi
Titel nog niet geïdentificeerd
228 × 160 cm
Inv. nr AK-MAK 1663
– Masayoshi
Stadsgezichten
208 × 152 cm
Inv. nr AK-MAK 1664
– Diverse kunstenaars
Kyoka album
222 × 155 cm
Inv. nr AK-MAK 1665
– Onbekende kunstenaar
Zoho Kashiragaki
225 × 155 cm
32 Inv. nr AK-MAK 1666
– Gakutei
Ichizo gafu
1823
230 × 160 cm
Inv. nr AK-MAK 1667
– Harunobu
Haru no nishiki
210 × 150 cm
Inv. nr AK-MAK 1668
– Utamaro
Yuki-onna
1788
230 × 150 cm
Inv. nr AK-MAK 1669
– Bumpo
Titel nog niet geïdentificeerd
227 × 158 cm
Inv. nr AK-MAK 1670
– Hiroshige
- Tokaido
180 × 120 cm
Inv. nr AK-MAK 1671
– Anoniem
Kannonkyo Wadoku Sho
1719
260 × 180 cm
Inv. nr AK-MAK 1672
– Okada Kanrin
Kanrin Gafu
1844
278 × 186 cm
Inv. nr AK-MAK 1673
– Mokyō
Wakan Zue
1772
265 × 182 cm
Inv. nr AK-MAK 1674
– Bumpo (?)
Landschappen
255 × 177 cm
Inv. nr AK-MAK 1675
– Suifutei
Acteursportretten
262 × 164 cm
Inv. nr AK-MAK 1676
– Shunboku
Osaka
1749
250 × 180 cm
Inv. nr AK-MAK 1677
- Afdeling beeldhouwkunst
en kunstnijverheid**
- Edele metalen**
- Doos van zilver met in het deksel een
plaque van parelmoer met scènes
betreffende de zoutwinning
h. 11 cm, diam. 19.6 cm
Amsterdam, 1755, het zilver door Jan
Diederik Pont, het parelmoer door
Johannes Christiaan Konsé
- Schenking mw G. Volkenborn-Kristensen,
Oosterbeek
Inv. nr BK-1996-1
- Textiel**
- Servet met de verovering op de
Tartaren van Gran en Buda door Leo-
pold I
h. 109.5 cm, br. 86.5 cm
Vlaanderen, ca 1683-1690
Schenking mw A. Schouten, Den Haag
Inv. nr BK-1996-6
– Tapijt met wapen Van Pallandt van
Eerde/Van Neukirchen genaamd
Nyvenheim
h. 820 cm, br. 820 cm
Deventer, ca 1805-1827
Schenking mw I. André de la Porte-
baronesse van Pallandt en mw E.
Oudshoorn-baronesse van Pallandt,
Ommen
Inv. nr BK-1996-10
– Loper, vervaardigd uit twee smalle aan
elkaar genaaide stroken donkerblauwe
zijdefluweel
h. 85 cm, br. 16 cm
Noord-Europa, ca. 1600-1650
Schenking Edo Q. von Saher, Greenwich,
VS, uit de nalatenschap van Dési von
Saher-Halban, via prof. mr R. Feenstra,
Leiden
Inv. nr BK-1996-11
– Tafelkleed, vervaardigd uit twee
fragmenten van een kazuifel
h. 189 cm, br. 66 cm
Noord-Europa, ca. 1700-1725
Schenking Edo Q. von Saher, Greenwich,
VS, uit de nalatenschap van Dési von
Saher-Halban, via prof. mr R. Feenstra,
Leiden
Inv. nr BK-1996-12
– Dekkleed, vervaardigd van vier stroken

zijdedamast, gevoerd met zijde en afgezet met galon

h. 243 cm, br. 207 cm

Noord-Europa, ca. 1735-1770

Schenking Edo Q. von Saher, Greenwich, VS, uit de nalatenschap van Dési von Saher-Halban, via prof. mr R. Feenstra, Leiden

Inv. nr BK-1996-13

– Servet van linnendamast met een herten- en zwijnenjacht

Zuidelijke Nederlanden, 1520

Schenking C. Burgers, Kaapstad

Inv. nr BK-1996-16

– Servet van linnendamast met de personificaties van de vier werelddelen
h. 82 cm, br. 89 cm

Zuidelijke Nederlanden(?), ca. 1850-1880

Schenking hr en mw Van Haersma Buma-Meuser Bourgognion, Den Haag

Inv. nr BK-1996-5

Kostuums en accessoires

– Avondjapon met bovenlijf van zwarte velours en een 'pouffe' en rok van zwarte faille, met bijbehorende patroontekening; ontwerp van Hubert Givenchy, in licentie vervaardigd door Laurens Jooose Haute-Couture B.V. te Rijswijk

Frankrijk/Nederland, 1979-1980

Schenking Laurens Jooose Haute-Couture B.V., Rijswijk

Inv. nr BK-1996-3

– Vier livreeknoppen van zilver met het wapen Teding van Berkhout
diam. 2.5 cm

Utrecht, ca 1853-1866

Schenking S.F. baronesse van Höevell-Teding van Berkhout, Bergen

Inv. nr BK-1996-17-A-D

Ceramiek

– Plaque van faïence met voorstelling in blauw in de glazuur van Diana met haar gezellinnen op jacht

h. 43 cm, br. 46.3 cm

Delft, ca 1690-1710

Schenking mw K.J.E. Bloemhoff-Scholtz, Amsterdam

Inv. nr BK-1996-4

– Tegeltabelau met de drie gratiën

h. 197.2 cm, br. 174.7 cm

's-Gravenhage, N.V. Haagsche

Plateelbakkerij Rozenburg, 1893,

geschilderd door Daniël Harkink naar ontwerp van Georg Sturm

Aankoop, met steun van Christie's

Amsterdam B.V., ter gelegenheid van het afscheid van prof. dr H.W. van Os

Inv. nr BK-1996-18

Glas

– Beker van helder groen glas met veel luchtballen en met verticale ribben

h. 8.1 cm, diam. 6.2 cm

Duitsland, ca 1450-1550

Schenking hr en mw Engels-de Lange, Driebergen

Inv. nr BK-1996-19

Meubelen

– Wandkastje van eikenhout belijmd met palissander, ingelegd met rood en geel koper, tin, schildpad, hoorn op verschillend gekleurde ondergrond, ivoor en paarlemoer

h. 72 cm, br. 46.5 cm, diam. 12.3 cm

München, 1844, door Franz Xaver

Fortner

Aankoop

Inv. nr BK-1996-15

– Kabinet, belijmd met marqueterie van verschillende houtsoorten en gedeeltelijk

groen gekleurd ivoor op een fond van schildpad

h. 129 cm, br. 90 cm, diam. 39 cm

Parijs, ca 1660, toegeschreven aan Pierre Gole

Aankoop door de Rijksmuseum-Stichting
Inv. nr BK-1996-22

Langdurige bruiklenen

– Inktstel op schelpvormige basis, met twee meloenvormige inktpotten en een vaasvormige zandpot en bekroond door een engel met kaarsenhouder

h. 25.1 cm, br. 27.3 cm, diam. 22 cm

Utrecht, 1851, door Johannes Mattheus van Kempen, naar ontwerp van Gerardus Willem van Dokkum

Bruikleen Koninklijke Roei- en

Zeilvereniging "De Maas", Rotterdam

Inv. nr BK-C-1996-1

– Twee tweeslags kamerschermen, bekleed met tweemaal drie vellen verheven goudleer met een symmetrisch Louis XIV patroon

h. 218 cm, br. 116 cm

Noordelijke Nederlanden, ca 1700-1710
Bruikleen Haags Gemeentemuseum, Den Haag

Inv. nr BK-C-1996-2-A en B

– Vel verheven goudleer, gedecoreerd met een festoen, opgebouwd uit vruchten, bloem- en bladranken, putti, vogels, een hond, een vos (?), een slang en linten

h. 51 cm, br. 69 cm

Noordelijke Nederlanden, 1660

Bruikleen Haags Gemeentemuseum, Den Haag

Inv. nr BK-C-1996-3

– Boord van verheven goudleer, gedecoreerd met twee naar elkaar toegewende zeebeweens, bloem- en

bladranken in een symmetrische opbouw
h. 28 cm, br. 48 cm

's-Gravenhage, 1652

Bruikleen Haags Gemeentemuseum, Den Haag

Inv. nr BK-C-1996-4

– Fragment van een baan papierbehang (imitatie verheven goudleer) met een symmetrisch patroon met bandwerk, festoenen, bloem- en bladranken en palmet in Louis XIV stijl

h. 52 cm, br. 78 cm

Japan, ca 1875-1900

Bruikleen Haags Gemeentemuseum, Den Haag

Inv. nr BK-C-1996-5

Afdeling Nederlandse geschiedenis

– Effectief lidmaatschap van Joachim Pieter Asmus van de Maatschappij Felix Meritis

34 perkament, inkt, gedrukt

h. 39 cm, br. 40,5 cm

Amsterdam, 1802

Schenking K.A. van Bijsterveld,

Landsmeer

Inv. nr NG-1996-1-1

– Getuigschrift van Verdiensten behorend bij de gouden erepenning van Maatschappij Felix Meritis, uitgereikt aan Joachim Pieter Asmus

perkament, inkt, gedrukt

h. 53 cm, br. 43 cm

Amsterdam, 1823

Schenking K.A. van Bijsterveld,

Landsmeer

Inv. nr NG-1996-1-2

– Gedicht op de vijftigste verjaardag van de equipagemeester van 's lands marine, departement Amsterdam, Joachim Pieter Asmus

papier, inkt, waterverf, getekend, handgeschreven, ingekleurd

h. 46 cm, br. 37 cm

Vervaardigd door H. Bout, Amsterdam, 1805

Schenking K.A. van Bijsterveld,

Landsmeer

Inv. nr NG-1996-1-3

– Naaldenkoker ter herdenking van de slag op de Doggersbank

zilver, gedreven

h. 10,1 cm, grootste diam. 1,9 cm

Jan Lingenaar, Amsterdam, 1781-1800

Schenking mw A. Schouten, Den Haag

Inv. nr NG-1996-2-1

– Fluit in de vorm van een zeemonster zilver, gedreven

h. 7,5 cm, br. 1,8 cm, diam. 0,8 cm

Nederland, 1780-1800

Schenking mw A. Schouten, Den Haag

Inv. nr NG-1996-2-2

– Kroningsvlag van Halmahera, vervaardigd ter gelegenheid van de kroning van prinses Juliana katoen, kokosvezel, inkt, geweven, genaaid, geverfd,

100 × 120 cm

Vervaardigd door Hennie Carmiggelt

Indonesië, Molukken, Halmahera, 1948

Schenking hr en mw H. Carmiggelt,

Lakeport, VS

Inv. nr NG-1996-3

– Ambtskostuum van Consul-Generaal Daniël Jan Steyn Parvé en 2

onderscheidingen nl. Commandeurskruis der Kroonorde van Roemenië en Kruis van Verdienste 2de Klas van Hongarije Nederland, 1906-1907; Roemenië, 1931; Hongarije, 1933

Schenking mw H. den Ridder,

Zevenbergen

Inv. nr NG-1996-4

– Tropenkostuum van Consul-Generaal Daniël Jan Steyn Parvé
1909

Schenking mw H. den Ridder, Zevenbergen

Inv. nr NG-1996-5

– Album in perkamenten band met 116 tekeningen door Esaias Boursse, vervaardigd op Ceylon. Het album bevat hoofdzakelijk portretten van lokale personen en VOC-dienaren, daarnaast enkele tekeningen van interieurs, straatscènes en dieren. Het album is op de eerste pagina ondertekend door de maker.

grafiet, bruin en rood krijt, penseel in grijs

14,7 × 20 cm

Sri Lanka, 1662-1670

Aankoop

Inv. nr NG-1996-6

Rijksprentenkabinet

Tekeningen

Nederlanden

16de eeuw

– Anoniem, Zuid-Nederland, Antwerpen(?), ca 1530-1540

Kruisdraging

Pen in bruin, penseel in grijs en enig rood

Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
Inv. nr RP-T-1996-62(R)

– Anoniem, Zuid-Nederland, Antwerpen(?), ca 1530-1540

Cornelisz. Jacob, copie naar

Het Offer van Abraham

Pen in bruin, penseel in grijs en enig rood

Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
Inv. nr RP-T-1996-62(V)
– Fancken, Ambrosius
David harpspelend voor Saul
Pen en penseel in bruin, contouren doorgegriffeld, over resten van een schets in grafiet of zwart krijt; keerzijde zwart gemaakt
Legaat mw M. van Heuven-Mulder, uit de nalatenschap van haar echtgenoot, dr G.J. van Heuven
Inv. nr RP-T-1996-55
– Hogenberg, Nikolaus
De Opstanding van Christus
Pen in grijs, penseel in bruin-grijs, op lichtrood geprepareerd papier
Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
Inv. nr RP-T-1996-61
– Vos, Maerten de
Christus voor zijn rechters
Pen en penseel in bruin, gehoogd met witte dekverf, op lichtbruin papier
Aankoop
Inv. nr RP-T-1996-80

17de eeuw

– Anoniem, Zuid-Nederland, 17de eeuw
Staande dwerg
Zwart krijt, gehoogd met wit krijt, op bruin papier
Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
Inv. nr RP-T-1996-67
– Blijhooft, Zacharias

Rijdende vrouwen en kinderen
Zwart krijt
Aankoop
Inv. nr RP-T-1996-82
– Blijhooft, Zacharias
De koningin van Sheba bij Salomo (?)
Zwart krijt
Aankoop
Inv. nr RP-T-1996-81
– Crayer, Gaspar de
Kop van een oude man, in profiel naar links
Zwart krijt, gehoogd met wit krijt, op bruin papier
Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
Inv. nr RP-T-1996-66
– Looten, Jan
Boomstudie
Grafiet
Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
Inv. nr RP-T-1996-64
– Murant, Emanuel
Een armelijk boerderijtje met rechts een hooimijt
Zwart krijt, penseel in grijs en zwart
Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
Inv. nr RP-T-1996-65
– Neck, Jan van
Een zittende naakte vrouw bij haar toilet, haar linkervoet rustend op de staart van een dolfinjtje
Rood krijt
Aankoop

Inv. nr RP-T-1996-91
– Rembrandt van Rijn
Portret van de acteur Willem Bartoltsz. Ruyter, ca 1638
pen in donkerbruin, correcties in witte dekverf, op lichtbruin geprepareerd papier
Aankoop, met steun van het Rijksmuseum Fonds
Inv. nr RP-T-1996-6

18de eeuw

– Monogrammist I.W.F.V.W., eerste helft 18de eeuw
Lot en zijn dochters
Pen in grijs
Aankoop
Inv. nr RP-T-1996-78
– Haag, Tethart Philip Christiaan
De jonge Prins Willem V te paard, met gevolg, 1762.
Rood krijt, penseel in grijs
Aankoop
Inv. nr RP-T-1996-79
– Hauck, Augustus Christiaan
Allegorie op de schildersopleiding
Grafiet en pen in bruin
Aankoop
Inv. nr RP-T-1996-1
– Keyert, Rienk
Negen ontwerptekeningen voor behangschilderingen en schilderijen, met o.a. scènes uit Homeros' *Odyssee*
Aquarel
Aankoop
Inv. nrs RP-T-1996-95/103
– Koningh, Leendert de
Studieblad met een jager(?) op de rug gezien, een soldaat en een visser
Potlood, pen in zwart, penseel in zwart en grijs
Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon,

35

- Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
Inv. nr RP-T-1996-71
– Mllatz, Franc Andreas
Landschap bij Elswoud buiten Haarlem
Penseel in grijs, enig zwart krijt
Schenking mw Ch. E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
Inv. nr RP-T-1996-69
– Prins, Johan Huibert
Gezicht op de Ketelpoort te Delft
Grafiet, gewassen met grijze inkt
Aankoop
Inv. nr RP-T-1996-77
– Voogd, Hendrik
Studie van een muilezel, etend uit een trog
Zwart krijt
Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
Inv. nr RP-T-1996-72
– Voogd, Hendrik
Studie van drie bomen
Potlood
Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
Inv. nr RP-T-1996-73
- 19de eeuw**
– Anoniem, Nederland, ca 1840-1860
Schetsboek, 38 bladen
Potlood; enkele tekeningen gewassen met grijs en bruin
Aankoop
Inv. nr RP-T-1996-3
– Anoniem, Nederland, ca 1870
Schetsboek, 39 bladen, waarvan 4 met landschappen en figuren
Potlood
Aankoop
Inv. nr RP-T-1996-4
– Album met 19 ontwerptekeningen voor de litho's in *Tafereelen uit de Geschiedenis des Vaderlands tot nut van groot en klein*, door Mr J. van Lennep & Compagnie, Amsterdam 1854.
Met de teksten voor de gedichtjes in het handschrift van de auteur
Pen in zwart
Aankoop
Inv. nr RP-T-1996-89
– Bosboom, Johannes
Drie schetsboeken en twaalf schetsbladen, o.a. met landschaps figuur- en interieurstudies
Schenking mw C.M. Reeser, Overveen
Inv. nrs RP-T-1996-115/127, 129
– Bosboom, Johannes
Portret van Jane Grey (1535-1554)
Potlood en penseel in bruin
Schenking mw C.M. Reeser, Overveen
Inv. nr RP-T-1996-130
– Bosboom, Johannes
Figuurstudie van een zittend meisje
Potlood en penseel in bruin
Schenking mw C.M. Reeser, Overveen
Inv. nr RPT-1996-131
– Büttinghausen, Ernst Maximilian
Twee ontwerpen voor een Prijscourant van een fotografisch atelier, waarschijnlijk dat van zijn vader, Max Büttinghausen (overl. 1906)
Aankoop
Inv. nr RP-T-1996-104/105
– Büttinghausen, Ernst Maximilian
Schetsontwerp voor het ontwerp
Prijscourant
Aankoop
Inv. nr RP-T-1996-106(R)
– Büttinghausen, Ernst Maximilian
Vrouw en politieagent
Pentekening
Aankoop
Inv. nr RP-T-1996-106(V)
– Eversen, Adrianus
Zes schetsboeken, bevattend resp. 27, 51, 41, 69, 58 en 11 bladen
Potlood, penseel in bruin, rood en grijs, aquarel en andere technieken
Schenking mw H. Suurmond-van Leeuwen, Leiden
Inv. nr RP-T-1996-7/12
– Eversen, Adrianus
33 Schetsbladen en tekeningen
Diverse technieken
Schenking mw H. Suurmond-van Leeuwen, Leiden
Inv. nrs RP-T-1996-13/46
– Kate, Herman Frederik Carel ten
Acht ontwerpen voor boekillustraties
Potlood en penseel in bruin
Schenking mw C.M. Bongers, Oosterbeek
Inv. nr RP-T-1996-107/114
– Lingeman, Lambertus
Schetsboek, 51 bladen
Potlood; enkele tekeningen gewassen met grijs en bruin
Aankoop
Inv. nr RP-T-1996-2
– Steffelaar, Cornelis
Landschap met links een watermolen en rechts een kerkje op een heuvel
Zwart krijt, penseel in zwart en grijs
Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
Inv. nr RP-T-1996-70
– Vos, Maria
Vijf (incomplete) schetsboeken, vnl. met

landschappen, stillelevens en plant- en dierstudies
 Diverse technieken
 Schenking mw C.A.M. Groenendijk-Holt, Amsterdam
 Inv. nr RP-T-1996-83/87

20ste eeuw

– Dupont, Pieter
 Gezicht op de facade van de St-Goedele, de huidige St Michielskathedraal, te Brussel
 Zwart krijt, enig pastel en blauwe aquarel
 Schenking mw G. Volkenborn-Kristensen, Oosterbeek
 Inv. nr RP-T-1996-94
 – Eickholt, A.
 Portret van prof. dr P. Formijne (1995)
 Olieverf op papier
 Schenking dr C. Landheer, Amsterdam
 Inv. nr RP-T-1996-90
 – Schagen, Johan Christiaan Jacobus van
 Toeristen
 Viltstift
 Schenking mw K. Laansma, Den Haag
 Inv. nr RP-T-1996-54
 – Vossen, Andreas Theodorus (André) van der
 Twee schetsboeken, bevattende 30 resp. 25 bladen en drie losse, kleinere blaadjes
 Potlood, één waterverf, zwart krijt, enkele schetsen op ruiten gezet
 Schenking de hr en mw E. van der Vossen-Delbrück, Amsterdam
 Inv. nr RP-T-1996-56 en 58
 – Vossen, Andreas Theodorus (André) van der
 Omslag met twintig losse blaadjes met schetsen
 Zwart en blauw potlood

Schenking de hr en mw E. van der Vossen-Delbrück, Amsterdam
 Inv. nr RP-T-1996-57

Denemarken

– Lindeburg, Hans Peter
 Een vrouw met twee zieke (of uitgehongerde) kinderen
 Aquarel
 Schenking mw C.A.M. Groenendijk-Holt, Amsterdam
 Inv. nr RP-T-1996-88

Duitsland

– Anoniem, Zuid-Duitsland (?), ca 1600
 De Heilige Drie-eenheid
 Pen in grijs-bruin, penseel in grijs, geel en roze, contouren doorgegriffeld
 Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
 Inv. nr RP-T-1996-63
 – Loth, Johann Carl (toegeschreven aan)
 Een staand krijger met getrokken zwaard, zijn linkervoet rustend op het lichaam van zijn overwonnen tegenstander (David en Goliath?)
 Zwart krijt
 Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
 Inv. nr RP-T-1996-68
 – Rundt, Hans Heinrich
 Een vrouw wordt door een man met een dolk neergestoken
 Pen en penseel in grijs over een schets in rood krijt; doorgegriffeld
 Aankoop
 Inv. nr RP-T-1996-5
 – Spitzweg, Carl

Boomstudie
 Potlood
 Schenking Vereniging Rembrandt, uit de nalatenschap van mw Grace Stockton
 Inv. nr RP-T-1996-60

Engeland

– Cristall, Joshua
 Landschap bij Llyn Ogwen, Caernarvonshire (Wales)
 Aquarel
 Aankoop
 Inv. nr RP-T-1996-48
 – Cristall, Joshua
 In Borrowdale, Cumberland
 Aquarel
 Aankoop
 Inv. nr RP-T-1996-49
 – Holland, James
 Landschap bij Sintra, Portugal
 Aquarel over een schets in potlood, gehooft met witte dekverf
 Aankoop
 Inv. nr RP-T-1996-47

Frankrijk

– Anoniem, 18de eeuw
 Ontwerptekening van een kandelaar
 Pen in grijs, penseel in grijs en bruin
 Schenking F. Berkhout,
 Inv. nr RP-T-1996-128
 – Prud'hon, Pierre-Paul
 Twee studies voor de figuur van Rutger Jan Schimmelpenninck op het portretschilderij in het Rijksmuseum; en schets voor de staande figuur van zijn vrouw
 Zwart en wit krijt op blauw papier
 Aankoop
 Inv. nr RP-T-1996-92(R)
 – Prud'hon, Pierre-Paul
 Twee vliegende putti, studie voor een

medaillon in het plafond van de Salle des Antonins, Louvre, Parijs
 Zwart en wit krijt op blauw papier
 Aankoop
 Inv. nr RP-T-1996-92(V)
 – Raffet, Auguste
 Een groep muilezels
 Potlood
 Schenking Edwart Vignot, Straatsburg
 Inv. nr RP-T-1996-53

India (miniaturen)

– Anoniem, Bikaner, tweede kwart 18de eeuw
 Kalki en zijn witte paard Devadatta
 Gouache in kleuren
 Schenking S.K. Chirimar, Amsterdam
 Inv. nr RP-T-1996-52
 – Anoniem, Kishangarh, ca 1800
 Een vrouw die haar haar droogt
 Penseel in bruin en gouache in kleuren
 Schenking S.K. Chirimar, Amsterdam
 38 Inv. nr RP-T-1996-51
 – Anoniem, Deccan, ca 1720
 Portret van de grootmogol Jehangir
 Dekverf, met wit en goud gehoogd, op dik papier
 Aankoop
 Inv. nr RP-T-1996-75
 – Anoniem, Deccan, ca 1720
 Portret van de grootmogol Farrukhsiyar
 Dekverf, met wit en goud gehoogd, op dik papier
 Aankoop
 Inv. nr RP-T-1996-76
 – Anoniem (Jaipur?), 19e eeuw
 Een groep adellijke heren die Bhang roken
 Gouache
 Aankoop
 Inv. nr RP-T-1996-93

Italië

– Anoniem, 17de eeuw
 Schets naar een grafmonument
 Rood krijt op lichtbruin papier
 Schenking mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam, ter nagedachtenis aan haar vader, K.G. Boon, directeur van het Rijksprentenkabinet van 1962 tot 1974
 Inv. nr RP-T-1996-74
 – Fancelli, Giuseppe
 Ontwerp voor een rijk gedecoreerd plafond
 Pen in bruin, penseel in bruin, grijs en blauw
 Aankoop
 Inv. nr RP-T-1996-59(R)
 – Fancelli, Giuseppe
 Schets profiel plafondlijst en een potloodschetsje
 Pen in bruin, potlood
 Aankoop
 Inv. nr RP-T-1996-59(V)

Oostenrijk

– Manzador, Ignaz
 Portret van Keizerin Maria Theresia van Oostenrijk (1717-1780) staande op het terras van een park, in rouwkleding
 Aquarel en gouache op perkament
 Legaat S. Fontein, Ampsen
 Inv. nr RP-T-1996-50

Prenten

Nederlanden

16de eeuw

– Anoniem ca 1500
 Madonna op de maansikkel
 Houtsnede, met de hand ingekleurd
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-94
 – Anoniem, naar Lambert Lombard

Maria Magdalena zalft de voeten van Christus
 Gravure, 1551, uitgegeven door Hieronymus Cock
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv.nr RP-P-1996-68
 – Anoniem, naar Maerten van Heemskerck
 Beeldentuin in Palazzo Valle, Capranica
 Gravure, 1553, uitgegeven door Hieronymus Cock
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-38
 – Brill, Paulus (toegeschreven aan)
 Landschap met wandelaar
 Ets
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-87
 – Geeraerts, Marcus
 Voghelaer ende Distelvinck en Beer ende Bien
 Etsen, met de hand ingekleurd, uit: Eduard de Dene,
Warachtige Fabelen der dieren, Brugge 1567
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-69-70

17de eeuw

– Anoniem (Rembrandt-school)
 Kop van een oude man
 Kopie naar een ets van Ferdinand Bol
 Schenking David Landau, Londen
 Inv. nr RP-P-1996-218
 – Anoniem, naar Abraham Bloemaert
 Verkundiging aan de herders
 Gravure, uitgegeven door Salomon Savery
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-200
 – Anoniem, naar Jacob Jordaens
 De vlucht naar Egypte

- Gravure, uitgegeven door Nicolaes Visscher
 aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-199
 – Anoniem, naar Peter Paul Rubens
 Aanbidding der herders
 Gravure, uitgegeven door Nicolaes Visscher
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-201
 – Anoniem, naar Jan Muller
 Aanbidding der koningen
 Gravure, uitgegeven door Nicolaes Visscher
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-202
 – Anoniem, naar een prent van Schelte a Bolswert,
 naar het schilderij van Jacob Jordaens *Zo d'ouden zongen, zo pijpen de jongen*
 Gravure, met de hand gekleurd en goud gehoogd
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-172
 – Anoniem, naar Hans Vredeman de Vries
 Twee bladen met omlijsting van rolwerk en guirlandes met o.a. in het midden een landschap met een bijbelse scène, uitgegeven door Theodoor Galle, ca 1610 (?)
 Ets en gravure
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-321-322
 – Berchem, Nicolaas
 Schapen
 Ets
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-217
 – Bloemaert, Frederik
 Een groep van 12 studiebladen van koppen, handen en voeten uit het "Tekboek" van Abraham Bloemaert
 Gravures
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-274-285
 – Blooteling, Abraham
 Portret van Christiaan Huygens mezzotint
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-216
 – Hondius, Hendrik
 Vier bladen uit een serie met de dood en dierlijke skeletten, 1624-1625.
 Kopieën in spiegelbeeld naar prenten van Teodoro Filippo di Liagno, met toevoeging van landschappen op de achtergrond
 Etsen
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-324-327
 – Sniijders, Michiel
 Vijf bladen met tekenvoorbeelden uit een reeks van twintig met dieren, bloemen en koppen naar prenten van o.a. Lucas van Leyden, Albrecht Dürer en Adriaen Collaert
 Ets en gravure
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-79-83
 – Soye, Philippe de
 Heilige Familie met Johannes de Doper, naar Michelangelo
 Gravure
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-62
- 18de eeuw**
- Anoniem
 Studieblad met verschillende gezichtsuitdrukkingen, naar Charles Le Brun
 Gravure
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-286
 – Anoniem ca 1700, naar Gerard de Laresse
 Ornamentale decoratie om een ovaal met Venus schenkt Aeneas een schild
 Gravure (afdruk van een zilveren tafelblad dat zich bevindt in het Victoria and Albert Museum in Londen)
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-323
 – Anoniem
Een Geestelijk Lied, van de Passie onzes Heeren Jezus Christus
 Houtsnede, gedrukt bij de Weduwe van Jacobus van Egmont
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-208
 – Anoniem
Hollands Admiraals-Schip
 Houtsnede, uitgegeven bij Ysac Greve
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-209
 – Anoniem
Het Oost-Indiesch Compagnies-Jagt
 houtsnede, uitgegeven bij de Erven van de Weduwe
 C. Stichter, nr 185
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-211
 – Bouwens, A.
Het Hollandsch Oorlogschip de Admiraal de Ruiter
 Houtsnede, gedrukt bij de Erve de Weduwe van Jacobus van Egmont, nr. 36
 Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
 Inv. nr RP-P-1996-210
 – Senegat, Alexander
 Reeks van zeven zeldzame ornamentprenten met bizarre stofpatronen
 Etsen met datering maart en april 1719

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-71-77

– Titelprenten en boekillustraties

Groep van 53 titelprenten en

boekillustraties van

F. van Bleysweyk, C.F. Bendorp, Jan

Luyken, Jan Punt,

J.C. Philips, J. Wandelaar en vele anderen

Gravures

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-221-273

19de eeuw

– Anoniem

Verzamalbum uit de vroege 19de eeuw

met 70 tekenvoorbeelden en late

afdrukken van 17de-eeuwse koperplaten

Ets en gravure

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-84

– Anoniem

Een Indiaasche Man en Vrouw...

40 Houtsnede, uitgegeven bij Johannes

Bouwer en David le Jolle, ca 1810.

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-328

– Toorop, Jan

Portret van Albert A.C. Plasschaert

Droge naald

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-67

– Toorop, Jan

Stadhuis in Den Haag

Droge naald

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-194

– Toorop, Jan

Kanaal met schilder

Droge naald op zink

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-207

20ste eeuw

– Dokkum Jr, Pieter Johannes van

Een groep van 34 prenten met

landschappen en stadsgezichten in

Nederland, België en Frankrijk, gemaakt

tussen ca 1930 en 1960

Etsen en droge naald

Schenking mw S.M. van Dokkum-Wytzes,

weduwe van de kunstenaar, Arnhem

Inv. nr RP-P-1996-287-320.

– J.W.E.

Exlibris van de Vereniging tot

Verspreiding van Bloemen in de

ziekenhuizen in Amsterdam

Machinale druk

Schenking J. Dürrfeld, Amsterdam

Inv. nr RP-P-1996-213

– Schagen, Johan Christiaan van

Groep van 44 prenten in verschillende

technieken, gemaakt tussen 1941 en

1972: de 24 letters van het alfabet, Yin

of de volmaakte deugd, zelfportret e.a.

Etsen, ets en aquatint en verscheidene

unicadrukken

Schenking hr en mw K.L. Laansma, Den

Haag

Inv. nr RP-P-1996-127-170.

– Schipper, Jan

Stenen poortje

Houtsnede, 1944

Schenking mw drs C.C.S. Wilmer,

Utrecht

Inv. nr RP-P-1996-329

– Wetselaar, Karel

Zeven bladen: boerderijen, gezichten op

Den Bosch en een landschap in Spanje

Etsen

Schenking Karel Wetselaar, Krommenie

Inv. nr RP-P-1996-187-193

– Wolf, Henri de

Exlibris van H.W. van Os (een vis die

snakt naar wijsheid)

Machinale druk

Schenking Prof. dr H.W. van Os,

Amsterdam

Inv. nr RP-P-1996-212

– Wolff, Cor de

Vijf bladen

Linosneden en houtsneden

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-195(a)-198

– Dertien bladen: Zelfportret in litho van

Simon Moulijn, Landschap in droge naald

van Jane Muller, lithografie van

Ina Rahusen, Mannenkop in ets van Ton

van Tast (Antonius van der Valk), vier

gravures en etsen van Engeliën Valença,

een ets met dode vogel van Laurent

Verwey en drie houtsneden van Jaap

Weijand

Overdracht door het Letterkundig

Museum, Den Haag

Inv. nr RP-P-1996-173-185

Duitsland

– Anoniem

Pugillus Facietiarum Iconographicarum in studiosorum [...] editarum 1608 [...]

Allerhand kurzweiligen Stücklein [...]

Strasburg 1608.

Serie van 36 prentjes, uitgegeven door

Jacob van der Heyden als een bloemlezing

van populaire thema's uit studenten alba

amicorum van de 16de eeuw.

Gravures, sommige met de hand

ingekleurd

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-1-36

– Aldegrever, Heinrich

Fortitudo

Gravure, met de hand gekleurd

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-40

– Fries, Ernst en Joseph Thürmer

Gezicht op het Forum Romanum in Rome,
Ets, 1824

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-88

– Goethe, Johann Wolfgang von
Rivierlandschap met twee figuren
naar Alex Thiele

Ets en gravure

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-333

– Kling, Joseph
Stilleven (met beschouwer) in brede
ornamentrand van vruchten

Gravure, uitgegeven door Wilhelm
Altzenbach

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-126

– Lespilliez, C.A. de
Drie ornamentprenten: cartouche met
opschrift, schoorsteen en lambrizinger
en cartouche met hengelaars
naar Francois Cuvilliers

Etsen

Schenking Museum 'het Rembrandthuis',
Amsterdam

Inv. nr RP-P-1996-330-332

– Michalek, Ludwig
Zelfportret (1899)

Ets, in rode inkt gedrukt

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-214

– Umbach, Jonas
De H. Martinus

Ets

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-39

– Wimmel, Carl Ludwig
Man die een paleistrap afdaald

Ets en aquatint

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-203

Italië

– Anoniem, Florence (omgeving E.
Bazzicaluva)

Zes bladen met jagers, soldaten en
zwerwers in landschapjes

Etsen

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-56-61

– Bossi, Benigno
Vaas met twee vrouwenfiguren
naar Emmanuel Petitot

Ets op blauw papier, wit gehooqd

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-78

– Guidi, Cesare
Portret van Frederik de Vries met de
hond van Goltzius
naar Hendrik Goltzius

Gravure, uitgegeven door Carolo Losi,
1599

Schenking Edvart Vignot, Straatsburg
Inv. nr RP-P-1996-171

– Sabbatini, Lorenzo
Dode Christus ondersteund door twee
engelen

Ets

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-50

Frankrijk

– Decaris, Albert
Gezicht op het St Pietersplein in
Rome

Ets

Schenking Edvart Vignot, Straatsburg
Inv. nr RP-P-1996-206

– Goeneutte, Norbert
Le dernier salut

Ets

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-204

– Goeneutte, Norbert

Guilleboeuf

Ets

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-205

– Guyard fils, Jean-Baptiste
Variété du Guépier Savigny mâle; blad uit
F. Levaillant, *Histoire naturelle des
oiseaux de paradis*, uitgegeven in Parijs
van 1801 tot 1806

Ets en gravure, à la poupée gekleurd,
met penseel in kleur opgewerkt

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-96

– Perée, Jacques-Louis
Le Lorient de paradis mâle; blad uit F.
Levaillant, *Histoire naturelle des oiseaux
de paradis*, uitgegeven in Parijs van
1801 tot 1806

Ets en gravure, à la poupée gekleurd,
met penseel in kleur opgewerkt

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-95

– Vauquer, Jacques

Album met opdrachtprint en twee series
ornamentprenten, (ontwerpen voor
goudsmeden) bestaande uit resp. negen
en elf bladen, ca 1670

Ets en gravure

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-37

Engeland

– Baillie, William
Vrouw met boek (naar Gerard Dou)

Gravure op zijde

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-45

– Baillie, William
Vrouw met boek (naar Gerard Dou)

Gravure

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-46

- Baillie, William
Kaartende boeren in herberg (naar David Teniers)
Mezzotint
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-47
- Baillie, William
Dobbelende en ruziënde soldaten (naar Valentini)
Gravure op zijde, uitg. door J. Boydell
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-48
- Baillie, William
De penversnijder (naar Gerard Dou)
Mezzotint op zijde
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-49
- Blampied, Edmund
Lezende oude vrouw
Droge naald, 1929
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-103
- 42 – Blampied, Edmund
Dame met parasol
Droge naald
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-104
- Brockhurst, Gerald
A Ballynaki Woman
Ets, 1926
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-125
- Goff, Robert
Lenton Sermon, Duomo Florence
Ets, 1914
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-102
- Gray, Joseph
Morning
Droge naald
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-122
- Haden, Francis Seymour
Kew
Ets, 1864
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-105
- Haden, Francis Seymour
West London Rowing Club
Ets, 1869
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-51
- Haden, Francis Seymour
West London Rowing Club
Ets, 1869
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-52
- Haden, Francis Seymour
Dorpje aan het water
Ets
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-53
- Haden, Francis Seymour
Dorpje aan het water
Ets
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-54
- Haden, Francis Seymour
West London Rowing Club
Ets
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-55
- Howarth, Albany E.
Zeven bladen met stadsgezichten in Engeland, Frankrijk en Italië
Etsen en droge naald
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-110-116
- Nevinson, Christopher Richard Wyrne
Le Pont Neuf, Parijs
Ets, 1920
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-121
- Osborne, Malcolm
Boer en boerin bij hooibergen
Droge naald
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-117
- Osborne, Malcolm
Ruïnes van een kasteel op een heuvel
Ets en droge naald
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-118
- Robins, William Palmer
Molen bij Ransdorp
Droge naald, 1924
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-119
- Wilkinson, Norman
Visser, staande in rivier
Droge naald
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-120

België

- Vaes, Walter
Vier bladen: *Luidende klok, Soir dans le beaulieu, Poldertje bij Veere, De kathedraal*
Etsen
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-98-101
- Wouters, Rik
Zelfportret
Ets
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-97

Oost-Europa

- Michal, Rastislav
Mapje met tien stadsgezichten in Praag
Houtgravures in zwart-blauw
Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds
Inv. nr RP-P-1996-123
- Portnoff, Michel

Meisjeskopje met lang haar

Ets in bruin

Overdracht door het Letterkundig

Museum, Den Haag

Inv. nr RP-P-1996-186

– Szönyi, Istvan

Twee bladen met boeren op het land

Etsen

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-106-107

Canada

– Armington, Caroline H.

Twee bladen met gezichten in Parijs uit

1915 en 1921

Etsen

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-108-109

Japan

– Anoniem

Shunga album met veertien

voorstellingen

Houtsneden

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-66

– Eisen, Keisai

Man in rode kimono

Kleurenhoutsnede

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-42

– Eisen, Keisai

Geisha in groen-gele kimono

Kleurenhoutsnede

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-43

– Eisen, Keisai

Geisha in paars-roze kimono

Kleurenhoutsnede

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-44

– Kogyo

Drie bladen met acteurs uit het No-
theater

Kleurenhoutsneden (waarbij de

voortekeningen)

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-42-44a

– Kuniyoshi, Utagawa

Mintzuchien (Binshiken) veegt op blote

voeten de sneeuw aan. Blad uit de serie

Nijushiko doji kagami (Een spiegel van

vierentwintig voorbeelden van

kinderdeugd).

Kleurenhoutsnede, ca 1840

Schenking mw Ch. van Rappard-Boon (uit

de nalatenschap van dr K.G. Boon)

Inv. nr RP-P-334

– Raizan, Negoro

Nacht bij Shinagawa

Kleurenhoutsnede, 1922

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-41

– Torii, Kotondo

Na het bezoek aan het badhuis

Kleurenhoutsnede

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-124a

– Torii, Kotondo

Na het bezoek aan het badhuis

Houtsnede (afdruk van het zwarte blok)

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-124b

– Toyonobu, Ishikawa

Twee prenten met minnende paren

Houtsneden, met de hand gekleurd

Aankoop uit het F.G. Waller-Fonds

Inv. nr RP-P-1996-85-86

Fotografie

– Adler, Oswald

Homage to Rembrandt (hommage aan

Rembrandt)

Kleurenfoto

Schenking Oswald Adler, Tel Aviv

Inv. nr RP-F-1996-340

– Adler, Oswald

Homage to Rembrandt (met zelfportret

van de kunstenaar)

Ontwikkelgelatinezilverdruk

Schenking Oswald Adler, Tel Aviv

Inv. nr RP-F-1996-341

– Alophe, M. (pseudoniem van A.

Menut)

Portret van een onbekende vrouw

Albuminedruk

Aankoop

Inv. nr RP-F-1996-16

– Atget, Eugène

Huiskapel van Mlle Lavière, Rue Nicole,

Parijs

Albuminedruk

Aankoop

Inv. nr RP-F-1996-12

– Baldus, Édouard

Paviljoen van het Louvre, Parijs

Zoutdruk

Aankoop

Inv. nr RP-F-1996-13

– Baldus, Édouard

Dôme des Invalides, Parijs

Zoutdruk

Aankoop

Inv. nr RP-F-1996-14

– Baldus, Édouard

Château de Blois

Albuminedruk

Schenking M. Heiting, Amsterdam

Inv. nr RP-F-1996-265

– Baldus, Édouard

Nouveau Louvre. Pavillon de la

Bibliothèque Impériale, Parijs

Albuminedruk

Schenking M. Heiting, Amsterdam

Inv. nr RP-F-1996-266

– Baldus, Édouard

Nouveau Louvre. Pavillon Rohan, Parijs	Heliogravure	Albuminedruk
Zoutdruk	Aankoop	Aankoop
Schenking M. Heiting, Amsterdam	Inv. nr RP-F-1996-22	Inv. nr RP-F-1996-273
Inv. nr RP-F-1996-267	– Coburn, Alvin Langdon, auteur	– Disdéri, A.-A.-E.
– Baldus, Édouard	Duckworth & Co., uitgever	Vel met 7 portretten van kroonprins Willem (één van de 8 is weggesneden)
Het Panthéon te Parijs	<i>Men of Mark</i>	Albuminedruk
Zoutdruk	Boek met 33 heliogravures	Aankoop
Schenking M. Heiting, Amsterdam	Aankoop	Inv. nr RP-F-1996-274
Inv. nr RP-F-1996-268	Inv. nr RP-F-1996-23	– Disdéri, A.-A.-E.
– Baudot, Henry	– Coburn, Alvin Langdon	Blad met 8 portretten van kroonprins Willem
Naaktstudie in atelier	Chesterton, G.K., auteur	Albuminedruk
Ontwikkelgelatinedruk	Mezzogravure Company, drukker	Aankoop
Aankoop	(illustraties)	Inv. nr RP-F-1996-6
Inv. nr RP-F-1996-7	Chiswick Press, drukker (tekst)	– Disdéri, A.-A.-E.
– Baudot, Henry	London	Grand Salon Carré, Louvre, tijdens de Exposition Universelle van 1855
Man met zeis	Boek met 10 heliogravures	Albuminedruk
Ontwikkelgelatinedruk	Aankoop	Aankoop
Aankoop	Inv. nr RP-F-1996-24	Inv. nr RP-F-1996-15
Inv. nr RP-F-1996-8	– Cuvelier, Eugène (t)	– Dixon, T.J. (Henry Dixon and Son)
– Baudot, Henry	Boslandschap	Leeuw in de Londense Zoo
Boer die korenschoof bundelt (met 44 raster in potlood)	Albuminedruk van papiernegatief	Albuminedruk
Ontwikkelgelatinedruk	Schenking M. Heiting, Amsterdam	Schenking Robert Hershkowitz Ltd, Londen
Aankoop	Inv. nr RP-F-1996-264	Inv. nr RP-F-1996-260
Inv. nr RP-F-1996-9	– Debitte & Hervé en andere fotografen	– Ebner, ? en Weissenborn, Else
– Caldarella, Sergio	55 topografische foto's van Parijs	Album met vier portretten (v.l.n.r. Constant Willem Lunsingh Scheurleer en zijn drie zonen Daniël François, Th.H. en Floris Bastiaan,
Zeven foto's van voorwerpen op de tentoonstelling 'De Lelijke Tijd', Rijksmuseum 1995-1996	Schenking B.G.J. Elias, Amersfoort	Schenking Pauline Lunsingh Scheurleer, Amsterdam
Ontwikkelgelatinezilverdruk	Inv. nr RP-F-1996-28 t/m 82	Inv. nr RP-F-1996-350
Schenking afdeling publiciteit	– Demachy, Robert	– Eilers, Bernard F.
Inv. nr RP-F-1996-343 t/m 349	Oudezijds Kolk, Amsterdam, gezien in de richting van de Oude Kerk	Molen bij Zeddum
– Caneva, Giacomo	Kooldruk	Papier
Piazza Navona, Rome, met de San Agnese in Agone en de Fontana del Moro op de voorgrond	Schenking VSB-fonds	Heliogravure
Zoutdruk van papiernegatief	Inv. nr RP-F-1996-25	Schenking J.W. Wingender, Leusden
Schenking M. Heiting, Amsterdam	– Disdéri, A.-A.-E.	Inv. nr RP-F-1996-119
Inv. nr RP-F-1996-261	Twee portretten van koning Willem III (staand kniestuk en zittend enkelstuk)	– Eilers, Bernard F.
– Coburn, Alvin Langdon	Albuminedruk	
Landschap met brug	Aankoop	
	Inv. nr RP-F-1996-272	
	– Disdéri, A.-A.-E.	
	Vel met 8 portretten van kroonprins Willem	

- Kosmos, uitgever
Vijf topografische foto's van Amsterdam
Koperdiepdruk
Schenking Mattie Boom, Leiden
Inv. nr RP-F-1996-247 t/m 251
– Eilers, Bernard F.
S. H. & W. (?), drukker, uitgever
Drie topografische foto's van Amsterdam
Koperdiepdruk
Schenking P. Brikkenaar van Dijk,
Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-252 t/m 254
– Elkan, Hanna, Erfurth, Hugo en andere
fotografen
88 foto's, voornamelijk portretten
Papier
Fotopapier
Diverse technieken
Schenking mw H.A. van Gelder, Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-277 t/m 335
– Famin, Charles
Boslandschap
Albuminedruk
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-259
– Fortier, A.
Traptoren van het Château de Blois
Zoutdruk
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-11
– Genthe, Arnold
Irwin, Will, auteur
Kennerley, Mitchell, uitgever
Old Chinatown. A book of pictures
Boek met 91 foto's in autotypie
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-121
– Goethe, Johann Wilhelm von, auteur
Rop, Ant. L. de, vertaler
Sijthoff, A.W., uitgever
Onbekende fotograaf
Goethe's Herman en Dorothea (vertaling
van editie Bruckmann) met foto's naar
tekeningen van Wilhelm von Kaulbach en
Ludwig Hofmann-Zeitz
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-242
– Howitt, William, auteur
Thompson, S.
Sedgfield, W.R.
Ogle, T.
Hemphill, Dr.
Bennett, Alfred W., uitgever
Ruined Abbeys and Castles of Great
Britain and Ireland, Second Series
Boek met 28 foto's
Schenking Willem Diepraam, Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-120
– L.L. [= Léon & Lévy]
Molen en brug over het Spaarne,
Haarlem
Albuminedruk
Schenking Hans Rooseboom,
Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-122
– Le Gray, Gustave
Een veld met tenten in het Camp de
Châlons
Albuminedruk
Schenking M. Heiting, Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-262
– Le Gray, Gustave
Manoeuvres in het Camp de Châlons
Albuminedruk
Schenking M. Heiting, Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-263
– Louw, Henri de, en andere fotografen
34 foto's van waterbouwkundige en andere
openbare werken in aanbouw in Nederland
Schenking B. Cazijs, Den Haag
Inv. nr RP-F-1996-83 t/m 116
– Maatschappij voor Fotolithographie &
Zincographie, uitgever
Onbekende fotograaf
Procédé Mr E.J. Asser
Album met 12 fotolitho's en lichtdrukken
Schenking J.E. Brikkenaar van Dijk,
Bussum
Inv. nr RP-F-1996-27
– Marconi, Guiglielmo
Mannelijk academisch naakt, op de rug
gezien
Albuminedruk
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-258
– Marville, Charles
Blanquart-Evrard, Louis-Désiré, drukker
Sculptuur Le Beau Dieu, kathedraal van
Reims, Frankrijk
Zoutdruk
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-1
– Marville, Charles
Doorbraak van de avenue de l'Opéra,
gezien in de richting van de huizen aan
de rue d'Argenteuil, Parijs
Albuminedruk
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-257
– Marville, Charles
Blanquart-Evrard, Louis-Désiré, drukker,
uitgever
Palais de l'École des Beaux-Arts, Parijs
Zoutdruk
Schenking M. Heiting, Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-270
– Marville, Charles
Blanquart-Evrard, Louis-Désiré, drukker,
uitgever
Het slot te Heidelberg
Zoutdruk
Schenking M. Heiting, Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-271
– Michiels, J.F.
Reproductie van een schilderij van Adolf
Dillens

- Albuminedruk
Schenking R.J.A. te Rijdt, Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-276
– Mieusement, Médéric
Portaal van de kathedraal van Bourges
Albuminedruk
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-17
– Moerkerken, Emiel van
Parijs (slapende man)
Ontwikkelgelatinezilverdruk
Schenking Mattie Boom, Leiden
Inv. nr RP-F-1996-338
– Nordmann, G.
Portret van de schilder Jacques Villon in
Puteaux
Ontwikkelgelatinedruk
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-21
– Olaf, Erwin
Portret van Henk van Os, algemeen
directeur van het Rijksmuseum
46 Ontwikkelzilvergelatinedruk
Aankoop
Inv. nr. RP-F-1996-352
– Onbekende fotograaf
Ateliers de Photochromie du Moniteur,
drukker
Kist voor misboek (?) [Boite
d'Évangélaire]
Photochromie
Schenking Robert Hershkowitz Ltd,
Londen
Inv. nr RP-F-1996-4
– Onbekende fotograaf, samensteller
L.L. [=Léon & Lévy] e.a.
Musée de l'État à Amsterdam
Album met 126 foto's
Schenking mw C.A. Broeders,
Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-5
– Onbekende fotograaf
- Portret van Étienne de Canson en een
kind
Albuminedruk
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-10
– Onbekende fotograaf
Gezicht op Rome vanaf de Monte Pincio
Albuminedruk
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-18
– Onbekende fotograaf
Portret van de architect Jan Wils
Ontwikkelgelatinedruk
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-19
– Onbekende fotograaf
Portret van de Amerikaanse
beeldhouwer Jacob Epstein met een
buste van Sunita Devi
Ontwikkelgelatinedruk
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-20
– Onbekende fotograaf
Reproductie van een schilderij van Philip
Sadée
Crystoleum
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-26
– Onbekende fotograaf
Thérèse Schwartze tijdens het schilderen
van een vrouwsportret
Daglichtcollodiumzilverdruk
Schenking Stichting Twickel, Ambt-
Delden
Inv. nr RP-F-1996-118
– Onbekende fotograaf
De Leeuwenpoort te Mycene
Lichtdruk
Schenking dr P.J.J. van Thiel,
Bennebroek
Inv. nr RP-F-1996-243
– Onbekende fotograaf
- Gezicht op de Leidsepoort te
Amsterdam
Stereofoto
Zoutdruk
Schenking Wim van Keulen, Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-244
– Onbekende fotograaf
Kampement voor gebouw (Egypte?)
Albuminedruk
Schenking Adri Verburg, Middelburg
Inv. nr RP-F-1996-245
– Onbekende fotograaf
Kampement voor gebouw (Egypte?)
Albuminedruk
Schenking Adri Verburg, Middelburg
Inv. nr RP-F-1996-246
– Onbekende fotograaf
Lijst voor een spiegel voor boven een
schoorsteenmantel (voorbeeld van een
fabrikant)
Albuminedruk
Schenking Mattie Boom, Leiden
Inv. nr RP-F-1996-255
– Onbekende fotograaf
Kroonlijst met medaillon en twee
lauriertakken (voorbeeld van een
fabrikant)
Albuminedruk
Schenking Mattie Boom, Leiden
Inv. nr RP-F-1996-256
– Onbekende fotograaf
Reproductie van een schilderij van N. van
der Waay en E.S. Witkamp Jr. (naar een
ontwerp van Charles Rochussen), *Alva's
laatste rit langs den Buitenkant te
Amsterdam*
Albuminedruk
Schenking R.J.A. te Rijdt, Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-275
– Onbekende fotograaf
Gezicht op Rome vanaf de Monte Pincio,
met de fontein op de voorgrond

- Albuminedruk
Schenking Mattie Boom, Leiden
Inv. nr RP-F-1996-336
– Onbekende fotograaf
Portret van Isaac Scott (op bidprent)
Albuminedruk
Schenking Peter Führung, Parijs
Inv. nr RP-F-1996-339
– Onbekende fotograaf
Reproductie van een prent naar een schilderij van H. Anton Dieffenbach, *La veille des noces*
Albuminedruk
Schenking Nederlands Theaterinstituut, Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-342
– Onbekende fotograaf
Afgodsbeeldje Tiki uit Nieuw-Zeeland
Albuminedruk
Schenking Pauline Lunsingh Scheurleer, Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-351
– Poitevin, Alphonse, fotograaf (?)
Lemercier, R.-J., drukker
Lemaitre, A.F., uitgever
Grafsculptuur van Philippe Pot (1428-1494), Dijon
Fotolithografie
Schenking Robert Hershkowitz Ltd, Londen
Inv. nr RP-F-1996-3
– Robert, Louis
Zelfportret
Waspapiernegatief
Schenking VSB-fonds
Inv. nr RP-F-1996-123
– Robert, Louis
Zelfportret
Zoutdruk
Schenking VSB-fonds
Inv. nr RP-F-1996-124
– Schönscheidt, Gebrüder
Voorgevel van de Dom van Keulen, tijdens de restauratie
Albuminedruk
Schenking Mattie Boom, Leiden
Inv. nr RP-F-1996-337
– Teding van Berkhout, Jhr H.
Serie van 183 stereofoto's
Schenking S.F. barones van Hoëvell-
Teding van Berkhout, Bergen
Inv. nr RP-F-1996-125-1 t/m 225
– Terris, A.
Rue St. Ferréol le Vieux, gezien vanuit de Rue de l'Académie, Marseille
Albuminedruk
Aankoop
Inv. nr RP-F-1996-2
– Tripe, Linnaeus
Ommuurde weg en tempel
Zoutdruk
Schenking VSB-fonds
Inv. nr RP-F-1996-117
– Tripe, Linnaeus
Binnenplaats van een tempelgebouw in India
Zoutdruk
Schenking M. Heiting, Amsterdam
Inv. nr RP-F-1996-269

Errata jaarverslag 1995:
Ten onrechte werd bij de aankopen van inv. nrs RP-F-1995-8, 9, 10, 13 en 19 niet vermeld dat het betrof aankopen met steun van het VSB-fonds.
Aankopen van inv. nrs RP-F-1995-2, 6 en 24 betroffen, anders dan vermeld, geen aankopen met steun van het VSB-fonds.
- Documenten en objecten**
- Album *Ornementation Renaissance* waarin opgenomen ornamentprenten uit de 16de – 19de eeuw, foto's, gedroogde bladeren en studie- en ontwerptekeningen. Met een ex-libris van P.J. Kool, 1893.
Schenking dr P. Führung, Parijs
Inv. nr RP-D-1996-1
– Brief van Karel Wetselaar aan P. Schatborn, d.d. 9-1-1996
Schenking P. Schatborn, Amsterdam
Inv. nr RP-D-1996-2
– Brief van Karel Wetselaar aan J.W. Niemeijer, d.d. 8-1-1996
Schenking dr J.W. Niemeijer, Broek in Waterland
Inv. nr RP-D-1996-3
– Brocaatpapier met ranken en bloemen van Joh. Wilh. Meyer, patroonnummer 18 Goud op karmijnrood papier
Aankoop
Inv. nr RP-D-1996-4
– Brocaatpapier met schaakbordpatroon. Adres en nummer onleesbaar. 47
Goud op veelkleurig papier.
Aankoop
Inv. nr RP-D-1996-5
– Koperplaat van de ets *Een boer leunend op zijn deur* (B.9) van Adriaan van Ostade.
Aankoop
Inv. nr RP-D-1996-6
– Zilveren snuifdoosje met bewerkt deksel, opgeborgen in blikken doos met beschilderd deksel (landschapje bij maanlicht). De deksel van de blikken doos is gesigineerd en gedateerd: Adrianus Eversen //1841.
Uit de nalatenschap van Adrianus Eversen.
Schenking mw H. Suurmond-van Leeuwen, Leiden
Inv. nr RP-D-1996-7

- Manuscript van Eduard Karsen: *Een droom en een scheidsgericht*.
Schenking R.J. van der Wiel, Amsterdam
Inv. nr RP-D-1996-8
- Menukaart van het diner ter gelegenheid van de komst van James McNeill Whistler, Den Haag, 24 september 1889
Aankoop
Inv. nr RP-D-1996-9
- Kerstkaart van Jacoba Surie en haar huishoudster mej. Halbersma aan Fransje Veldhuysen, dec. 1969
Schenking Joh. F. Box, Beverwijk
Inv. nr RP-D-1996-10
- Nota van Francine van Huysum aan wv Hartsinck wegens geleverde tekeningen door Michiel van Huysum, november 1777
Aankoop
Inv. nr RP-D-1996-11
- Inventarislijst van een collectie van 49
48 tekeningen door Michiel van Huysum, met taxatieprijzen
ca 1810-1825
Aankoop
Inv. nr RP-D-1996-12
- Twaalf exemplaren van het enqueteformulier 'Vraagpunten van welke de beantwoording verzocht wordt, om daarvan het noodig gebruik te maken in het uit te geven werk, getiteld: De levens en werken der Hollandsche en Vlaamsche Kunstschilders, Beeldhouwers (etc) door J. Immerzeel Jr.' Elk exemplaar ingevuld.
Schenking C.O.A. baron Schimmelpenninck van der Oije, Rotterdam
Inv. nr RP-D-1996-13-24
- Inventarisboek van de tekeningen-en prentverzameling van

Christian Kramm (1797-1875), voornamelijk bestaande uit kunstenaarsportretten.
Opgemaakt ca 1835-1840.
Aankoop
Inv. nr RP-D-1996-25

Afdeling schilderijen

– Keuninck, Kerstiaen de (1560-ca 1633)
Landschap met de bekering van Saulus
Olieverf op paneel
h. 48,8 cm, br. 78,3 cm
Schenking mw J.L. Cleveringa, Huizen
Inv. nr SK-A-4919

– Leidse school, ca 1520
Calvarieberg
Olieverf op paneel
h. 172,5 cm, br. 119 cm
Aankoop met steun van de Vereniging Rembrandt, de Rijksmuseum-Stichting en de Stichting het VSB-fonds ter gelegenheid van het afscheid van prof. dr H.W. van Os.
Inv. nr SK-A-4921

– Maris, Matthijs (1839-1917)
De schaapherderin, genaamd 'Monumental conception of humanity'
Doek, h. 200 cm, br. 135 cm
Legaat mw J.H. van Meurs-Cohen van Straaten, Amsterdam
Inv. nr SK-A-4920

– Werff, Adriaen van der (1659-1722)
Adam en Eva met twee leeuwen
Olieverf op paneel
h. 55,7 cm, br. 41,1 cm
Aankoop
Inv. nr SK-A-4918

Langdurige bruiklenen

– Dijk, Philip van (1680-1753)
Vrouw met luit

Olieverf op paneel
h. 15,5 cm, br. 12,5 cm
Bruikleen van het Mauritshuis, Den Haag
Inv. nr SK-C-1647

– Lawrence, Sir Thomas (1769-1830)
Maria Mathilda Bingham, echtgenote van Henry Baring, met twee van haar kinderen, vermoedelijk James Bridgeman en Anna Maria.
Olieverf op doek
h. 198,8 cm, breedte 200 cm
Bruikleen van ING Barings, Londen
Inv. nr SK-C-1649

– Looij, Jacobus van (1855-1930)
Zomerweelde
Olieverf op doek
h. 120 cm, br. 170 cm
Bruikleen van het Stedelijk Museum, Amsterdam
Inv. nr SK-C-1645

– Maris, Matthijs (1839-1917)
De gesluierde vrouw
Olieverf op doek
h. 61,5 cm, br. 36 cm
Bruikleen van een particuliere verzamelaar
Inv. nr SK-C-1646

– Schweickhardt, Hendrik Willem (1746-1797)
De Groentenverkoper
Olieverf op paneel
h. 32 cm, br. 42,5 cm
Bruikleen van het Mauritshuis, Den Haag
Inv. nr SK-C-1648

Bibliotheek

Het aantal nieuwe inventarisnummers lag 10% lager dan in 1995. Deze teruggang werd gecompenseerd door het relatief hoge aantal bruiklenen door de Vereniging van Vrienden der Aziatische Kunst.

Ingeschreven werden 2.621 boek- en tijdschrifttitels (inventarisnummers) exclusief veilingcatalogi. Bovendien werden 111 titels in bruikleen genomen. Het totaal aantal verwerkte titels bedraagt derhalve 2.732.

Boeken

2.588 boeken, waarvan 815 (31%) tentoonstellingscatalogi, 375 (14%) bestandscatalogi, 1398 (54%) overige boekwerken.

Wijze van verwerving: door aankoop 889 (34%), door schenking 1.063 (41%), door ruil 636 (25%). 111 boeken in bruikleen, waarvan 110 van de Vereniging Vrienden van de Aziatische Kunst en 1 van het KOG.

Tijdschriften en jaarverslagen:

33 periodieken, waarvan 14 lopende abonnementen (waarvan 3 voortzettingen op CD-ROM van gedrukte tijdschriften), 17 afgesloten tijdschriften, 2 jaarverslagen.

Hiervan zijn 5 tijdschriften op CD-ROM en 1 op microfilm verschenen. Na opzegging of afsluiting van 10 tijdschriften komt het totaal aantal lopende tijdschriftabonnementen op 529 (exclusief jaarverslagen).

Veilingcatalogi

1.144 veilingcatalogi over 1996

Lijst van nieuwe tijdschriftabonnementen

- 48/14, la revue du Musée d'Orsay
- Art documentation, bulletin of the Art Libraries Society of North America
- Art Index (on CD-ROM)

- BHA, bibliography of the history of art (on CD-ROM)
- Bulletin del Museu Nacional d'Art de Catalunya
- Jaarboek van het Nederlandse Genootschap van Bibliofielen
- Mayer international auction records on CD-ROM
- Simulacrum, een kwartaalschrift van het Kunsthistorisch Instituut te Amsterdam
- Spoils of war, international newsletter
- Topics in photographic preservation
- Tuinkunst, Nederlands jaarboek voor de geschiedenis van tuin- en landschapsarchitectuur
- Van Gogh Museum journal.

Bijzondere aanwinsten

- *Anecdotes of the arts in England; or, comparative observations on architecture, sculpture and painting, chiefly illustrated by specimens at Oxford* / by James Dallaway. London, T. Cadell and M. Davies, 1800 (1996/1267)
- *Chronyk van Hoorn ...* / beschreven door Theodorus Velius, vierden druk vermeerderd door Sebastiaan Centen. Hoorn, Jacob Duyn, 1740 (1996/1987)
- *Groot teekenboek ten dienste van leerlingen en meesters aan scholen en akademiën van teeken- en schilderkunst en ook tot bijzonder onderwijs* / vervaardigd door Abraham Bloemaert in honderd en dertig platen allen door hemzelfen geteekendnn. Amsterdam, Willem van Vliet, 1820 (1996/0768)
- *An inquiry into the beauties of painting; and into the merits of the most celebrated painters, ancient and modern*

/ by Daniel Webb, 4th edition. London, J. Dodsley, 1777 (1996/0983)

- *Labyrinthe de Versailles = The labyrinth of Versailles* / [texte de l'inscription par M. Benserade] Amsterdam, Nicolaus Visser, [1682] (1996/0670)

2 Schenkers en legatoren

- Mw A.M.E. Draak, Amsterdam (legaat aan de Vereniging van Vrienden der Aziatische Kunst)
- Mw A.H. Hondius-Crone, Voorschoten (legaat)
- De heer en mevrouw Korteling, Bloemendaal
- Mw Ch.E. van Rappard-Boon, Amsterdam
- Mw E.M. Refuge-Roetert Steenbruggen, Naarden
- Mw C. van Schendel, Amsterdam. (Afdeling Aziatische kunst)
- Mw I. André de la Porte-baronesse van Pallandt, Ommen
- Mw K.J.E. Bloemhoff-Scholtz, Amsterdam
- C. Burgers, Kaapstad
- De heer en mevrouw Engels-de Lange, Driebergen
- De heer en mevrouw Van Haersma Buma-Meuser Bourgognion, Den Haag
- Mw S.F. barones van Höevell-Teding van Berkhout, Bergen
- Mw E. Oudshoorn-baronesse van Pallandt, Edo Q. von Saher, Greenwich, U.S.A.
- Mw A. Schouten, 's-Gravenhage
- Mw G. Volkenborn-Kristensen, Oosterbeek

Afdeling Aziatische kunst

– Op 2 januari vond de verhuizing plaats van alle voorwerpen uit het depot in toren 6, zowel die opgesteld gingen worden, als die in het nieuwe depot in de Zuidvleugel ondergebracht zouden worden. De voorwerpen waren eerder hiertoe door de firma Gerlach deskundig verpakt. De dozen en pakken werden door een raam in de toren op een grote verhuislift geladen en in de tuin tussen toren 6 en de twee verdiepingen-hoge raamwand van zaal 1 neergelaten. Vandaar hoefde slechts een korte afstand naar een opengemaakt gedeelte van de hoge raamwand afgelegd te worden. Op deze manier werd de afstand tussen het torendepot en de benedenverdieping van de Zuidvleugel zeer verkort en kan de afdeling gemakkelijk worden. Een deel van het Japanse aardewerk en de Thaise ceramiek blijft voorlopig achter om later bij de rest in het depot in de Zuidvleugel gevoegd te worden. Het is de bedoeling dat op den duur alleen het Chinees porselein in de toren achterblijft.

– De nieuwe depotkasten en -rekken werden in december in de nieuwe depots in de Zuidvleugel opgebouwd onder leiding van Steve Cok, conservatie-adviseur van het Rijksmuseum. Ten behoeve van de nieuwe inrichting door Manfred Kausen werden vele grote en kleine beeldhouwwerken van hun oude sokkels en dergelijke voorzieningen ontdaan en van iets nieuws voorzien. Aangezien vele sokkels lang geleden aangebracht waren, waren ze meestal niet van verantwoord materiaal vervaardigd noch op reversibele wijze bevestigd. Daarom was dit lang geen sinecure.

– De metalen beelden werden behandeld door Arjen Smolenaars, restaurator metaal van het Rijksmuseum.

– Van het bronzen Indonesische beeldje van Vishnu op een vogel (AK-MAK 265) werden de godheid en de vogel van elkaar losgemaakt. Het was allang bekend dat ze oorspronkelijk niet bij elkaar behoorden (zie P. Dupont 'A Propos d'une image de Vishnou en bronze' *Bulletin Vereniging van Vrienden der Aziatische Kunst* 1953, pp. 21-26). In de benen van Vishnu bevinden zich twee smalle holtes voor de pinnen die op de rug van de vogel bevestigd bleken. Deze holtes zijn weer gebruikt voor pinnen in de nieuwe sokkel.

– De bronzen boeddha met de gouden ushnisha (AK-MAK 193) is van zijn houten sokkel gehaald, waarop hij ten minste sedert 1923 bevestigd was. Op hetzelfde moment moet ook de ontbrekende linkervoet in was zijn bijgemaakt. Waarschijnlijk is dit gedaan door de restaurator Smoorenburg, die toen ook vaak voor de Vereniging werkte. (Het beeld werd pas in 1940 verworven, maar de Vereniging had het eerder in bruikleen). De pin die in de bijgemaakte voet was aangebracht is weer gebruikt om het beeld op de nieuwe sokkel te bevestigen.

– De stenen en keramische beelden werden behandeld door mw I. Garachon, restaurator ceramiek, glas en steen van het Rijksmuseum, geassisteerd door mw M. van Schinkel en door de vrijwilligster mw A. Borggreve.

– Aan de achterkant van het zandstenen beeld uit een van de grotten van Tianlungshan (AK-MAK 75) waren twee horizontale rechthoekige metalen buizen

in de steen verzonken. De twee buizen waren aan de bovenkant omgebogen zodat ze diep in de steen boorden. Aan de onderkant verdwenen ze in een marmeren sokkel. De buizen waren met een buitengewoon harde soort cement in de steen zelf, zowel als in de marmeren sokkel vastgezet. Langs de buizen, die verroest waren, en het cement vertoonde de steen barsten. Omdat de buizen en het cement op den duur schadelijk zouden worden voor het beeld, werd besloten om het zeer tijdrovend gepeuter en geschraap om ze samen met het cement los te maken te ondernemen. Die twee gleuven in de achterkant van de steen werden weer gebruikt om een roestvrij stalen montering, gemaakt naar ontwerp van Manfred Kausen, in vast te zetten. Het beeld is nu onzichtbaar aan de achterkant opgehangen op een manier die sterk overeenkomt met de oorspronkelijk plaatsing aan een rotswand aan de binnenkant van een grot.

– Het Maitreya-beeld uit Gandhara (AK-MAK 1188) was met twee metalen pinnen op een stenen voetstuk bevestigd. Het metaal roestte. De pinnen zijn zo laag mogelijk afgezaagd. Het roest is verwijderd en de pinnen zijn behandeld om verdere roestvorming te voorkomen. Met een nieuwe voorziening aan de pinnen werd het beeld aan de wand bevestigd.

– Het stenen beeld van Vishnu met de drie hoofden uit Kashmir (AK-RAK 1990-4) stond met een stevige staaf door het afgebroken rechterbeen van Vishnu in een stenen sokkel. Omdat het ondoenlijk was om de staaf los te peuten, werd besloten hem af te zagen en zo lang

mogelijk te laten. Daaraan kon dan een nieuwe voorziening bevestigd worden. Dit werd een staaf met een rechthoekige doorsnede, zoals ook de andere metalen voorzieningen in de nieuwe inrichting hebben gekregen. Deze werd echter midden onder het beeld geplaatst.

– De bestaande metalen pin aan het stenen beeld van een Indiase godin met vliegenkwast (AK RAK 1975-2) zat los en werd weer stevig vastgezet.

– Het Chinese grafbeeld in de vorm van een danser (AK-MAK 1299) was slordig in elkaar gezet. Het is helemaal uit elkaar gehaald en opnieuw gelijmd. Twee onderdelen bleken er niet bij te horen en zijn dan ook niet meer toegevoegd.

– Het fragment van een graffiguur in de vorm van een man (AK-MAK 61) was in een houten sokkel verzonken. Deze werd met moeite verwijderd.

52

– Van het grafbeeld in de vorm van een paard uit de serie van vier paarden en zes kamelen uit de Tangperiode (AK-MAK 66) werden de stukken van de gebroken benen weer aan elkaar gezet. De breuken, evenals de barsten in het lichaam van het paard, werden niet dichtgestopt en met verdunde klei onzichtbaar gemaakt zoals dat vroeger in China met de andere dieren van deze serie gebeurd was (zie jaarverslag 1995). Het uiterlijk verschil in restauratie bij deze dieren die achter elkaar in één vitrine zijn opgesteld is in de nieuwe inrichting te zien, maar niet storend.

– Van de graffiguur in de vorm van een hofdame (AK-MAK 538) was een van de zeer lange mouwen afgebroken. Hij kon zonder problemen weer vastgezet worden en het beeld werd weer opgesteld.

– Het Balinese tufstenen reliëf van een demon (AK-MAK 276) was in een korte tijd door onbekende oorzaak vol met ongedierte en schimmel geraakt. Het kon gelukkig gemakkelijk weer gereinigd worden, zodat het zonder problemen opgesteld kon worden.

– Enkele metalen voorwerpen werden voor de opstelling schoongemaakt door Robert van Langh, restaurator metaal van het Rijksmuseum. Het Chinese zeskantige zilveren doosje (AK-MAK 46) met gedemineraliseerd water en wattenstokjes, de Javaanse kris (AK-MAK 257) en de Balinese kris (AK-MAK 279) met ethanol, de Javaanse kris (AK-MAK 260) met Cortec roestverwijderaar nadat het gouden inlegwerk was verwijderd. Het inlegwerk werd teruggeplaatst en vastgezet met een 15% paralloid B72 oplossing in aceton.

– Voor alle grote voorwerpen die aan een wand bevestigd werden, zowel als voor die vrijstaand opgesteld werden metalen sokkels ontworpen door Manfred Kausen. Ze werden uitgevoerd door de firma Bronnenberg te Heerlen, die ook de metalen opbouwen van de vitrines maakte. Voor een groot aantal beelden werden de verbindingen tussen de beelden en de sokkels op bewaamde en verantwoorde wijze vervaardigd door Jan Pluimakers van het Laboratorium voor Museumtechnische Werkzaamheden te Amsterdam, nadat de bestaande voorzieningen verwijderd waren door Isabelle Garachon. De Chinese beelden: ijzeren bodhisattvakop (AK-MAK 83), stenen drakekop (AK-MAK 87), metalen kop van een krijgsman (AK-MAK 85), houten bodhisattva (AK-MAK 77), de zwaarwangige boeddhakop van micahoudend wit marmer (AK-MAK 286),

het aardewerken paardehoofd uit het Legaat Verburgt (AK-MAK 62), de Kambodjaanse beelden: de kop van de slapende Vishnu (AK-MAK 224), de glimlachende kop van Lokeshvara (AK-MAK 226), de vroege boeddhakop (AK-MAK 1222), de Indonesische beelden: de Boeddhakop van de Borobudur (AK-MAK 239), de kop van Sukuh (AK-MAK 1295), de demon (AK-MAK 243).

– Voor een groot aantal kleinere voorwerpen van zeer uiteenlopende aard werd door Guus Hoekstra, restaurator bij de afdeling Nederlandse geschiedenis, bijna onzichtbare, elegante steuntjes en dergelijke voorzieningen, meest van koperdraad gemaakt: de Japanse portretkop van een priester (AK-MAK 122), het Chinese grafbeeld in de vorm van een danser (AK-MAK 1229), het Chinese aardewerk relieffje met een bodhisattva (AK-MAK 1434), de verguld bronzen Guanyin als ziffiguurtje van een groep uit de verzameling Hülsmann-Stork (MAK 1281), de vroeg-Javaanse of -Sumatraanse boeddha (MAK 1426), de Noord-Indiase Vajravarahi (MAK 1426), het Indonesische sierleeuwje met krulstaart (MAK 1190), de Indonesische rinkelstaf voor een boeddhistische monnik (AK-RAK 1995-5), de Indonesische terracotta's: een kala-kop (AK-MAK 1305), jongenskopje (AK-MAK 1172), maskerachtige kop (AK-MAK 1170) en de twee pilaarornamenten (AK-MAK 1169 en AK-RAK 1966-2), de Indonesische gouden sieraden en dergelijke: de halsketting (AK-MAK 1395), de schaamplaat (AK-MAK 1294), de oorbellen (AK-MAK 1175, AK-MAK 1177, AK-MAK 271, AK-MAK 1220), de gehamerde sierstukjes: met een

vliegende Garuda en een éénoog (AK-MAK 1227), in de vorm van twee hemelnimfen (AK-MAK 1176A,B) van een langorig dier (AK-MAK 1179), het Indonesische verguld bronzen belletje (AK-MAK 1395), de Indo-Portugese hanger in de vorm van een makara (AK-RBK-17524), de zwarte gesneden lakschaal (AK-MAK 1224), drie paar Chinese deurhengsels (AK-MAK 16A-B, AK-MAK 17A-B, AK-MAK 500A-B), drie formaten van Chinese bronzen spiegels, Chinese haarspeld (AK-MAK 42), de jade ring in de vorm van een draak (AK-MAK 1228), twee Perzische kommen (BK 1983-120, BK 1983-131).

– De groep Indiase sieraden, gemaakt in het midden van de achttiende eeuw in Surat, door een VOC-dienaar daar verzameld als documentatie van het uiterlijk van twee bevolkingsgroepen en door de directeur-generaal Valentijn Stein van Gollenesse aan Stadhouder Willem V geschonken, werd door Michelle Visman, een van de textielrestauratoren van het Rijksmuseum, op drie panelen opgenaaid om zo in vitrines in zaal 7 getoond te kunnen worden.

– De driedimensionale objecten uit het legaat van mw A.M.E. Draak werden voorzien van inventarisnummers door behoudsmedewerkster Ditte de Beer en door Jan van Campen.

– Vele restauraties aan Chinees porselein ten behoeve van de fotografie voor het boek *The Chinese Porcelain Collection of the Rijksmuseum Amsterdam; the Ming and the Ching dynasties* door dr C.J.A. Jörg te verschijnen in de zomer van 1997, werden verricht door mw I. Garachon en mw M. van Schinkel.

Afdeling Beeldhouwkunst en Kunstnijverheid

Beeldhouwkunst

- Kopie naar Adriaen de Vries, Mercurius en Psyche, brons, inv.nr BK-18754.
- Jan Baptist Xavery, schouw, marmer, 1739, inv. BK-1995-3; het beeldhouwwerk werd door de restauratoren van het museum gereinigd en gerepareerd, de marmeren platen door J. van Ypenburg te Schoonhoven.
- Pietro Magni, David, marmer, 1851, inv.nr BK-B-84, schoongemaakt en hersteld door de stageaire, mw A. Borggreve.
- Louis Royer, Christusbuste, marmer, 1826, inv.nr BK-B-44.
- Zittende bisschop, eikehout met polychromie, Nederrijn, ca 1500, inv.nr BK-NM 28, schoongemaakt en de polychromie geconsolideerd door mw A. Lorne.
- De drie koningen, eikehout met polychromie, Utrecht, midden 16de eeuw, inv.nr BK-16120, schoongemaakt en de polychromie geconsolideerd door mw A. Lorne, Den Haag.
- Mw A. Lorne te Den Haag heeft een conserveringsplan gemaakt voor de middeleeuwse houtsculptuur die staat opgesteld in de Westelijke Kabinetten. Vanaf medio 1997 zal zij het gefaseerd uitvoeren.

Ceramiëk

- 15 objecten van Duits steengoed.

Goudleer

- De hoofdrestaurator prenten en tekeningen, P. Poldervaart, conserveerde een aantal vellen goudleer ten behoeve van een tijdelijke presentatie.

Klokken

- 3 staande klokken, inv.nrs BK-15992, BK-1960-20, BK-1967-144.
- Cartelpendule, Parijs, ca. 1726, C. Cressent, inv.nr BK-18018.
- Consoleklok, Parijs, ca. 1750, Fourrier, inv.nr BK-NM-12289.

Metaal

- *Pietre dure* plaquette, Florence, Opificio delle pietre dure, ca. 1710, inv.nr BK-1995-8; de verguld zilveren omlijsting, vervaardigd in Berlijn in ca 1715-1720 door Joachim Siegismund Wiedemann, werd geconserveerd en een ontbrekend ornament werd bijgemaakt.
- Conservering van 36 zilveren objecten uit de 17de en 18de eeuw.
- Conservering van de collectie Art Nouveau en 19de-eeuws zilver.
- Conservering van 4 objecten voor Aziatische Kunst in verband met de heropening van de Zuidvleugel.
- In samenwerking met het Centraal Laboratorium wordt een onderzoek uitgevoerd naar methodes van preventieve conservering van edele metalen. Het streven is het conserveren door middel van lakken in de toekomst zo veel mogelijk te beperken.

Meubelen

- Tafel met marqueterie, Noordelijke Nederlanden, ca 1700, inv.nr BK-1954-4.
- Tafeltje met marqueterie, Parijs, ca 1750, C.M. Cochois, inv.nr BK-16661.
- Wandkastje met marqueterie, München, 1844, F. Fortner, inv.nr BK-1996-15.
- Muziekkast met beschilderde panelen, Roermond, 1858-1859, werkplaats Cuypers en Stoltzenberg, naar ontwerp

van P.J.H. Cuypers, inv.nr BK-1996-8 (in samenwerking met schilderijenrestauratie).

– De gebeeldhouwde bouwfragmenten in het depot betimmeringen werden met de hulp van vier stagiaires van de Opleiding Restauratoren schoongemaakt en geordend. Van elk object werd een beknopt conditierapport opgesteld.

Textiel

Kostuums en kant

– Pandora, houten modepop gekleed in een sitsen japon, Frankrijk(?), ca 1770-1775, inv.nr BK-NM-3396.

– Japon, demi-parure, van sits, Nederland, ca. 1750-1755, inv.nr BK-15996.

– Trouwjapon van lichtblauwe ripszijde met veelkleurige, geborduurde bloemen, Nederland of Frankrijk, 1759, inv.nr BK-1978-247.

54 – Calache van gewatteerde zwarte zijde, afgezet met zwart kant, Nederland, ca 1775-1800, inv. BK-NM-10000.

– Staatsierok van bruin laken, Nederland, ca 1780-1790 of ca 1810, inv.nr BK-NM-10130.

– Hofjapon van witte zijden tulle versierd met goudlamé, Nederland, ca 1806-1810, met bijbehorende schoenen, inv.nr BK-NM-12310.

– Briséwaaier van in reliëf gesneden ivoor, Canton, ca 1800-1815, inv.nr BK-1953-43.

– Luifelhoed van lichtgele tafzijde, Nederland, ca 1825-1835, inv.nr BK-TN-2052.

– Japon van satijn met kraag en rok van tarlatan, Nederland, ca 1850-1855, inv.nr BK-NM-13080.

– Vouwaaier met een blad van Chantilly op een montuur van zwart parelmoer, uit

het bezit van Koningin Emma, Parijs, ca 1870-1875, bruikleen H.K.H. Prinses Juliana der Nederlanden, inv.nr BK-BR-J-414.

– Doopjurk en doopmuts van point de gaze de Bruxelles met applicatie van kloskant op tulle, Nederland, ca. 1880, vervaardigd voor de doop van Prinses Wilhelmina op 12 oktober 1880, bruikleen H.K.H. Prinses Juliana der Nederlanden, inv.nrs BK-BR-J-197, 387, 388, 393 en 394.

– Chauffeursjas van beige keperkatoen met indigoblauwe kraag en manchetten, Engeland en Nederland, ca 1905-1915, inv.nr BK-1979-218.

– Stropeljapon van velours chiffon met machinale kant en tulle, Amsterdam, Hirsch & Cie, ca 1912, inv.nr BK-1961-110.

– Japon, Frankrijk, ca 1936, naar ontwerp van Maggy Rouff, inv.nr BK-1984-81-A.

– Voorts ondergingen een groot aantal kostuums en zes beursjes een eenvoudige conserverende behandeling ten behoeve van de opstellingen 'Het mooist gekozen' en 'Machtsvertoon'.

– 250 stuks kant werden geconserveerd ten behoeve van de studiecollectie in de nieuwe Textielzaal.

Tapiserie en Oosterse tapijten

– Tafelkleed met bloemenkransen, Frankrijk, ca 1700-1725, iv.nr BK-17262.

– Osmaans tapijt, Cairo, ca 1600, BK-1975-212.

– Twee wandtapijten met scènes uit de opera Renaud et Armida, Parijs, Manufacture Royale des Gobelins, ca

1741-1749, inv.nrs BK-1955-102-A/B, zijn gereinigd en geconserveerd bij de Koninklijke Manufactuur van Wandtapijten Gaspard de Wit te Mechelen.

Weefsels

– Deken, geveerd door middel van beits- en uitsparingstechniek, India, Coromandelkust, ca 1700-1725, inv.nr BK-TN-870.

– Deken, geveerd door middel van beits- en uitsparingstechniek, India, ca 1725-1750, inv.nr BK-1953-26.

– Sprei, zijde, geborduurd met floszijde en gouddraad, Canton, ca 1725-1750, inv.nr BK-1958-20.

– 16 zijdeweefsels en 2 servetten werden geconserveerd voor de opstelling 'Het mooist gekozen'.

– 21 servetten werden geconserveerd ten behoeve van de studiecollectie in de nieuwe Textielzaal.

– Veel voortgang is geboekt bij de standplaatsregistratie in de diverse textieldepots. Voor een van de kleine kostuumdepots werden kasten aangeschaft en ingericht. In het grote kostuumdepot werden luchtbevochtigers geplaatst.

– Van de deelcollecties kostuums en hoeden worden conditiebeschrijvingen gemaakt om een inzicht te krijgen in de toestand van de collectie. Op basis hiervan zullen

conserveringsprogramma's worden opgesteld. In totaal werden 150 kostuums en 250 hoeden beschreven.

– Het textielrestauratie-atelier op de tweede etage van het Veiligheidsinstituut werd verbouwd: door de muren tussen drie kleinere

ruimtes door te breken ontstond een groot atelier voor drie of vier personen, inclusief een kantoor.

Afdeling Nederlandse geschiedenis

- restauratie van drie modellen te weten een 'polakker' (MC 674), een zustermodel van Bentam (MC 331) en een admiraliteitsjacht (460).
- presentatie-gereed maken van een aantal modellen voor bruiklenen aan PTT museum Den Haag, Vestingmuseum Naarden en Marinemuseum Den Helder.
- conservering van de archeologische vondsten van de expedities van 1993 en 1995 naar Nova Zembla.
- begeleiden en voorbereiden van de restauratiewerkzaamheden van de collectie Nederlandse vuurwapens van het Kremlin museum door de H. Prummel te Wildevank.
- 'Meetproject', een doorlopend project dat het opmeten van halfmodellen uit de collectie van de Marine modellen kamer betreft om meer inzicht te verkrijgen in de 17de-18de eeuwse scheepsbouw, in samenwerking met het MARIN en de Kon.Marine.

Rijksprentenkabinet

- 450 tekeningen.
- 6.400 prenten Hollandse school.
- 1.400 prenten Franse school.
- 485 prenten Duitse school.
- 450 bruiklenen.
- Als extra werkzaamheid, kaart uit Dresden.
- Het natte atelier werd verbouwd van 1 mei tot 1 aug.

Afdeling schilderijen

- Het *Portret van Margaretha Eekhout* door Arnold Boonen (SK-C-1603), dat zich als bruikleen van de Rijksdienst Beeldende Kunst (RBK) in het museum bevindt, werd door een geestelijk gestoorde man ernstig beschadigd. Aan het herstel wordt, in overleg met de RBK, gewerkt.
- In dit jaar werd de oogst binnengehaald van het Jan Steen restauratieproject, waaraan sedert 1993 is gewerkt. De resultaten van dit project, waarin zes schilderijen van Steen waren ondergebracht en dat door het VSB-fonds mogelijk was gemaakt, waren vooral spectaculair bij twee in de Steen-tentoonstelling opgenomen schilderijen, het *Zelfportret* en *De Emmausgangers*. De presentatie van het werk van Steen in de vaste opstelling zal met deze twee werken en met vooral *De zieke dame* en *Het vrolijk huisgezin* aanmerkelijk kunnen worden verbeterd. Tevens werden enkele schilderijen gerestaureerd voor bruikleengevers aan de tentoonstelling 'Jan Steen, schilder en verteller'.

Behandelde schilderijen:

- Adriaen Brouwer, *Boerendrinkpartij* (SK-A-64).
- Johannes Jelgershuis, *De Amsterdamse buitensingel bij de Leidse Poort*, (SK-A-1055).
- Ignatius van Regemorter, *Jan Steen stuurt zijn zoon de straat op* (SK-A-1123).
- Cornelis Springer en Kaspar Karsen, *Gezicht op Den Haag* (SK-A-4870).
- Jan Steen, *Zelfportret* (SK-A-383).
- Jan Steen, *Portret van bakker Arend Oostwaert en zijn vrouw Catharina Keyzerswaert* (SK-A-390).
- Jan Steen, *De zieke dame* (SK-C-230).
- Jan Steen, *Het offer van Iphigeneia* (SK-A-3984).
- Jan Steen, *Het vrolijk huisgezin* (SK-C-229).
- Giovanni Battista Tiepolo, *Allegorische vrouwenfiguur met knots* (SK-A-3437).
- Giovanni Battista Tiepolo, *Allegorische vrouwenfiguur met schild* (SK-A-3438).
- Floris Verster, *Anemonen* (SK-A-4912).
- Leidse School, *Calvarieberg* (SK-A-4921).
- In het kader van het Deltaplan werden tal van portretten van Gouverneurs Generaal geconserveerd: Pieter de Carpentier (SK-A 3759), Hendrik Brouwer (SK-A 3761), Antonio van Diemen (SK-A 3762), Rijcklof van Goens (SK-A 3766), Willem van Outhoorn (SK-A 3769), Abraham van Riebeeck (SK-A 3771), Christoffel van Swoll (SK-A 3772), Diederik van Durven (SK-A 3775), Dirk van Cloon (SK-A 3776), Jeremias van Riemsdijk (SK-A 3783), Johannes Siberg (SK-A 3788), Cornelis Theodorus Elout (SK-A 3793), Arnold Adriaan Buyskes (SK-A 3794), Jean Chrétien Baud (SK-A 3799), Dominique Jacques de Eerens (SK-A 3800), Pieter Merkus (SK-A 3801), Albertus Jacob Duymaer van Twist (SK-A 3803), Ludolph baron Sloet van de Beele (SK-A 3805), Pieter Mijer (SK-A 3806), Frederik 's Jacob (SK-A 3809), Otto van Rees (SK-A 3810), Cornelis Pijnacker Hordijk (SK-A 3811), Carel van der Wijck (SK-A 3812), Willem Rooseboom (SK-A 3813), Alexander W.F. Idenburg (SK-A 3815), Johan Paul graaf van Limburg Stirum (SK-A 3816), Jacob Christiaan Koningsberger (SK-A 3823), Jan Willem Meyer Ranneft (SK-A 3825).

Lijsten

- De in 1995 voor de *Joodse Bruid* van Rembrandt verworven lijst werd in dit jaar pasklaar gemaakt. Het resultaat stemt tot grote tevredenheid.
- Een fraai kwablijstje werd gerestaureerd en toegepast om *De Briefschrijfster* van Frans van Mieris.

Externe restauraties

- Het schilderij *De slag bij Livorno* van Reinier Nooms werd door mw A. Roorda Boersma-Pappenheim te Rotterdam gerestaureerd.
- Voor het Gemeente Museum Helmond, waar het schilderij zich als langdurig bruikleen van het Rijksmuseum bevindt, werd door de Stichting Restauratie Atelier Limburg in Maastricht het *Portret van Adolf Cortenbach* door een onbekende meester uit 1616 (SK-A-2871) gereinigd en hersteld.

Bibliotheek

Gedurende een jaar werd 1 dag per week met assistentie van twee restauratiemedewerkers van het Rijksprentenkabinet gewerkt aan het stofvrij maken en het controleren op gebreken van de boeken in de bibliotheekhal. Ondanks dit extra beslag dat op de restaurator wordt gelegd is het aantal gerestaureerde, gerepareerde en ingebonden boekwerken ten opzichte van 1995 gelijk gebleven. Aangekocht werd een verzameling van 170 stempels en fileten merendeels uit het eind van de 19de eeuw ten behoeve van de boekbandrestauratie.

Werkzaamheden ten behoeve van de bibliotheek o.m.:

- 364 boeken gerestaureerd, hersteld of heringebonden
- 7 portefeuilles hersteld en 5 mappen vervaardigd;
- 100 linnen ruggen voor archiefdozen opgeplakt;
- 301 stofomslagen ingeplakt;
- 4.080 boeketiketten gesneden;
- katernen vastgezet en diverse dozen vervaardigd en hersteld. Voor andere afdelingen werden o.m. presentatiemappen gemaakt, inlijkkexemplaren voorzien van een harde omslag, passepartouts vervaardigd, enkele handboeken gerestaureerd, 100 overdrukken gelumbacked en van een omslag voorzien.

3b Collectiebeheer en registratie

Collectiebeheer

Als resultaat van de actie 'Rijksmuseum schoon' vond in het voorjaar de verhuizing plaats van 300.000 kilo bouwfragmenten, gevelstenen, beelden en gipsafgietsels, die overal verspreid over het gebouw, ten dele in de gangen in het souterrain, waren ondergebracht. Dit sterk verwaarloosde collectieonderdeel werd overgebracht naar de Museale Magazijnen Mijdrecht. In het kader van het Delta-plan werd in september door een speciaal geformeerd team van behoudsmedewerkers en een registrator, ondersteund door restauratoren, begonnen met het registreren, preventief conserveren, fotograferen en verantwoord bergen van deze collec-

tie; naar het zich laat aanzien kan dit project in april worden afgesloten. Wanneer de collectie op orde is gebracht, kan met de Rijksdienst Monumentenzorg overleg geopend worden over het toekomstige beheer en mogelijke overdracht. De in 1995 benoemde conservatie-adviseur Steve Cok treedt hierbij op als projectleider, hetgeen ook bij de inrichting van depots in het algemeen het geval is. Deze functie is uiterst belangrijk geworden, omdat voor de tweede fase van het Deltaplan, dat in het jaar 2000 moet worden afgerond, naast de al lopende conservatieprojecten gekozen is voor het op orde brengen van alle collectieonderdelen in depots. Zoals in het vorige jaarverslag al werd aangegeven, streeft het Rijksmuseum er in het kader van het Masterplan naar de restauratieateliers en de depots, om logistieke en praktische redenen, zoveel mogelijk buiten het oorspronkelijke Rijksmuseum-gebouw onder te brengen. Naar verwachting kan de inrichting hiervan in 1998-1999 plaatsvinden; tevens wordt er naar gestreefd om twee van de Museale Magazijnen Mijdrecht te klimatiseren en zo tot verantwoorde depotruimte voor grotere kunstvoorwerpen te maken; tenslotte zou een verbouwing en volledige onderkeldering van het voormalige Veiligheidsinstituut de mogelijkheid bieden om aan de behoefte aan depotruimte geheel te voldoen en bovendien om een belangrijk deel van de restauratieateliers onder te brengen. De inventarisatie van de gegevens betreffende de huidige situatie, in

nauwe samenspraak met de RGD en het bouw bureau, heeft in plannen van eisen voor de verschillende depotruimten geresulteerd. Aan het eind van dit jaar werd in concept het Depotplan voor het Rijksmuseum voltooid, dat na goedkeuring door de betrokkenen, uitgangspunt van het beleid op dit gebied moet zijn.

Dit Depotplan vormt een bijlage bij het *Conservatie en restauratieplan 1997-2000*, dat een geheel herziene en bijgewerkte versie van het eerdere *Conservatieplan 1993-1999* is.

Registratie

Doordat de verantwoordelijkheid voor de museale automatisering vanaf 1 juli bij een centrale afdeling Automatisering, onder de zakelijk directeur, kwam te liggen, kon het stafbureau collectiebeheer zich concentreren op het verbeteren en vereenvoudigen van het geautomatiseerde collectiebeheersysteem, waarbij het opzetten van een nieuwe hoofdcatalogus een hoofddoel is. Daarbij is een koppeling met het publieksdocumentatiesysteem ARIA van groot belang.

In de eerste helft van 1997 zal het invoerproject, dat met steun van het Deltaplan kon worden gerealiseerd, worden afgesloten, waarbij de gegevens over de circa een half miljoen prenten, die meer dan de helft van de Rijksmuseum-collecties vormen, nog steeds erg beperkt zijn.

Een groot aantal verbeteringen en vereenvoudigingen kon in het geautomatiseerde collectiebeheersysteem worden aangebracht door Anne Barkworth, werkzaam voor Townsend,

Merkis & Co, specialisten op het gebied van de database Minisis. Het support-contract met Willoughby's, de leverancier van Quixis/Minisis werd opgezegd. Door de aanschaf van een nieuwe centrale computer werd het systeem aanzienlijk sneller. Het werken met Quixis/Minisis is door deze verbeteringen aangenamer geworden dan voorheen het geval was. Dit neemt niet weg dat Quixis/Minisis een ouderwets, ingewikkeld en daardoor gebruikersonvriendelijk programma is, waarbij met name een goede tekstverwerkingsfaciliteit en mogelijkheden voor beeldopslag nog gemist worden. Voor de komende twee jaar echter is het systeem voldoende opgeschoond om de basisregistratie mee uit te voeren; de zoekfunctie is zeer goed, zodat het systeem als informatiebron goede diensten kan bewijzen. Vooral door het hoofd studiezaal van het Rijksprentenkabinet wordt het als zodanig veelvuldig gebruikt. Ten behoeve van het publieksdocumentatiesysteem ARIA wordt eveneens veel gebruik gemaakt van uit Quixis/Minisis overgehaalde en geconverteerde gegevens. Teneinde de gebruiksvriendelijkheid, vooral ten behoeve van de wetenschappelijk medewerkers, te vergroten werd een begin gemaakt met het opzetten van een nieuwe hoofdcatalogus, het centrale gedeelte van de database. Overtollige en dus ongebruikte velden (thans enkele honderden per record!) zullen daarin niet meer voorkomen, terwijl de gegevens uit het zgn. Minimaal Beheer-format er in

verwerkt zullen worden. In het voorjaar van 1997 zal de nieuwe hoofdcatalogus gereed zijn.

Een essentieel onderdeel van verantwoord collectiebeheer is de standplaatsregistratie. Een module en bijbehorende procedure voor het bijhouden van standplaatswijzigingen werd door Mirjam Wijnands, de registrar, ontworpen en door Anne Barkworth uitgewerkt. Iedere wijziging van standplaats die langer dan een werkdag duurt wordt in het systeem doorgevoerd.

Het in oktober 1995 gestarte project Inventarisatie langdurige bruiklenen werd in december afgerond. De werkzaamheden van omvatten de volgende vragen:

- Bij welke instellingen bevinden zich bruiklenen van het Rijksmuseum;
- om hoeveel uitstaande bruiklenen gaat het;
- van welke instellingen heeft het Rijksmuseum objecten in bruikleen;
- om hoeveel inkomende bruiklenen gaat het;
- zijn alle bruiklenen (zowel inkomende als uitgaande) in het collectiebeheersysteem opgenomen;
- zijn de namen van de instellingen (nog) correct ingevuld.

Het Rijksprentenkabinet is bij deze inventarisatie niet betrokken.

Ten aanzien van de uitstaande bruiklenen blijkt dat het Rijksmuseum, direct en indirect (via de RBK) bij 478 instellingen bruiklenen uitstaan. Er zijn ongeveer 4.568 nummers betreffende objecten en delen van objecten uitgeleend.

Voor de inkomende bruiklenen is de conclusie dat bruiklenen aan het

Rijksmuseum 4.666 inkomende nummers (wederom betreffende objecten en delen van objecten) omvatten. Deze 4.666 nummers zijn alle in het collectiebeheersysteem terug te vinden. Het aantal bruikleengevers bedraagt ongeveer 350. Onder de bruikleengevers bevinden zich museale instellingen, kerkraden, stichtingen, verenigingen en vele particulieren. Uniformiteit in de spelling van namen en adressen werd zoveel mogelijk doorgevoerd, zodat zoekacties optimaal resultaat kunnen opleveren.

58 Naar aanleiding van de inventarisatie zijn tussen de verzamelafdelingen nieuwe afspraken gemaakt over het nummeren van de bruiklenen, zowel inkomend als uitgaand. De controle van de uitstaande bruiklenen van de afdeling beeldhouwkunst en kunstnijverheid zal in 1997 van start gaan, terwijl tevens de verwerking van de gegevens inzake de schilderijen voortgezet zal worden. De noodzaak van een goede administratie, waarbij de computer een belangrijke rol speelt, is duidelijk aangetoond. Voor de afdeling beeldhouwkunst en kunstnijverheid werden de ontbrekende nummers uit de inventarisboeken ingevoerd; de NM-inventaris kwam daarbij niet aan de orde. Een project om de NM-inventaris ter controle naast de gegevens uit Quixis te leggen is voor 1997 voorzien. Verwacht wordt dat daarmee vele doublures en lacunes aan het licht zullen komen. De bruikleeninventarisatie heeft ertoe geleid dat 1.800 nummers in het collectiebeheersysteem werden ingevoerd.

In totaal werden in 1996 21.258 nieuwe records ingevoerd, onderverdeeld als volgt:

Aziatische kunst	278
Beeldhouwkunst en kunstnijverheid	4.820
Nederlandse geschiedenis	2.133
Schilderijen	22
Rijksprentenkabinet	14.035
Bibliotheek	43

De invoer geschiedde door de afdelingsregistratoren en -in totaal acht tijdelijke invoerkrachten. Met het beëindigen van de geldstroom voor registratie uit het Deltaplan per eind 1996 is een situatie ontstaan die vooral voor het Rijksprentenkabinet problematisch genoemd mag worden. De bulk-invoer van prenten is bij die afdeling weliswaar voor nagenoeg 100% afgerond, maar dit betekent geenszins dat alle ca 650.000 objecten identificeerbaar in het systeem zijn opgenomen. Prioriteitsstellingen binnen de afdeling moeten ertoe leiden dat successievelijk de gehele collectie object voor object wordt ingevoerd. Daarmee zullen, gezien de aantallen, nog tientallen jaren gemoeid zijn. Met Olivetti werd in het overleg over een nieuw collectiebeheerssysteem besloten eerst een definitiestudie te laten uitvoeren, zodat wensen en eisen in de daartoe geschikte kaders geplaatst kunnen worden. Begin 1997 zal Olivetti een aanvang maken met de definitiestudie. Vooral op inhoudelijk gebied zal de registrator daar ten nauwste bij betrokken zijn.

3c Bibliotheek

De catalogiseerachterstand die in 1995 werd opgebouwd is verder gestegen vanwege het hoge ziekteverzuim. Het computerbestand van de fotoboeken (3.684 records) is ingelezen in de centrale computer van de bibliotheek. Helaas ontbrak de tijd om de titels zodanig aan te vullen dat ze beantwoorden aan de gangbare Fobid beschrijvingsregels. Ook zijn de standplaatsnummers ongeschikt voor het terugvinden van de boeken. Het project retrospectieve catalogusontsluiting (de omzetting van de oude titelcatalogus in elektronisch leesbare vorm) resulteerde in de conversie van 18.504 titels waardoor het totaal komt op 76.839 titels. De alfabetische hoofdwordencatalogus is tot en met de lettercombinatie "Weif" ingelezen in de centrale computer. Tevens zijn alle lopende tijdschriften ingevoerd. Vanwege netwerkproblemen is de verdere uitbreiding van raadpleegterminals in het museum gestaakt. Wel is een CD-ROM server geplaatst in de studiezaal. Drie aanwinstenlijsten, genummerd 20-22, zijn verschenen in een oplage van 75 exemplaren. De laatste twee lijsten verschenen in een geheel gewijzigde opmaak waarvoor een nieuw computerprogramma werd geschreven. De online publiekscatalogus werd gepresenteerd op de stand van het Overleg Kunsthistorische Bibliotheken in Nederland gedurende het CIHA congres van 2 – 6 september. Een nieuw depot met ca 120 strekkende meter plankruimte is in gebruik genomen voor

de veilingcatalogi. Tevens werd hier een deel van de boeken met catalogiseerachterstand opgeslagen. De bibliotheek ontving 93 aanvragen voor de levering van kopieën en verzond 14 aanvragen waarvan 8 voor boeken en 6 voor kopieën. Op verzoek van derden werden 8 boeken uitgeleend aan 6 tentoonstellingen. In opdracht van derden werden 11.940 fotokopieën vervaardigd, een toename van meer dan 100%. Bij de controle op interne uitleningen werden 226 boeken aangetroffen die buiten de administratie om waren geleend.

4 Bruiklenen aan tentoonstellingen elders

Dit jaar werden bruiklenen afgestaan aan 95 musea en instellingen in binnen- en buitenland, te weten:

- Amersfoort, Mondriaanhuis: De Dansende Madonna, Mondriaan in Laren – 1 schilderij;
- Amsterdam, Bijbels Museum: Op naar Jeruzalem – 3 voorwerpen, 1 prent;
- Amsterdam, Bijbels Museum: In de lijn van Luther: Luther, de Bijbel en de Zwaan – model van de koepel van de Ronde Lutherse Kerk;
- Amsterdam, Gemeentearchief: D.O.O.D. 1936 – 1 schilderij;
- Amsterdam, Van Goghmuseum: Fotokunst in de 19de eeuw – 1 boek, 88 foto's;
- Amsterdam, Joods Historisch Museum: Jeruzalem in jodendom, christendom en islam – 2 kleedjes, 1 tekening;

- Amsterdam, Joods Historisch Museum: Burgerlijke Gelijkheid 1796-1996 – 1 schilderij, diverse voorwerpen;
- Amsterdam, Koninklijk Paleis: 125 jaar Koninklijke subsidie – 3 schilderijen;
- Amsterdam, Museum Amstelkring: Putti en Cherubijntjes – 1 schilderij, 1 beeld, 8 tekeningen;
- Amsterdam, Nederlands Scheepvaartmuseum: Bontekoe, de schipper, het journaal, de scheepsjongens – 3 voorwerpen, 1 prent;
- Amsterdam, Nieuwe Kerk: Kunst uit Thailand – 2 beelden;
- Amsterdam, Rembrandthuis: Jan van Vliet – 33 prenten;
- Amsterdam, Rembrandthuis: Een nieuwe Rembrandt – 5 prenten;
- Amsterdam, Universiteitsbibliotheek: Frederik Muller – 4 prenten, 1 document;
- Antwerpen, Museum Plantin-Moretus: Moretus – 1 prent;
- Apeldoorn, Paleis Het Loo: Toekomst door Traditie – 125 jaar Tesselschade Arbeid Adelt – 2 stukjes kant;
- Arnhem, Openluchtmuseum: Vakantie/Recreatie, 50 jaar Wegenwacht – 1 foto;
- Assen, Drents Museum: Jan Eisenloeff – diverse voorwerpen;
- Atlanta, High Museum of Art: Rings: Five passions in world art – 1 schilderij;
- Baarn, Kasteel Groeneveld: De Band met de Hond – 1 hondehalsband;
- Bergen, Museum Kranenburg: G.W. van Blaaderen – 1 tekening;
- Berlijn, Akademie der Künste/Hochschule der Künste: Kunsthistorische Ausstellung zum Gemeinsamen Jubiläum – 1 beeld;
- Berlijn, Ephraim Palais: D.O.O.D. 1936 – 1 schilderij;

- Den Bosch, Noordbrabants Museum: De Tuin in de Kunst – 4 schilderijen, 2 boeken, 8 prenten, 1 tekening;
- Den Bosch, Noordbrabants Museum: De Muze als Motor – 4 prenten, 3 tekeningen;
- Brussel, Crédit Communal: L'Art Gourmand – 1 schilderij;
- Delft, Stedelijk Museum Het Prinsenhof: Delftse meesters, tijdgenoten van Vermeer – 3 schilderijen;
- Dresden, Staatliche Kunstsammlungen Dresden: Johann Greg. Höroldt und die Meissener Porzellanmalerei – 2 porseleinen bекers;
- Enschede, Rijksmuseum Twenthe: Feesten – 2 waaiers, 1 doopkleed, 13 tekeningen, 12 prenten;
- Ferrara, Palazzo dei Diamanti: Thomas Gainsborough – 1 tekening;
- Franeker, Museum 't Coopmanshûs: Han van Meegeren – 1 schilderij;
- Gorinchem, Gorcums Museum: Maarten Luther – 8 prenten;
- Graz, Johanneum: Treasures and Visions – 1 tekening;
- Groningen, De Harmonie: Jozef Israëls – 24 prenten;
- Groningen, Synagoge Folkingestraat: Marius Holleman – 9 prenten, 1 etsplaat;
- Den Haag, Haags Historisch Museum: De Hollandse samenleving in de tijd van Vermeer – 1 prent;
- Den Haag, Haags Historisch Museum: Haagse Stadsgezichten – 2 schilderijen;
- Den Haag, Letterkundig Museum: Wie A zegt – 1 boek;
- Den Haag, Mauritshuis: Johannes Vermeer – 4 schilderijen, 1 boek;
- Den Haag, Museum Bredius: Bredius en Vermeer: de ontdekking van de Emmausgangers – 1 schilderij;

59

- Den Haag, Museum Meermanno-Westreaniam: De wereld der geleerdheid rond Johannes Vermeer – 1 prent;
- Den Haag, Museum Mesdag: De helpende handen van H.W. Mesdag – 2 schilderijen, 2 tekeningen;
- Den Haag, PTT-Museum: Modellen en maquettes – 5 modellen;
- Haarlem, Frans Halsmuseum: De Tuin in de Kunst – 4 schilderijen, 2 boeken, 8 prenten, 1 tekening;
- Hamburg, Museum für Kunst und Gewerbe: Hamburg-Lissabon, Fayence für den Norden – 1 dekschaal;
- Harlingen, Gemeentemuseum Het Hannemahuis: Harlinger Zilver – 3 voorwerpen;
- Heidelberg, Heidelberger Schloss: Liselotte von der Pfalz – 3 schilderijen;
- Heukelum, Hervormde Kerk: 1000 jaar hervormde kerk Heukelum – 1 fragment tegelvloer;
- 60 – Hoorn, Museum van de Twintigste Eeuw: Philishave – 1 gedenkschaal;
- Hoorn, Westfries Museum: De Koning van Siam – 2 beelden, 2 boeken;
- Innsbruck, Ferdinandeum: Ruhm und Sinnlichkeit – 1 beeld;
- Johannesburg, Johannesburg Art Gallery: 17th Century Dutch Painting – 2 schilderijen;
- Kopenhagen, Kon. Kobberstiksamling: Rembrandt – 43 prenten;
- Kumamoto, Kumamoto City Museum: The Age of Breitner – 40 schilderijen;
- Laren, Singermuseum: Jan Eisenloeffel 1876-1957 – 8 voorwerpen;
- Laren, Singermuseum: F. Hart Nibbrig – 2 boeken, 2 prenten, 1 tekening, 1 ontwerp;
- Lausanne, Musée Olympique: Anatomie de la Couleur – 17 prenten;
- Leeuwarden, Fries Museum: Menno Simons – 2 prenten;
- Leeuwarden, Museum Het Prinsessehof: Het Mongoolse Rijk tijdens de Yuan Dynastie 1279-1368 – 18 voorwerpen afdeling Aziatische kunst en beeldhouwkunst en kunstnijverheid;
- Leeuwarden, Museum Het Prinsessehof: Fries Kerfsnee aardewerk – 2 potten;
- Leiden, Stedelijk Museum De Lakenhal: Jan van Goyen 1596-1656 – 1 schilderij, 8 tekeningen;
- Londen, National Gallery: Making and Meaning: Rubens' landscapes – 1 schilderij;
- Londen, Tate Gallery: Grand Tour: the Lure of Italy – 5 tekeningen;
- Maastricht, Bonnefantenmuseum: Collectie Neutelings – 4 voorwerpen;
- Middelburg, Zeeuws Museum: Jan Goedaert – 1 tekening;
- Milaan, Palazzo Reale: Alessandro Magnasco – 2 schilderijen;
- Münster, Westfälisches Landesmuseum: Oeuvre Tom Ring – 1 prent;
- Naarden, Vestingmuseum: Het Kortegaardje – 1 schilderij, diverse voorwerpen en prenten;
- Nederhorst den Berg, Gemeentehuis: Buitenplaats Petersburg – 1 prent;
- New York, Metropolitan Museum of Art: Jean Baptiste Camille Corot – 1 schilderij;
- Oosterbeek, Museum Veluwezoom: H.A. van Ingen – 3 tekeningen;
- Ottawa, Musée des Beaux-Arts: Jean Baptiste Camille Corot – 1 schilderij;
- Oudeschild, Maritiem en Juttersmuseum: Naar Azië, via Nova Zembla of Kaap de Goede Hoop – diverse voorwerpen;
- Parijs, Bibliothèque Nationale: Anatomie de la Couleur – 17 prenten;
- Parijs, Grand Palais: Jean Baptiste Camille Corot – 1 schilderij;
- Parijs, Musée Rodin: Auguste Rodin – 3 prenten;
- St Petersburg, Hermitage: Peter de Grote en Holland – 1 schilderij, prenten, tekeningen;
- Rotterdam, Kunsthil: Han van Meegeren – 1 schilderij;
- Rotterdam, Kunsthil: Erotische Kunst – 5 tekeningen, 10 prenten;
- Rotterdam, Kunsthil: Luminisme – 1 tekening;
- Rotterdam, Museum Boijmans van Beuningen: Franse Glaskunst, 1890-1940, uit het Glasmuseum Hentrich, Kunstmuseum Düsseldorf – 1 tafel;
- Rotterdam, Museum Boijmans van Beuningen: Kees van Dongen – 2 tekeningen, 1 prent;
- Rotterdam, Museum Boijmans van Beuningen: Nicolaas Berchem – 3 prenten, 1 tekening;
- Rotterdam, Museum Boijmans van Beuningen: Tiepolo in Nederland – 7 schilderijen, 32 prenten en tekeningen;
- Rotterdam, Museum Boijmans van Beuningen: Karel van Mander – 1 tekening, 2 prenten;
- Saarbrücken, Saarland Museum: Toscaanse tekeningen – 6 tekeningen;
- Spiers, Historisches Museum der Pfalz: Mysterium Wein – 4 prenten;
- Veere, Stadhuis: Wolfert van Borselen, stichter van Veere – 1 wapenzegel;
- Velsen, Museum Beeckestijn: De Kode van het Keurslijf – 2 schilderijen;
- Voorburg, Museum Swaenstijn: Beminde Saterdag; Constantijn Huygens in Voorburg – 1 schilderij,

prenten, tekeningen;

– Washington, National Gallery of Art:

Jan Steen, painter and storyteller – 4 schilderijen;

– Wenen, Kunstforum: Der frühe van

Gogh – 3 tekeningen;

– Wenen, Künstlerhaus: Traum vom

Glück – 4 voorwerpen;

– West-Terschelling, Museum 't

Behouden Huys: Willem Barentsz van Der

Schelling – zijn poolreizen van 1594-

1596 – diverse voorwerpen;

– Woerden, Stadsmuseum: Gras en

Wolken. Een beeld van het groene hart – 2 aquarellen, 1 tekening.

– De Japanse boeddhistische

altaarversiering (AK-MAK 299) werd

uitgeleend voor de tentoonstelling

'Objects as Insight: Japanese Buddhist

Art and Ritual' in het Katonah Museum of

Art in Katonah, New York, van 14 januari

tot 17 maart, en kon zo op tijd terug zijn

voor de opening van de Zuidvleugel.

– De grote bronzen boeddhakop in

Ayudhya-stijl (AK-MAK 213) en een houten

negentiende eeuwse liggende boeddha

uit Thailand (AK-MAK 217) werden

uitgeleend voor de tentoonstelling 'De

Koning van Siam' gehouden in het

Westfries Museum in Hoorn van 14 juni

tot en met 31 augustus.

– Een grote bronzen kop van een

gekroonde boeddha in Ayudhya-stijl (AK-

MAK 213) en een klein zilveren

boeddhabeeldje (AK-MAK 309) werd

uitgeleend voor de tentoonstelling

'Boeddha's van Siam; Kunstschaten uit

het koninkrijk Thailand' in de Koninklijke

Musea voor Kunst en Geschiedenis te

Brussel van 11 oktober 1996 tot 16

februari 1997.

5 Tentoonstellingen en presentaties

Wintertentoonstellingen

t/m 28 april (verlengd)

De Lelijke Tijd. Pronkstukken van

Nederlandse interieurkunst 1835-1895

Projectleider: Reinier Baarsen

Ontwerp: Ulf Moritz

Licht: Jan Hofstra

Grafische vormgeving: Ton Homburg,

Marty Schoutsen (Opera)

Aantal bezoekers in 1996: 97.983

Totaal aantal bezoekers: 133.725

vanaf 21 september

Jan Steen, schilder en verteller

in samenwerking met The National

Gallery of Art, Washington DC

Concept: Arthur Wheelock (Washington)

en Wouter Kloek

Projectleider: Guido Jansen

Ontwerp: Marijke van der Wijst

Licht: Jan Hofstra

Grafische vormgeving: Tessa van der

Waals

Aantal bezoekers in 1996: 265.391

Rijksprentenkabinet

t/m 4 februari

Voor Nederland bewaard. De collectie

van het Koninklijk Oudheidkundig

Genootschap

Projectleider: Freek Heijbroek

Aantal bezoekers in 1996: 8.696

Totaal aantal bezoekers: 19.041

10 februari t/m 5 mei

Een nieuwe kunst: fotografie in de 19de

eeuw

Projectleider: Mattie Boom

Totaal aantal bezoekers: 27.398

11 mei t/m 4 augustus

Disegni. Drie eeuwen Italiaanse

tekenkunst uit eigen bezit

Projectleider: Peter Schatborn

Totaal aantal bezoekers: 22.903

Van 21 oktober t/m 17 december 1995

was deze tentoonstelling onder de titel

'Maestri dell' invenzione' te zien geweest

in het Istituto Universitario Olandese di

Storia dell' Arte te Florence

10 augustus t/m 27 oktober

The Great American Watercolour!

Amerikaanse aquarellen 1860-1940. Een

keuze uit de collectie van het Museum of

Fine Arts, Boston

Projectleider: Peter Schatborn

Totaal aantal bezoekers: 83.634

vanaf 2 november

Aanwinsten. Prenten, tekeningen en foto's

Projectleider: Irene de Groot

Totaal aantal bezoekers in 1996: 14.211 61

Presentaties

zaal 102

8 juni t/m 29 september

Ivoren pistolen uit de collectie Visser

zaal 114

t/m 12 mei

De 'hersenspop van Asmus'. De

oorsprong van de verzameling

Marinemodellen

Projectleider: Ab Hoving

8 juni t/m 29 september

Nederlandse wapens uit Rusland

Projectleider: Peter Sigmond

zaal 166

t/m 31 maart

Oorlog aan tafel. Veldslagen op damast

vanaf 20 april

Goudleer

Keuze uit de eigen collectie

zaal 249

t/m 11 februari

Het gezicht verbeeld. Portretten in

marmer, klei en brons uit de eigen

verzameling

17 februari t/m 10 november

Aanwinsten afdeling beeldhouwkunst en

kunstnijverheid

met o.a. de schoorsteenmantel van J.B.

Xavery

vanaf 23 november

Duits steengoed. Keuze uit de eigen

verzameling

62 zaal 225 (Nachtwachtuitbouw)

30 maart t/m 22 september

Rondom Rubens en Teniers

Een keuze uit de eigen verzameling

Vlaamse schilderkunst

vanaf 29 november

De Calvarieberg: aanwinst t.g.v. het

afscheid van Henk van Os

Projectleider: Jan Piet Filedt Kok

Zuidvleugel

Zaal 15

29 april t/m 22 september

Het mooiste gekozen

Hoogtepunten uit de kostuum- en

textielverzameling

Projectleiders: Bianca du Mortier en

Ebeltje Hartkamp-Jonxis

vanaf 12 oktober

Machtsvertoon. Status, invloed en geld

in kostuum en textiel

Projectleiders: Ebeltje Hartkamp-Jonxis

en Bianca du Mortier

Herinrichtingen

29 april

Heropening van de gerenoveerde

Zuidvleugel met de afdelingen Aziatische

kunst, 18de- en 19de-eeuwse

schilderkunst en een zaal voor wisselende

opstellingen kostuum en textiel

Architectuur en inrichting facultaire

ruimten: Wim Quist

Inrichting afdeling Aziatische kunst:

Manfred Kausen

Licht afdeling Aziatische kunst: Jan

Hofstra

Inrichting schilderijenzalen: Wim Quist

Inrichting kostuum- en textielzaal: Wim

Quist

Licht kostuum- en textielzaal: Jan Hofstra

Ontwerp tuin: Jan Boon

Grafische vormgeving: Berry Slok

In augustus werd de nieuwe winkel van

de Rijksmuseum-Stichting op de Voorhal

in gebruik genomen, naar ontwerp van

Keja Donia (Frances Saris, Mariet

Zinsmeister)

6 Publikaties van het Rijksmuseum

Bulletin van het Rijksmuseum jaargang

43, 1996, nrs 1 t/m 4

Rijksmuseumkunstkraant 22ste jaargang,

nrs 1 t/m 6

Een nieuwe kunst: fotografie in de 19de

eeuw A New Art: Photography in the

19th Century. De Nationale Fotocollectie

in het Rijksmuseum, Amsterdam red.

Mattie Boom, Hans Rooseboom

Rijksmuseum, Amsterdam en Gent:

Snoeck-Ducaju & Zoon, 1996

ISBN 90 5349 202 X

(Ned/Engels)

Het mooiste gekozen/Nothing but the

best: vouwblad bij de presentatie

kostuum/Bianca du

Mortier/Rijksmuseum, Amsterdam, 1996

(Ned/Engels)

Het mooiste gekozen/Nothing but the

best: vouwblad bij de presentatie

textiel/Jet Elias-Beaumont, Ebeltje

Hartkamp-Jonxis, Patricia

Wardle/Rijksmuseum, Amsterdam, 1996

(Ned/Engels)

Awash in Colour. Great American

Watercolours from the Museum of Fine

Arts, Boston/Sue W. Reed, Carol

Troyon/Edinburgh, National Gallery of

Scotland, 1996

(speciale editie t.b.v. tentoonstelling in

Amsterdam)

Duits steengoed/German stoneware

(Aspecten van de verzameling

beeldhouwkunst en

kunstnijverheid)/Ekkart Klinge, redactie

Jan Daniël van Dam/Rijksmuseum,

Amsterdam en Zwolle: Waanders, 1996

ISBN 90 400 9926 X

(Ned/Engels)

Een goddelijk gebaar/A divine gesture.

Honderd kenmerken van hindoeïstische en

boeddhistische goden in het Rijksmuseum
Petra Kana-Devilee, Robert Uterwijk.
Rijksmuseum, Amsterdam, 1996
(Ned/Engels)

*Zuidvleugel. Een nieuw museum in een
museum/South Wing. A new museum in
a museum/Annemarie Vels*
Heijn/Rijksmuseum, Amsterdam 1996
(Ned/Engels)

*Italian Drawings from the Rijksmuseum
Amsterdam/Bert W. Meijer...et al./*
[Florence]: Centro Di, 1995
ISBN 88 7038 278 8

*Jan Steen, schilder en verteller/H. Perry
Chapman, Wouter Th. Kloek, Arthur K.
Wheelock, Jr., red. Guido M.C.*
Jansen/Rijksmuseum, Amsterdam &
National Gallery of Art, Washington, 1996
(Ned/Engels)
ISBN 90 400 9832 8/90 400 9835 2

*Joost de Suppoost aan tafel/Afdeling
educatie en voorlichting/ Rijksmuseum,
Amsterdam, 1996*

*Joost de Suppoost naar de
Oost/Afdeling educatie en
voorlichting/Rijksmuseum, Amsterdam,
1996*

*Rijksmuseum Amsterdam. Gids met een
keuze uit de hoogtepunten/Afdeling
educatie en voorlichting/Rijksmuseum/
Rijksmuseum Stichting en Londen: Scala
Books*
(Ned/Engels/Frans/Duits)

7 Publicaties van medewerkers

H.W. van Os:
– 'Vondel', *Het Amsterdams
beeldenboek. Vier eeuwen
buitenbeelden*, Amsterdam (Amsterdams
Fonds voor de Kunst 1996), p. 13;
– 'Mediteren op Golgotha', *Bulletin van
het Rijksmuseum* 44, 1996 nr 4;
– 'Het Rijksmuseum als Nationaal
Symbool', *Bulletin van het Rijksmuseum*
44 (1996) nr 4;
– *Een engel in de koffer. Willem
Neutelings en zijn verzameling*, Baarn
(de Prom) 1996, 39 pp., 47 p. platen;
– *Een kathedraal voor de kunst*, Baarn
(de Prom) 1996. 128 pp.;
– 'How Joseph became a shepherd. A
case of iconographic decay', in: *Media
Latinitas. A collection of essays to mark
the occasion of the retirement of L.J.
Engels*, Turnhout (Brepols) 1996
(Instrumenta patristica; 28), pp. 305-
307.

R.J. Baarsen:
– 'Behouden voor het Huis', *Vereniging
Rembrandt* 6 (1996), nr 3, pp. 23-24;
– 'Herman Doomer, ebony worker in
Amsterdam', *The Burlington Magazine*
138 (1996), p. 739-749.

mw M. Boom:
– 'De fotografie van het menselijk
oppervlak' in: Th. van Joost en J.J.E. van
Everdingen (red.), *Omtrent de huid.
Cultuurhistorische verkenningen*,
Amsterdam/Overveen 1996, p. 231-
241;
– 'De fotografische getrouwheid van
Panorama Mesdag', in: Y. van Eekelen

(red.), *Magisch Panorama. Panorama
Mesdag, een belevenis in ruimte en tijd*,
Zwolle/Den Haag 1996, p. 111-117;
– M. Boom/P. Reinders/A. van Veen
(red.), *Naar waarde geschat. Criteria
voor de waardering van fotocollecties*,
Rotterdam 1996;
– 'Oeuvre van een workaholic.
Proefschrift over fotografie voltooid', in
*Nieuwsbrief Nederlands
Fotogenootschap* no. 15, september
1996, p. 19-21. (recensie proefschrift
A.Th. Leyerzapf over H. Berssenbrugge);
– M. Boom/R. Gans (red.) *Omgaan met
fotografisch erfgoed. Teksten
uitgesproken bij het symposium ter
gelegenheid van het vijfjarig jubileum van
het Nederlands Fotogenootschap*,
Rijksmuseum Amsterdam 3 mei 1996. +
bijdrage: 'Vijf jaar Nederlands
Fotogenootschap', p. 7-10;
– 'De fotocollectie van Museum Boijmans
van Beuningen', in: *Jong Holland* no. 2 / 63
1996, p. 54-56 (Boekbespreking);
– 5 Entries 'Eduard Isaac Asser', 'George
Hendrik Breitner', 'Jacob Olie', 'Pieter
Oosterhuis', 'Alexandrine Tinne' in: Jane
Turner (ed.), *The Dictionary of Art* (34
delen) New York 1996;
– Met H. Roosenboom: 'Wandeling in
foto's. Een album van de Internationale
Tentoonstelling van Voorwerpen voor de
Huishouding en het Bedrijf van den
Handswerkman, 1869', in: *Koninklijk
Oudheidkundig Genootschap
Jaarverslagen CXXXIII – CXXXVI*
(1990/1991 / 1993/1994), Amsterdam
1994 [eigl. 1996], p. 78-91.

J. van Campen:
– 'Een ossekar uit de Tang-dynastie',
Aziatische Kunst jg. 26, nr. 1, pp. 21-25;

– 'Een Kabinet van Chineesche en Japansche porceleinen'; De verzameling van J.Th. Royer', *Vormen uit Vuur* 1966 afl. 2, pp. 15-28;

– 'Een subsidia historica en artistieke verzameling. De prenten en tekeningen van de amateur-geleerde Jean Theodore Royer' in N. Maas (red.), *Waardevol oud papier. Feestbundel bij het tienjarig bestaan van Bubb Kuyper Veilingen Boeken en Grafiek 1986-1996*, Haarlem, 1996, pp. 49-52.

J.D. van Dam:

– 'Het verschil tussen droge en natte massabereiding van klei en het effect op de Nederlandse tegel', *Vormen uit vuur*, 159 (1996, 3), pp. 7-9;

– 'Nederlandse helden in Black Basalt', *Vereeniging Rembrandt* 6 (1996), nr 3, pp. 28-29;

– Entries over Delft en Delfts aardewerk in Jane Turner (ed.) *The Dictionary of Art*, 34 delen, New York 1996.

P.H.J.C. van Duin:

– 'De schildpad- en tinmarqueterie op de kast van het poppenhuis van Petronella Oortman', *Mededelingenblad IIC-Nederland* 13 (1996), nr 1-2, pp. 23-26.

J.P. Filedt Kok:

– *The New Hollstein – Dutch & Flemish Etchings, engravings and woodcuts 1450-1700* – Lucas van Leyden, Rotterdam-Amsterdam 1996;

– 'Artists portrayed by their friends: Goltzius and his circle', *Simiolus* 24 (1996), pp. 161-181;

– 'Over de *Calvarieberg*: Albrecht Dürer in Leiden, omstreeks 1520', *Bulletin van het Rijksmuseum* 44 (1996), pp. 335-359;

– Twaalf entries in Jane Turner (ed.) *The Dictionary of Art*, New York 1996, 34 delen, waaronder *The Housebook Master* en Lucas van Leyden.

mw I.R. Garachon:

– 'De restauratie van een tegelwand in het poppenhuis', *Mededelingenblad IIC-Nederland* 13 (1996), nr 1-2, pp. 35-38.

mw E. Hartkamp-Jonxis:

– 'Van Doornik naar Smyrna: vloerkleden in Nederlandse paleizen in de negentiende eeuw', *Jong Holland* 12 (1996), pp.16-25.

A. Hoving:

– 'Kleurgebruik aan 17de eeuwse modellen' in: *Waterkampioen augustus* 1996, pp 17-19.

G.M.C. Jansen:

– "'O Adam Adam"; God roept Adam en Eva ter verantwoording door Adriaen van der Werff', *Bulletin van het Rijksmuseum* 44 (1996), pp. 3-7;

– Diverse entries in Jane Turner (ed.), *The Dictionary of Art*, New York 1996, 34 delen, waaronder Matthijs en Philippe van Bree, de familie Kobell, Caspar Netscher, de familie Van Os en Godfried Schaicken.

W.Th. Kloek:

– 'De gewelfschilderingen in het koor van de Grote Kerk te Alkmaar, in *Glans en Glorie van de Grote Kerk. Het Interieur van de Alkmaarse Sint Laurens* (ed. J. Drewes e.a.), Alkmaarse Historische Reeks X, Hilversum 1996, pp. 31-74;

– Entries over Anthonie Blocklandt, Dirck Barendsz en Dirck Crabeth in Jane

Turner (ed.) *The Dictionary of Art*, New York 1996, 34 delen.

J.B. Kist:

– (met L. Schmit en J. Bos) redactie van de catalogus '*Dutch Guns in Russia. The Moscow Kremlin Armoury, Moscow Historical Museum, Hermitage St.Petersburg and Gatchina Palace Museum St Petersburg*';

– Begeleiden van de uitgave van de catalogi van de 'Collectie Visser'.

G.-J.M. Koot:

– 'Netherlands, the; XVIII: Periodicals' in Jane Turner (ed.), *The Dictionary of Art*, New York 1996, 34 delen, vol. 22, pp. 911-915;

– 'Periodical; III, 5 (viii): The Netherlands' in: *The Dictionary of Art*, New York 1996, 34 delen, vol. 24, pp. 449-450; voorts diverse entries over 19de-eeuwse Nederlandse schilders;

– 'Bibliografie prof. dr H.W. van Os over de jaren 1989-1996', *Bulletin van het Rijksmuseum* 44 (1996), pp. 404-407.

mw W.F. Loos:

– Twaalf entries in Jane Turner (ed.) *The Dictionary of Art*, New York 1996, 34 delen, waaronder Johannes Bosboom, David Bles, Cornelis Kruseman en Charles Rochussen;

– 'Floris Verster (1861-1927): Anemonen', *Bulletin van het Rijksmuseum* 44 (1996), pp. 8-14.

mw D.B.L.M. van Loosdrecht:

– 'De tapijtkamer: mot in de wandbespanning en een schelpenverzameling in een 'lakwerk'-kabinetje', *Mededelingenblad IIC-*

Nederland 13 (1996), nr 1-2, pp. 31-34;
 – 'Hout', in: *Passieve Conservering, Syllabus bij de basiscursus Behoud en Beheer*, LCM-publicatie nr 7, Tilburg 1996, pp. 46-49.

J.R. de Lorm:

– 'Frans zilver uit de tijd van het historicisme. Enkele recente aanwinsten van het Rijksmuseum belicht', *Antiek 31* (1996), pp. 179-187.

mw P.C.M. Lunsingh Scheurleer:

– 'Aziatische Kunst in de Zuidvleugel' *Kunstschrift 2*, 1996, p. 5;
 – 'De nieuwe indeling van de kunstvoorwerpen van de afdeling Aziatische Kunst' pp. 10-12 in *Aziatische Kunst* jg. 26, nr. 1, maart 1996, speciaal nummer ter gelegenheid van de opening van de Zuidvleugel;
 – 'De Dansende Shiva', pp. 12-20 in *Aziatische Kunst* jg. 26, nr. 1, maart 1996, speciaal nummer ter gelegenheid van de opening van de Zuidvleugel;
 – 'Een pronkmes uit Ceylon', pp. 52-58 in *Aziatische Kunst* jg. 26, nr. 1, maart 1996, speciaal nummer ter gelegenheid van de opening van de Zuidvleugel;
 – 'Twee Oosterse sieraden uit de stadhoudelijke verzameling' in *Bulletin van het Rijksmuseum* 44, (1996), pp. 15-24;
 – 'Rich Remains from Social Anthropological Fieldwork in Eighteenth Century India' te verschijnen in *Journal of the History of Collections* dl. 8, nr. 1, 1996, pp. 71-91
 Rijksuniversiteit Leiden;
 – 'Het Witsenalbum: zeventiende eeuwse portretminiaturen uit India' *Bulletin van het Rijksmuseum* 44 (1996), pp. 167-254.

G. Luijten:

– *Vouwblad Maniëristische prenten uit de collectie van Georg Baselitz*, Rotterdam, Museum Boijmans van Beuningen.
 – Redactie *The New Hollstein. Lucas van Leyden*, Rotterdam 1996 samengesteld door J.P. Filedt Kok, m.m.v. A. Smits en B. Cornelis.
 – Redactie *The New German Hollstein. Hans von Aachen*, Rotterdam 1996, samengesteld door J. Jacoby.
 – Redactie N.M. Orenstein, *Hendrick Hondius and the Business of Prints in Seventeenth-Century Holland* (Studies in Prints and Printmaking vol. I), Rotterdam 1996.

mw B.M.A.M. du Mortier:

– 'Om haar eigen artistieke waarde, de geschiedenis van de kostuumverzameling van het Rijksmuseum', in: H.M.A. Breukink-Peeze e.a. (red.), *KOSTUUMverzamelingen in beweging*, Zwolle 1995 (verschenen 1996).

W. de Ridder (met H. van Eendenburg):

– 'Conservering van de portretten van Gouverneurs-Generaal', *Nieuwsbrief Conservering en Restauratie* (Centraal Laboratorium) nr. 14.

mw M.C.M. van Schinkel:

– 'De restauratie van een achttiende-eeuws tegeltableau', *Vormen uit Vuur* 159 (1996, 3), pp. 14-19.

K. Schoemaker:

De belangrijkste aanwinsten, tentoonstellingen en andere gebeurtenissen, 18 september 1989 -1 december 1996, in *Bulletin van het Rijksmuseum*, 44 (1996), pp. 288-308.

F. Scholten:

'Canova in Delft, the commission for the funeral monument to Willem George Frederik, Prince of Orange (1806), reconstructed, *Church monuments 10* (1995), pp. 109-122;
 – 'Technical aspects of Verrocchio's Candelabrum', *Bulletin van het Rijksmuseum* 44 (1996), pp. 123-129;
 – Cat. tent. *Op stand aan de wand, vijf eeuwen familieportretten in Slot Zuylen*, Slot Zuylen 1996, entry voor nr 23;
 – 'Thorvaldsen in Doesburg', *Kunstschrift* 1996, nr 2, pp. 33-37;
 – 'Een dubbel portret', *Kunstschrift* 1996, nr 2, pp. 4-5;
 – 'De bizarre aankoopgeschiedenis van een schouw', *Kunstschrift* 1996, nr 3, pp. 4-5;
 – 'Een "konstrijk" appeltje gezocht', *Kunstschrift* 1996, nr 4, p. 5;
 – 'Een lastige Lastman', *Kunstschrift* 1996, nr 5, p. 4;
 – 'Pleistermodellen', *Kunstschrift* 1996, nr 5, pp. 24-31;
 – 'Mijn favoriete kunstwerk is een beeld', *Kunstschrift* 1996, nr 6, pp. 44-45.

J.P. Sigmond:

– Papier komt tot leven. Het belang van de vondsten op Nova Zembla (1871-1995) in: *Spiegel Historiae* nr 10 jrg 31 (1996) 414-418;
 – 'Geen mislukking, maar een groot poolvorser, 400 jaar Willem Barentsz' in: *Vrij Nederland* 28 oktober, 35-36.

A. Smolenaars:

– 'Het lakken van zilveren voorwerpen', *Mededelingenblad IIC-Nederland* 13 (1996), nr 1-2, pp. 47-48.

L. Sozzani:

– 'An electric power engraver for removal of old fills', in *Technical Exchange, Western Association of Art Conservation News Letter*, 18:2 (May 1996), p. 12.

mw S.G.H. Tissink (met E. Runia):

– 'Jan Steen, schilder en verteller' in de catalogus van de PAN Kunst- en Antiekbeurs Amsterdam.

mw A.A.E. Vels Heijn:

– 'De Zuidvleugel als Museum', in: *Zuidvleugel Rijksmuseum. Een nieuw Museum voor Amsterdam*, Den Haag, 1996;

– 'Tentoonstellen en de Meerwaarde van kunst. Zeven wintertentoonstellingen in het Rijksmuseum (1990-1996)', *Bulletin van het Rijksmuseum* 44 (1996), pp. 321-334.

A. Wallert:

– 'Tannins on the Parchment of the Dead Sea Scrolls', ICOM Committee for Conservation, 11th Triennial Meeting Edinburgh 1-6 September, 1996, 560-566;

– 'Deliquescence and Recrystallisation of Salts in the Dead Sea Scrolls', *Archaeological Conservation and its Consequences*, IIC-Meeting Copenhagen, 1996, 198-202;

– (met R. Boytner) 'Dyes from the Tumilaca and Chiribaya Cultures, South Coast of Peru', *Journal of Archaeological Science*, 23 (1996), 853-861;

– (met J. Dik en Y. Szafran) 'The technical examination of Joachim Beuckelaers "The Miraculous Draught of the Fishes"', ICOM Committee for Conservation, 11th

Triennial Meeting Edinburgh 1-6

September, 1996, 348-354;

– Diverse entries in Jane Turner (ed.) *The Dictionary of Art*, New York, 1996, 34 delen, o.a. Mappae Clavicula en Compositiones Variae.

Aan de 34-delige *Dictionary of Art*

leverden in totaal vijftien medewerkers en oud-medewerkers van het Rijksmuseum bijdragen:

mw M. Boom, J.D. van Dam, mw W. Halsema-Kubes (overleden 1993), J.F. Heijbroek, G.C.M. Jansen, W.Th. Kloek, J.P. Filedt Kok, G.-J.M. Koot, R. de Leeuw, mw W.F. Loos, G. Luijten, K. Ruitenbeek (uit dienst 1994), M. Schapelhouman, mw A.A.E. Vels Heijn en A. Wallert. Ook de secretaris van het KOG, mw E. Caljé-van den Berg, leverde bijdragen.

8 Externe activiteiten

H.W. van Os:

– lid bestuur Vereniging Rembrandt;

– lid bestuur Prins Bernhard Fonds;

– lid bestuur Stichting der Geldersche Kasteelen;

– lid van het dagelijks bestuur/plaatsvervangend voorzitter van de Vereniging Rijksge subsidieerde Musea (VRM);

– voorzitter van de Stichting I Cinquecento;

– lid van de Maatschappij voor Letterkunde;

– lid van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen;

– lid bestuur van de Stichting Praemium Erasmianum;

– lid van de Hollandse Academie;

– vice-voorzitter van het voorbereidingscomité CIHA-congres Amsterdam;

– voorzitter ICFA;

– lid van het comité musea en tentoonstellingen van de Raad van Europa;

– lid van de Academia Europea (Londen);

– lid van de Accademia degli Intronati (Siena);

– lid van de Accademia Clementina (Bologna);

– lid van de Accademia delle Arti (Florence);

– voorzitter Werkman Stichting;

– bestuurslid Kunst en Zaken;

– bestuur Gerson-lezingen;

– jury Jan Bart Klasterprijs.

Sector presentatie

mw A.A.E. Vels Heijn:

– vice-voorzitter van het bestuur van de Stichting Museum Amstelkring;

– lid van het bestuur van de Stichting Amsterdam Uit Buro (AUB)

– voorzitter van de adviescommissie Participatie van de Mondriaan Stichting;

– lid van het bestuur van de Stichting Kunst en Cultuur Noord Holland;

– lid van de jury van de Gerard Evers-penning voor verdienstelijke Verenigingen van Vrienden van Musea;

– lid van de werkgroep Cultuurhistorisch informatiecentrum voor Amsterdam, een initiatief van de VVV Amsterdam;

– lid van de werkgroep Nieuwe Media en Musea, een initiatief van de AVRO;

– lid van de begeleidingscommissie van het Nederlands Geldmuseum i.o.;

– bezocht in mei, samen met de heer

Cammelbeeck, een vijftiental musea in New York, Boston en Philadelphia;
 – bracht op 29 oktober samen met architect Ruijssenaars en enkele anderen een bezoek aan musea in Bonn i.v.m. de bestudering van (kunst)lichtvoorzieningen.

mw C.Y. Bunnig:

– lid van de werkgroep Uitmarkt van de Amsterdamse musea ter voorbereiding van de Uitmarkt op 24 en 25 augustus;
 – bezocht van 6 t/m 9 juni Washington i.v.m. evenementen voor de Jan Steen-tentoonstelling en ter algemene oriëntatie;
 – bezocht op 18 en 19 juli Parijs t.b.v. van de evaluatie van het evenementenprogramma;
 – nam op 19 juni deel aan een Brainstormdag bij het Wereldnatuurfonds.

P.A.M.C. Mookhoek:

– lid van het bestuur van de Vereniging van Vrienden van Het Oude Slot te Heemstede.

Th. Schoemaker:

– lid van de stichtingsraad van Salto;
 – lid van de adviesgroep Cultuur van de Stichting Gay Games '98;
 – nam in september deel aan de CECA/ICOM conferentie in Wenen over nieuwe communicatiestrategieën in musea;
 – bezocht in december een seminar over Visitor Studies in Madrid.

mw S.G.H. Tissink:

– lid van de studiegroep Rondleidingen van de NMV;

– lid van de Raad van Toezicht Stichting Bureau Bremmer;
 – lid van de NMV werkgroep Collectie-informatie projecten;
 – bezocht in juni de Jan Steen-tentoonstelling in Washington i.v.m. de publieksbegeleiding.

mw J. Kiers:

– lid van de studiegroep Rondleidingen van de NMV;
 – docent aan de Volksuniversiteit Amsterdam;
 – bestuurslid van de Vereniging Museum Contact Amsterdam.

F. van der Avert:

– bestuurslid van de sectie PR van de NMV;
 – lid van de stichtingsraad van Salto;
 – lid van de klankbordgroep Intermuseale Agenda (NMV, NBT);
 – lid van de adviesgroep voor persbestanden van het AUB;
 – lid van het bestuur i.o. van de Associatie Culturele Marketing & Communicatie (sectie van het Genootschap voor Reclame);
 – bezocht in juli Parijs i.v.m. voorbereidingen voor de Jan Steen-tentoonstellingen en t.b.v. informatieuitwisseling met Musée du Louvre;
 – reisde naar Brussel, Keulen, Washington, Milaan, Rome en Napels i.v.m. perspresentaties Jan Steen.

P. de Dreu:

– lid van de Museumcommissie van de gemeente Amsterdam t.b.v. de kunstkijkuren basisonderwijs.

E. Runia:

– bestuurslid van het De Gijselaar-Hintzenfonds.

Sector behoud en beheer/collecties

mw M. Albers:

– penningmeester TRON (Textiel Restauratoren Overleg Nederland).

R.J. Baarsen:

– lid van het bestuur van de Stichting Huis Doorn;
 – lid van het bestuur van de Stichting Huis van Loon;
 – lid van de Vaste Adviescommissie Beeldende Kunsten, Prins Bernhard Fonds;
 – lid van het Overleg conservatoren moderne kunstnijverheid Nederland;
 – lid van de redactieraad van het tijdschrift *Antiek*.

mw H.J. Baruch:

– organisatie studiedag Historische en Archeologische Sectie van de Nederlandse Museum Vereniging, 'Film als historische bron';
 – organisatie studiedag van voornoemde sectie over de nieuwe opstelling 19de-20ste eeuw in presentatie van de afdeling Nederlandse geschiedenis.

H. Baija:

– nam deel aan het Internationaal Houtsymposium, Van Goghmuseum, Amsterdam en aan de Cursus Houtdeterminatie, Almere (november)

M. Bijl:

– gastdocent aan de restauratieschool te Avignon.

M. Bijl en L. Sozzani:

– doceerden een dag aan de Stichting Restauratie Atelier Limburg.

mw M. Boom:

– voorzitter Nederlands

Fotogenootschap;

– redactielid 'Geschiedenis van de Nederlandse Fotografie' (Lexicon);

– lid Raad van Advies van Nationaal

Fotorestauratie Atelier;

– lid Raad van Advies Nederlands Foto Archief.

J. van Campen:

– redacteur van het blad *Aziatische Kunst*.

J.A. Cok:

– lid van de Werkgroep Lijmen van het Textiel Restauratoren Overleg Nederland (TRON);

68 – lid van de redactie Postprints

Reconstruction and Camouflage

Techniques in Tapestry Conservation;

– docent in het Seminar Collection

Management and Preventive

Conservation in de Hermitage, St

Petersburg, 16-19 april (samen met J.P.

Filedt Kok en J.D. van Dam);

– bezocht de 11th Triennial Meeting van het ICOM Committee for Conservation in Edinburgh, 1-6 september.

– docent college "Inleiding omgaan met textiel in het depot" voor studenten van de Opleiding Restauratoren, 2 en 9 december (samen met mw S.L. Meijer).

J.D. van Dam:

– lid van het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Vrienden van Ceramiek en Glas.

P.H.J.C. van Duin:

– penningmeester van IIC-Nederland;

– lid van de adviescommissie voor de cursus meubelrestauratie, Opleiding Restauratoren, Amsterdam;

– lid van de Werkgroep Nieuwe Structuur van de Opleiding Restauratoren, Amsterdam;

– lid van de examencommissie van de BSc Restoration and Conservation, London Guildhall University, Faculty of Arts, Design and Interiors.

J.P. Filedt Kok:

– voorzitter Stichting Kunsthistorische Publicaties (uitgever van het *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* en *Simiolus*);

– lid van de editorial board of *Print Quarterly* en Member of *Print Quarterly Publications*;

– lid van de raad van toezicht van het Institut Néerlandais, namens de Fondation Custodia, Parijs;

– lid Begeleidingscommissie Restauratoren Opleiding Nederland (BRON);

– voorzitter Stichting Bijzondere Leerstoel Chemische aspecten van het onderzoek van Kunstvoorwerpen;

– voorzitter dwarsverbandcommissie van het NWO-prioriteitsproject MOL-ART (Molecular Aspect of Ageing in Painted Works of Art)-project;

– voorzitter Stichting 501 voor de conservatie en restauratie van voorwerpen van Kunst en Geschiedenis, Amsterdam;

– voorzitter voorbereidingswerkgroep cursus 'Dutch seventeenth-century Art', in 1997, voor *The Amsterdam Summer University*;

– lid Nationaal Comité ter voorbereiding

van het CIHA-congres 1996 in Amsterdam;

– voorzitter Onderzoeksfonds voor de geschiedenis van het Rijksmuseum;

– q.q. bestuurslid van Vereniging van Vrienden der Aziatische kunst;

– lid van de onderzoekcommissie, van het algemeen en van het dagelijks bestuur van de Onderzoeksschool Kunstgeschiedenis;

– lid van de selectiecommissie Onderzoeksbeurzen, Mondriaan-fonds; – bezocht van 11-16 april de Hermitage in St. Petersburg voor het geven van een cursus Collectionmanagement and preventive conservation.

mw I.R. Garachon:

– lid van de begeleidingscommissie van de cursus glas-en ceramiekrestauratie, Opleiding Restauratoren, Amsterdam, en beoordelaar van praktijkopdrachten.

mw I.M. de Groot:

– lid van de Commissie van Beheer van het Witsenfonds.

mw E. Hartkamp-Jonxis:

– lid van het bestuur van de vereniging 'Het kantsalet';

– lid van de Werkgroep Nieuwe Structuur van de Opleiding Restauratoren, Amsterdam;

– tot november lid van de begeleidingscommissie restauratie en inrichting Museum Mesdag, Den Haag; – lid van de redactie van *Textielhistorische Bijdragen*.

J.F. Heijbroek:

– redactielid *De Boekenwereld*;

– jurylid Menno Herzbergerprijs;

– lid van de redactieraad van het *Leids Kunsthistorisch Jaarboek*.

W. Hoeben:

– Sinds 1 oktober voor twee dagen per week practicumcoördinator Beheer & Behoud bij de Reinwardt-academie, Amsterdam.

A. Hoving:

– lid bestuur van de Maritieme Sectie van de Nederlandse Museum Vereniging;
– adviseur bij de bouw van 'het Duyfken' in Fremantle, Australië;
– adviseur bij de bouw van het Statenjacht voor de gemeente Utrecht;
– bezocht symposium 'Conservation Shipmodels' in Maritime Museum Greenwich Engeland van 17-20 april.

G.M.C. Jansen, mw H. Kat, mw F.E.

Kiers, M. van de Laar, mw G. Tauber, W. de Ridder en mw M. Zeldenrust:
– namen deel aan het Vermeer Symposium, Den Haag, Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (30 en 31 mei).

G.-J. Koot:

– voorzitter en bestuurslid van de Stichting Overleg Kunsthistorische Bibliotheken in Nederland (OKBN). Hieraan wordt door ca 50 instellingen deelgenomen;
– lid van de redactieraad van het Nederlandse vertaalproject van de *Art and Architecture Thesaurus*;
– woonde namens het Rijksmuseum en het OKBN het 62st IFLA Council and General Conference bij, Beijing 22-31 augustus;
– woonde namens het Rijksmuseum, het

OKBN en IFLA de European Meeting of Art Libraries over bestandscatalogi bij, Trieste 1-5 december.

J.B. Kist:

– lid van het bestuur van de International Association of Museums of Arms and Military History;
– voorzitter werkgroep 'Oostenburg';
– onderzoek naar het wrak van het VOC schip 'Amsterdam' in Hastings, 27 aug. tot 1 sept;
– begeleiding restauratie door H. Prummel te Wildervank van de collectie Nederlandse vuurwapens van het Kremlin Museum;
– voorbereiding organisatie congres IAMAM XIV, gehouden in het Rijksmuseum en het Kon. Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis te Brussel.

W.Th. Kloek:

– verbleef in de maanden mei en juni te Washington, waar hij bij het Center for Advanced Study in the Visual Arts onderzoek verrichtte naar de werkwijzen van Jan Steen. Aansluitend reisde hij langs een aantal musea in de Verenigde Staten om vooronderzoek te verrichten voor de tentoonstelling van Stilleven van Nederlandse Meesters en voor besprekingen met het Cleveland Museum of Art, beoogd partner voor deze tentoonstelling. Voorts gaf hij:
– adviezen aan het Museum der bildenden Künste te Leipzig (november 1996);
– adviezen aan de Wallace Collection te Londen (december 1996).

R.J.C.H.M. van Langh:

– docent bij de Opleiding Restauratoren, Amsterdam, medeverantwoordelijk voor de ontwikkeling van het lesprogramma van de cursus metaalrestauratie;
– bezocht van 26 februari tot 1 maart in het kader van de heroverweging van de conservering van edele metalen diverse musea en conserveringsinstituten in Engeland.

mw D.B.L.M. van Loosdrecht:

– lid van het organisatiecomité van het Third International Symposium on Wood and Furniture Conservation, gehouden op 11 oktober in het Van Gogh Museum, Amsterdam;
– lid van de werkgroep roggehuide van de Vakgroep Meubelen;
– lid van de redactie van de bundel *Symposium Hout- en Meubelrestauratie*.

J.R. de Lorm:

– lid van het bestuur van de Sectie Kunstmusea van de Nederlandse Museumvereniging;
– lid van het algemeen bestuur van de Stichting Schone Kunsten rond 1900;
– lid van het bestuur van het Museum Jacobs van den Hof te Overveen.

mw P.C.M. Lunsingh Scheurleer:

– q.q. bestuurslid van de Vereniging van Vrienden der Aziatische Kunst;
– bestuurslid van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde te Leiden;
– voorzitter van de Huisstijlcommissie van het KITLV;
– lid van de Raad van Advies van de Vereniging Rembrandt;

– gastredacteur van het speciale nummer ter gelegenheid van de opening van de Zuidvleugel van het blad *Aziatische Kunst*;
– lid van de benoemingsadviescommissie voor de bijzondere leerstoel Materiële Geschiedenis van de Wisselwerking tussen Azië en Europa aan de Rijksuniversiteit Leiden.

mw H.M. Marres-Schretlen:

– lid van een commissie, ingesteld voor publicatie van een boek over het Gein, in het bijzonder de kunstenaars die er gewerkt hebben;
– lid van een commissie, ingesteld voor onderzoek naar Hortense de Beauharnais, uitmondend in publicatie (2000).

mw B.M.A.M. du Mortier:

– lid van het bestuur van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap.

70

mw M.K. Pragt:

– bestuurlid Sectie Informatieverzorging Musea in Nederland van de Nederlandse Museum Vereniging;
– rondleidingen door depots voor studenten Reinwardt Academie;
– organisatie themadag van de Sectie Informatieverzorging Musea in Nederland over normalisatie van museumregistratie in Utrecht.

R.J.A. te Rijdt:

– redacteur *Delineavit et Sculptis*;
– lid van de Commissie voor de Atlas van Amsterdam, Koninklijk Oudheidkundig Genootschap;
– bestuurslid Stichting Collectie Cornelis Bakker.

P.C. Ritsema van Eck:

– lid van het bestuur van de Stichting Nationaal Glasmuseum, Leerdam;
– editorial adviser van de *Journal of Glass Studies*, Corning, U.S.A.;
– lid van de werkgroep voorbereiding glascatalogus Amsterdams Historisch Museum;
– lid Advisory Committee Association Internationale pour l' Histoire du Verre.

H. Rooseboom:

– Redactielid Nieuwsbrief Nederlands Fotogenootschap.

M. Schapelhouman:

– voorzitter Oudheidkundige Vereniging Graff-De Rijk;
– bestuurslid Stichting Rijper Museum 'in 't Houten Huis';
– bestuurslid Stichting Behoud Rijper Glazen.

P. Schatborn:

– secretaris en daarna voorzitter Stichting Museum het Rembrandthuis;
– lid van het Stichtingsbestuur van het Rembrandt Research Project;
– woonde van 26-29 mei in Praag de XVth Convention International Advisory Committee of Keepers of Public Collections of Graphic Art (als Vice-President) bij.

mw M.C.M. van Schinkel:

– lid van het organisatiecomité van het symposium 'Tinglazuur aardewerk, problematiek bij restauratie en opzetten van tegels', gehouden op 11 mei, Opleiding Restauratoren, Amsterdam.

K. Schoemaker:

– secretaris van de Stichting Museumplein Amsterdam;
– secretaris van het Onderzoeksfonds voor de geschiedenis van het Rijksmuseum.

F.T. Scholten:

– lid van de redactie van het Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek;
– lid van de redactie van het tijdschrift *Kunstschrift*;
– lid van het bestuur van de Vereniging van Vrienden der Aziatische Kunst;
– lid van het bestuur van het Museum voor Religieuze Kunst, Uden;
– vanaf februari lid van de klankbordcommissie restauratie Grote Kerk Breda;
– adviseert bij de voorbereiding van de restauratie van het grafmonument van Willem van Oranje in de Nieuwe Kerk te Delft (in opdracht van het Bureau Rijksbouwmeester);
– heeft advies uitgebracht over de restauratie van het Erasmusbeeld in Rotterdam.

J.P. Sigmond:

– vice-voorzitter van de Stichting XIII Congress of IAMAM;
– bestuurslid Nederlandse Vereniging voor Zeegechiedenis;
– bestuurslid Stichting Hollandse Historische Reeks;
– lid Raad van Toezicht van het Muiderslot;
– lid van de Commissie van inwendige restauratie van het Muiderslot;
– lid bestuur geschiedkundige vereniging Oranje Nassau;

- redactielid jaarboek geschiedkundige vereniging Oranje Nassau;
- lid van de stuurgroep Japans-Nederland;
- lid commissie herdenking Vrede van Munster;
- projectleider expositie 'Nederlandse vuurwapens uit Rusland';
- studiereis naar musea in Peronne en Parijs 29 april tot 2 mei;
- voorbereiding organisatie congres IAMAM XIV, gehouden in het Rijksmuseum en het Kon. Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis te Brussel.

L. Sozzani:

- nam deel aan de Workshop 'Archival preservation of Labels' en aan de cursus 'Pestmanagement in museums', West Dean College en aan de Research Group Microclimates: Part II, 'Backingboards' in het Centraal Laboratorium te Amsterdam;
- bezocht het J.Paul Getty Museum te Malibu i.v.m. de restauratie van een werk van Gerard Honthorst.

L. Sozzani en M. van de Laar:

- namen deel aan het congres 'History of Restoration' in de National Gallery te Londen (23 januari) en aan het symposium 'Techniques of Early Italian Panel Paintings' te Maastricht.

mw G. Tauber:

- nam deel aan het herschrijven van het beroepsprofiel van restauratoren.

mw G. Tauber en mw H. Kat namen deel aan het ICOM congres in Edinburgh (1-6 september).

Internationale contacten en samenwerking

Terugblikkend op het afgelopen jaar blijkt, hoe dikwijls de activiteiten van het Rijksmuseum in een internationaal kader plaatsvinden, eigenlijk veel meer dan wij ons bij de dagelijkse besommeringen realiseren. De succesvolle tentoonstelling 'Jan Steen, schilder en verteller' werd in samenwerking met de National Gallery in Washington georganiseerd. De drukbezochte zomertentoonstelling 'American watercolours' in de zalen van het Rijksprentenkabinet kwam geheel uit het Museum of Fine Arts in Boston, als tegenprestatie voor een tentoonstelling over Nederlandse prent- en tekenkunst rond 1900 die daar en in Amsterdam in 2000 zal worden gehouden. Ook twee van de grote tentoonstellingen die nu in voorbereiding zijn worden in samenwerking met een of meer buitenlandse instellingen georganiseerd: 'Adriaan de Vries' in 1998-99 met het Nationalmuseum in Stockholm en het Getty-Museum in Malibu (Californië) en 'Nederlandse Stilleven's' in 1999 met Cleveland (Ohio). Tevens is een tentoonstelling van Rembrandt-etsen voorzien, welke in samenwerking met het British Museum tot stand komt en voor 2000 op het programma staat.

In het kader van de internationale samenwerking reisden twee schilderijen naar Zuid Afrika, waar zij deel uitmaakten van een tentoonstelling van 17de-eeuwse Nederlandse schilderkunst uit Zuid-Afrikaans bezit in Johannesburg en Kaapstad. Voorbereid

wordt een tentoonstelling Nederlandse 17de-eeuwse schilderkunst uit het Rijksmuseum, aangevuld met werken uit Australisch bezit, die in 1997-1998 in drie musea in Australië (Perth, Adelaide en Brisbane) wordt gehouden. Zoals als in het algemeen jaarverslag is vermeld, was het Rijksmuseum nauw betrokken bij de voorbereiding van het CIHA-congres. Een tweede internationaal congres, waarbij het Rijksmuseum in de organisatie participeerde, was het XIVe congres van de International Association of Museums of Arms and Military History, dat in juni in Amsterdam en Brussel werd gehouden. Hierbij werkte het museum samen met het Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum te Delft, het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis te Brussel, de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis te Brussel en het Musée 71 d'Armes de Liège. Ter gelegenheid van dit congres werd de tentoonstelling 'Nederlandse vuurwapens uit het Kremlin-museum te Moskou', geopend, tegelijkertijd met een presentatie van de collectie ivoren pistolen uit de collectie Visser. De kwalitatief uitzonderlijke Nederlandse zeventiende-eeuwse vuurwapens uit de collectie van het Kremlin-museum werden in de afgelopen twee jaar in Nederland gerestaureerd onder auspiciën van het Rijksmuseum, in samenwerking met het Koninklijk Nederlands Leger- en Wapenmuseum te Delft. Naar het zich laat aanzien wordt dit restauratieproject van deze unieke collectie in de loop van 1997 voltooid. Een wetenschappelijke catalogus van de

collectie verscheen bij de opening van de tentoonstelling.

Ten behoeve van de Barentsz-tentoonstelling in het Scheepvaartmuseum te Amsterdam werd een Nederlandse wereldkaart uit 1597, eigendom van het archief in Dresden, in het papierrestauratie-atelier behandeld. De sterk beschadigde en verbruinde kaart, waarop voor het eerst Nova Zembla is afgebeeld, werd verwijderd van het linnen waarop hij geplakt was en zorgvuldig gedoubleerd en hersteld.

In het kader van het door de Nederlandse overheid gesteunde Unesco-project voor de Hermitage in St. Petersburg, namen J.P. Filedt Kok, J.A. Cok, J.D. van Dam en J. Hogenboom (buro IMC) in april deel aan een Seminar 'Collection Management and Preventive Conservation' in de Hermitage. Het was een uiterst instructieve ervaring om het functioneren van dat museum, dat vier maal zo groot is als het Rijksmuseum maar in vele opzichten vergelijkbaar, van dichtbij mee te maken. Het verblijf resulteerde tevens in een project, waarbij in 1997 de befaamde collectie Rembrandt-etsen van Rovinski in het Rijksmuseum door restauratoren en conservatoren uit de Hermitage in samenspraak met de betreffende medewerkers van het Rijksprentenkabinet geconserveerd en wetenschappelijk bewerkt zal worden. Ook op wetenschappelijk gebied vond internationale uitwisseling plaats. Het hoofd van de afdeling schilderijen, W.Th. Kloek verbleef twee maanden als *visiting fellow* in het Center for Advanced Study in the Visual Arts in

Washington, om onderzoek te doen naar de werkwijzen van Jan Steen; daarnaast gaf hij kunsthistorische adviezen aan musea in Leipzig en Londen (Wallace collection). Ook vele andere leden van de staf gaven adviezen, hielden voordrachten op buitenlandse congressen en symposia en/of namen daaraan deel.

De verschijning van de *Dictionary of Art* in 34 delen, die eind oktober in Nederland met een bijeenkomst in het Rijksmuseum gepresenteerd werd, betekende de afsluiting van een meer dan tienjarig project, waaraan liefst 6700 kunsthistorici uit de hele wereld bij hebben gedragen. Van de 240 Nederlandse auteurs zijn er 15 uit het Rijksmuseum afkomstig.

9 Voordrachten en lezingen

H.W. van Os:

- 'A painted massacre: Artistic skill and Republican Idealism', seventh Sylvia Lennie England Memorial Lecture, Victoria and Albert Museum, Londen, 17 januari;
- 'Een nieuw museum voor het Rijksmuseum. De gerenoveerde Zuidvleugel en zijn collecties', Commerciële Club Zuid-Friesland, Heerenveen, 5 maart;
- Opening nieuw hoofdkantoor VGZ Zorgverzekeraar, Nijmegen, 3 april;
- Lezing over 30 jaar onderzoek in Siena, Tias, Katholieke Universiteit Brabant, 11 juni;

- 'Il Rijksmuseum, la collezione nazionale', Conferenza sul museo in Italia, Venetië, 26 juni;
- 'Hoe schilder hoe wilder' toespraak bij opening tentoonstelling Jan Steen, 19 september;
- 'Het geestelijk leven in de middeleeuwen, een gebed in schoonheid', Stichting Vrienden van het Markiezenhof, Bergen op Zoom, 12 november;
- 'Kan het niet wat minder', afscheidstoespraak, 29 november.

Sector presentatie

mw A.A.E. Vels Heijn:

- lezing bij de opening van het Rembrandt-Mondriaanproject van de Belgische kunstenaar Bert de Keyser in de Nachtwachtzaal op 15 februari;
- lezing bij de opening van het internationale congres The Art of Canalizing over verslaving op 30 juni in de RAI;
- gastcollege over tentoonstellingsorganisatie voor de Interfaculteit Culturele Bedrijfsvoering van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten op 20 september;
- 'New developments in the museum world' tijdens een werkbezoek van Hongaarse museumdirecteuren aan Nederland op 4 juli;
- nam deel aan het discussieforum op een dag over Museumparticipatie, georganiseerd door de Mondriaan Stichting i.s.m. de NMV, Rijksmuseum, 10 oktober.

F. van der Avert:

- gaf in februari een lezing voor studenten overheidscommunicatie over PR-beleid.

mw J. Kiers en mw S.H.G. Tissink:

- verzorgden gastcolleges voor het Masters Degree programma van de Reinwardt Academie;
- gaven een cursus Rondleiden voor de NMV en de Reinwardt Academie.

T. van der Meer:

- gaf in november een voordracht voor de Historische en Archeologische sectie van de NMV over de herinrichting van de afdeling Nederlandse geschiedenis.

Th. Schoemaker, mw J. Kiers en mw S.H.G. Tissink:

- verzorgden diverse malen voordrachten voor groepen binnen- en buitenlandse studenten, docenten en museale collega's, m.n. over publieksbegeleiding.

mw S.G.H. Tissink:

- gaf in augustus een lezing over Jan Steen ter opening van het cursusseizoen van Bureau Bremmer.

Sector behoud en beheer/collecties

R.J.Baarsen:

- 'The decorative arts of Holland's Golden Age', Colonial Williamsburg Foundation, Virginia, 5 februari (tijdens het Williamsburg Antiques Forum, 'International influences in the arts of Early America');
- 'De kunstnijverheid van 'De Lelijke Tijd', Stichting Vrienden van Huis Doorn, 19 februari;
- 'De kunstnijverheid van 'De Lelijke Tijd', De Reeberg, Leusden, 28 februari;
- 'Het verzamelen van 19de-eeuwse kunstnijverheid', Vrije Universiteit

- Amsterdam, 11 maart (in het kader van het capita selecta-college 'Het verzamelen van 19de-eeuwse kunst');
- 'De tentoonstelling 'De Lelijke Tijd', Rijksmuseum, Amsterdam, 13 maart (voor leden van de Nederlandse Museumvereniging);
- 'De kunstnijverheid van 'De Lelijke Tijd', Rietveld Academie, Amsterdam, 26 maart.

mw M. Boom:

- 'Het verzamelen van fotografie in de 19de eeuw', Gastcollege Vrije Universiteit Amsterdam, 1 april;
- 'Vijf jaar Nederlands Fotogenootschap' Jubileumrede in Rijksmuseum Amsterdam, 3 mei;
- 'Vastgelegd voor het vergaaf'. Fototentoonstelling van Monumenten van Rijnland door Paul Zevenhuizen in Museum Boerhave, Leiden, 10 september;
- Lezing voor alumni Kunstgeschiedenis van de Universiteit van Utrecht in het Universiteitsmuseum Utrecht, 2 november;
- Lezing voor de Nederlandse Amateur Fotografie Vereniging Amsterdam (NAFV) over de collecties 19de eeuwse Fotografie in het Rijksprentenkabinet, 18 december.

J. van Campen:

- 22 november: eerste presentatie van het eigen onderzoek voor de Onderzoekschool Kunstgeschiedenis.

J.D. van Dam:

- 'Het verschil tussen droge en natte massabereiding van klei en het effect op de Nederlandse tegel', Opleiding Restauratoren, Amsterdam, 11 mei

- (tijdens het symposium 'Tinglazuur aardewerk, problematiek bij restauratie en opzetten van tegels');
- 'Jacobakannetjes, Grès de Flandres en tenslotte Duits steengoed', Rijksmuseum, Amsterdam, 2 december (voor leden van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap en de Nederlandse Vereniging van Vrienden van Ceramiek en Glas);
- 'Jacobakannetjes, Grès de Flandres en tenslotte Duits steengoed', Museum Het Princessehof, Leeuwarden, 15 december.

J.P. Filedt Kok:

- 'Flemish Primitives in the Rijksmuseum', Cleveland (Ohio), tijdens symposium in Case Western Reserve University, 4-5 oktober.

mw E. Hartkamp-Jonxis:

- 'Textiel uit 'De Lelijke Tijd', Rijksmuseum, Amsterdam, tijdens een bijeenkomst van de Werkgroep De Negentiende Eeuw, 3 februari.

W. Hoeben:

- 'Registratie van kunsthistorische collecties', gastcollege Reinwardt-academie, 5 december.

A. Hoving:

- '17de eeuwse scheepsbouw' voordracht voor Vereniging van Scheepsbouwtechnisch Ingenieurs, Groningen op 14 mei;
- 'Scheepsbouw en -typen van de VOC, gastcollege Hoger Onderwijs voor Ouderen, RU Groningen op 17 oktober;
- 'Scheepsmodellenrestauratie in het Rijksmuseum' voordracht voor

Vereniging 'Onze Vloot' op 21 november;
 – 'Het schip van Barents' in het Scheepvaart Museum Amsterdam in de lezingenserie 'Gevangen in het IJs' op 8 december.

G.M.C. Jansen:

– 'Johannes Vermeer and Pieter de Hooch', voor: The Friends of the Michaelis Collection, Kaapstad, Zuid Afrika (27 september).

J.B. Kist:

– 'Museum and Underwater Archeology', voordracht tijdens Underwater Archeology Symposium, Fort Bovisand, Engeland, 1-3 maart;

– 'Nova Zembla', voordracht voor het Duikeam Equador, Terschelling, 22 november;

– 'De infrastructuur van de VOC, gebouwen en installaties', gastcollege

74 Hoger Onderwijs voor Ouderen, RU Groningen.

G.-J. Koot:

– 'The catalogues of the collection of paintings in the Rijksmuseum 1808-1992: form and content', European Meeting of Art Libraries, Trieste, 3 december.

J.R. de Lorm:

– 'Zilver uit 'De Lelijke Tijd', Rijksmuseum, Amsterdam, 19 januari (voor leden van de Zilverclub);

– 'Zilver uit 'De Lelijke Tijd', Rietveld Academie, Amsterdam, 26 maart;

– 'De voortrekkersrol van Friesland in de bestudering van het Nederlandse zilver', Gemeentemuseum het Hannemahuis, Harlingen, 29 juni (ter gelegenheid van

de opening van de tentoonstelling

'Harlinger zilver');

– 'Recente aanwinsten van Europees zilver', veilinghuis Christie's, Amsterdam, 21 november;

– 'Recente aanwinsten van Frans edelmetaal uit de 19de eeuw', Kasteel Sypestein, Nieuw-Loosdrecht, 10 december.

mw P.C.M. Lunsingh Scheurleer:

– Korte rondleiding voor H.M. de Koningin langs enkele hoogtepunten op de afdeling, 24 april;

– Feestrede voor de Vereniging van Vrienden der Aziatische Kunst ter gelegenheid van de openstelling van de afdeling Aziatische kunst in de gerenoveerde Zuidvleugel, 27 april;

– College over de Mogolse hofschilderkunst in de collegereeks Islamitische Kunst georganiseerd door de vakgroep Talen en Culturen van het Islamitische Midden-Oosten, 6 mei;

– 'Ancient Indonesian metal sculpture', op de Conference on Asian and Islamic Art History: Cooperation between Universities and Museums in the Netherlands and the University of Bonn, georganiseerd door het Seminar für Orientalische Kunstgeschichte, Universität Bonn, 5 juli;

– Inleiding op de nieuwe presentatie en de verzameling in de David Roëlzaal voor deelnemers aan het 6de tweejaarlijkse congres van de European Association of Southeast Asian Archaeologists gehouden, georganiseerd door het Azië Instituut (IIAS) te Leiden, 4 september;

– Rondleiding door de afdeling Aziatische kunst van een groep van het Museum voor Oost-Aziatische Kunst in Stockholm, 4 oktober;

– Rondleiding hindoeïstische kunst op de afdeling voor groep studenten godsdienstwetenschap van de Universiteit Groningen, 1 november;

– College in de reeks 'Boeddhistische Kunst gebaseerd op de verzameling van de afdeling Aziatische kunst van het Rijksmuseum' aan de Rijksuniversiteit Leiden over Indonesische boeddhistische kunst, 25 november;

– Inleiding en toelichting op de verzameling voor een groep studenten en docenten in de kunstgeschiedenis van China, Japan, India en Islamitische gebieden als uitvloeisel van de Second Conference on Asian and Islamic Art History op 29 november georganiseerd aan de Rijksuniversiteit Leiden door de Research School CNWS, School of Asian, African and Amerindian Studies, 30 november;

– Avondopenstelling van de afdeling voor studenten van de Rijksuniversiteit Leiden in de collegereeks Boeddhistische kunst gebaseerd op de collectie van de afdeling Aziatische kunst van het Rijksmuseum te Amsterdam, 2 en 9 december.

G. Luijten:

– 'Georg Baselitz. Een eigenzinnig verzamelaar van prenten', Rotterdam, Museum Boijmans van Beuningen, 27 april;

– 'Het verzamelen van prenten en tekeningen ten behoeve van het openbaar kunstbezit', Utrecht, Rijksuniversiteit, 3 oktober.

mw B.M. du Mortier:

– 'Om haar eigen artistieke waarde....', Rijksmuseum, Amsterdam, 23 juni

(Volkskrantlezing).

mw M.K. Pragt:

– 'Beschrijven van historische objecten', gastcollege Reinwardt Academie, Amsterdam

P. Schatborn:

– 'Niederländische Figurenzeichnungen des 17. Jahrhunderts', Brunswijk, Herzog Anton Ulrich-Museum, 24 april;
 – 'Dutch Figure Drawings from the 17th century', Nederlands Instituut, Florence, 7 juni;
 – 'Rembrandt's landscapes', The J. Paul Getty museum, Malibu, Californië, 20 juni;
 – 'The Golden Age: Dutch drawings of the seventeenth century', Cambridge (GB), The Lecture Theatre, Peterhouse, 10 oktober;
 – 'Niederländische Zeichnungen in der Kunst des 17. Jahrhunderts', Kunsthalle, Hamburg, 17 en 18 november;
 – 'Die Landschaften Rembrandts', Keulen, Wallraf-Richartz-Museum, 9 december.

mw M.C.M van Schinkel:

– 'De restauratie van een tegeltableau', Opleiding Restauratoren, Amsterdam, 11 mei (tijdens het symposium 'Tinglazuur aardewerk, problematiek bij restauratie en opzetten van tegels').

F. Scholten:

– 'De Nederlandse 17de-eeuwse beeldhouwkunst', Slot Zuylen, 4 april;
 – 'Bertel Thorvaldsen en het Thorvaldsen-museum in Kopenhagen', Haags Gemeentemuseum, 21 april;
 – 'François Dieussart: twee grafmonumenten', The Henry Moore

Foundation, Leeds, 19/20 oktober (tijdens de conferentie 'Sculptors on the move');
 – 'Het beeldhouwbedrijf in Nederland in de 17de eeuw', Van Goghmuseum, Amsterdam, 13 december (tijdens een Seminar van de Onderzoeksschool Kunstgeschiedenis).

J.P. Sigmond:

– 'The use of militaria in the presentation of the Dutch history in the Rijksmuseum Amsterdam' tijdens het IAMAM congres op 10 juni in Amsterdam;
 – 'Report on the Catalogue of the Behouden Huys collection' tijdens het symposium 'Spitsbergen, Barents and the Arctic' op 5 augustus in Barentsburg, Spitsbergen;
 – 'Nederlandse zeehavens in de 17de eeuw', gastcollege op 24 januari voor het Instituut voor Pre-en Protohistorie van de Universiteit van Amsterdam;
 – Voordracht over de herinrichtingsplannen voor de Historische en Archeologische Sectie van de Nederlandse Museum Vereniging op 15 november;
 – Voordracht voor de discussiebijeenkomst in de Balie, Amsterdam, over de nieuwe inrichting van de afdeling Nederlandse geschiedenis op 14 maart.

A. Wallert:

– 'Pigments and Organic Colourants: Two Case Studies', voor congres Early Italian Painting Techniques and Analysis, 9-10 oktober, Maastricht.
 – Naar aanleiding van de Jan Steen tentoonstelling gaven medewerkers van de afdeling schilderijen tal van lezingen.

10 Lunchpauzelezingen

Voorjaarsprogramma

9 januari, 'De geschiedenis van de Amsterdamse Schutterij', Koen Kleyn (kunsthistoricus);
 16 januari, 'De schilderijen van de collectie van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap', Pieter van Thiel (oud-directeur afdeling schilderijen);
 23 januari, 'Silhouetportretten', C.J. de Bruijn Kops (oud-conservator afdeling schilderijen);
 30 januari, 'Met het mes op tafel: veldslagen op damast', Ebelte Hartkamp-Jonxis (conservator textiel) en Peter Sigmond (hoofd afdeling Nederlandse geschiedenis);
 6 februari, 'Samen strijdend voor de katholieke zaak; een piano en een muziekkast van P.J.H. Cuypers', Dirk Jan Biemond (wetenschappelijk assistent 'De Lelijke Tijd');
 13 februari, 'Fotografie in de 19de eeuw', Mattie Boom (conservator fotografie);
 20 februari, 'Het museum en zijn fotograaf', Peter Mookhoek (hoofd afdeling fotografie);
 27 februari, 'Op de schouders van je voorgangers; inspiratiebron voor huidige fotografen', Werry Crone (fotojournalist);
 5 maart, 'De inrichting van een tentoonstelling over 'De Lelijke Tijd', Ulf Moritz (industriële vormgever);
 12 maart, 'Johannes Vermeer, tentoonstelling in het Mauritshuis', Ariane van Suchtelen (conservator tentoonstellingen van het Mauritshuis);
 19 maart, 'Op audiëntie bij de stadhouder; een bezoek aan het

Binnenhof ten tijde van Willem V', Trudie Rosa de Carvalho (kunsthistoricus);
 26 maart, 'Meubelen technisch belicht', Paul van Duin (hoofdre restaurator meubelen);
 2 april, 'De kunst van het ei', Henk van Os (algemeen directeur);
 9 april, 'De Vlaamse primitieven van het Rijksmuseum', Jan Piet Filedt Kok (directeur behoud & beheer);
 16 april, 'De vormgeving van de Zuidvleugel', Manfred Kausen (architect);
 23 april, 'Een architect en een oud gebouw', Wim Quist (architect);
 30 april, 'Koninginnedag: Bij de koningin op bezoek! Een speciale aflevering van Museumschatten (film);
 7 mei, 'Toppers onder de loupe', Pauline Lunsingh Scheurleer (hoofd afdeling Aziatische kunst);
 14 mei, 'Aspecten van de 19de-eeuwse schilderijencollectie', Wiepke Loos (conservator afdeling schilderijen);
 76 21 mei, 'Zichtbare zijde; een nieuwe zaal voor kostuum en textiel in de Zuidvleugel', Bianca du Mortier (conservator kostuum) en Ebeltje Hartkamp-Jonxis (conservator textiel);
 28 mei, 'Disegni; drie eeuwen Italiaanse tekenkunst', Taco Dibbits (projectmedewerker Prentenkabinet).

Najaarsprogramma

3 september, 'Rondom Rubens en Teniers', Monica Berger (kunsthistoricus);
 10 september, 'Nederlandse wapens uit Rusland', Peter Sigmund (hoofd afdeling Nederlandse geschiedenis);
 17 september, 'The Great American Watercolour', Peter Schatborn (hoofd Rijksprentenkabinet);

24 september, 'Jan Steen as storyteller', Arthur Wheelock (conservator schilderijen van The National Gallery of Art, Washington);
 1 oktober, 'Steen als kunstkenner', Wouter Kloek (hoofd afdeling schilderijen);
 8 oktober, 'Steen en Leiden', Pieter de Baar (hoofd studiezaal van het Gemeentearchief, Leiden);
 15 oktober, 'Jan Steen en Warmond', Ab van der Steur (amateur-historicus);
 22 oktober, 'Er zit muziek in Jan Steen', Louis Peter Grijp (musicoloog bij het P.J. Meertens-Instituut, Amsterdam);
 29 oktober, 'Jan Steen, waar gaat dat over?', Lyckle de Vries (hoofddocent kunstgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen);
 5 november, 'Jan van Goyen, de schoonvader van Jan Steen', Christiaan Vogelaar (conservator oude schilderkunst van het Stedelijk museum De Lakenhal, Leiden);
 12 november, 'De werkwijze van Jan Steen', Martin Bijl (hoofd restauratieatelier schilderijen);
 19 november, 'Jan Steen zoölogisch gezien', Maarten Frankenhuis (directeur van Artis, Amsterdam);
 26 november, 'De tekening van Jan Steen', Peter Schatborn (hoofd Rijksprentenkabinet);
 3 december, 'Machtsvertoon en Sinterklaas; de kleren van de bisschop', Bianca du Mortier (conservator kostuum) en Annemarie Vels Heijn (directeur presentatie);
 10 december, 'Machtsvertoon; textiel als teken van identiteit en propaganda', Ebeltje Hartkamp-Jonxis (conservator textiel);

17 december, 'Jan Steens komische kijk', Mariët Westermann (hoofddocent kunstgeschiedenis, Rutgers University, New Jersey).

Totaal aantal toehoorders: 7.800

11 Bezoekcijfers

	1996	1995
Betalende bezoekers		
Volwassenen	529.236	431.542
Kinderen	29.783	7.711
Jongeren met C.J.P.	3.906	4.403
65+	34.957	27.782
Gezin (aantal personen)	48.913	42.770
Volwassenen in groepsverband	128.111	159.116
Kinderen en 65+ in groepsverband	33.799	20.616
Gereduceerd individueel	120.748	16.744
Kerstlezing	1.014	
Volkskrantlezingen	1.898	1.784
Museumzondagen	12.300	p.m.
Overige activiteiten	2.446	
	946.087	733.482
Gratis bezoekers		
Houders museumjaarkaarten	270.880	125.118
Schoolverband en museumles	55.225	51.074
Avondontvangsten	21.730	8.597
Relaties	12.403	7.990
Bezoekers studiezaal	2.922	3.967
Sponsors	872	9.208
Open dag	5.124	6.526
Diversen	13.048	9.014
	382.204	212.381
Totaal aantal bezoekers	1.328.291	945.863
Enkele kengetallen 1996		
Totaal betalend bezoek	72%	(1995 78%)
Totaal houders M.J.K.	19%	(1995 13%)
Totaal gratis	9%	(1995 9%)

Totaal bezoekers 1996 is 24% hoger dan in 1995.

Totaal bezoek houders M.J.K. is 96% hoger dan in 1995.

Bezoekcijfers per maand (1992-1996)

	1992	1993	1994	1995	1996
januari	180.386*	49.630	95.170	67.043	61.605
februari	182.215*	58.681	112.694	72.483	62.890
maart	70.464	60.493	107.100	68.834	99.597
april	113.046	105.028	103.286	108.029	122.441
mei	107.060	92.005	94.312	91.790	139.641
juni	85.423	80.743	73.873	77.932	88.438
juli	101.353	99.682	85.128	84.017	101.004
augustus	112.919	109.865	99.160	98.213	126.688
september	80.048	72.329	77.320	77.073	107.540
oktober	74.744	86.154	70.763	81.542	140.575
november	51.224	48.137	60.523	55.568	125.355
december	58.690	73.653	64.770	63.339	152.887
totaal	1.217.572	936.400	1.044.099	945.863	1.328.291
index	125	96	107	98	134
(1989=100)					

* Rembrandt-tentoonstelling

78 Bezoekersoverzicht nationaal versus internationaal 1996

maanden	nationaal	%internationaal	%	totaal
januari	42.658	69%	18.947	31% 61.605
februari	36.467	58%	26.423	42% 62.890
maart	50.567	51%	49.030	49% 99.597
april	53.178	43%	69.263	57% 122.441
mei	66.355	48%	73.286	52% 139.641
juni	40.065	45%	48.373	55% 88.438
juli	43.052	43%	57.952	57% 101.004
augustus	53.251	42%	73.437	58% 126.688
september	57.318	53%	50.222	47% 107.540
oktober	104.743	75%	35.822	25% 140.565
november	92.441	74%	32.914	26% 125.355
december	130.844	86%	21.673	14% 152.517
	770.949		557.342	1.328.291

Vergelijking nationaal versus internationaal bezoek 1992-1996

jaar	totaal	nationaal		internationaal	
1991	998.177	335.823	34%	662.354	66%
1992	1.217.572	382.688	31%	834.884	69%
1993	936.400	328.250	35%	608.150	65%
1994	1.044.099	530.908	51%	513.191	49%
1995	945.863	543.166	57%	402.697	43%
1996	1.328.291	770.949	58%	557.342	42%

Bezoekcijfers studiezaal bibliotheek en Rijksprentenkabinet

Bezoekers studiezaal: (raadplegen van boeken uit de bibliotheek en werken uit het Rijksprentenkabinet) 2.922.

Het totaal aantal geraadpleegde boeken en tijdschriften bedroeg 8.432 (waarvan 980 uit de kostbaarhedenkasten -oude boeken en ingebonden prentwerken- en 744 veilingcatalogi).

Daarnaast legden 95 bezoekers prenten, tekeningen of boeken uit hun bezit voor ter expertise aan een van de stafleden.

12 Evenementen, ontvangsten, congressen, symposia en bijzondere bezoeken

de Volkskrantlezing

21 januari, 'Voor Nederland bewaard; hoogtepunten uit de verzameling van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap', Freek Heijbroek (conservator prenten);
14 april, 'Een nieuwe kunst; fotografie in de 19de eeuw', Mattie Boom (conservator fotografie);
23 juni, 'Om haar eigen artistieke waarde..'; kostuums in het Rijksmuseum', Bianca du Mortier (conservator kostuum);
22 september, 'Een kijkje in de keuken van Jan Steen', Wouter Kloek (hoofd afdeling schilderijen);

80 24 november, 'Waarom we die kunst niet kwijt wilden (over de Zuidvleugel)', Henk van Os (algemeen directeur).
Totaal aantal bezoekers: 1.898

Speciale lezingen

18 februari, 'Kunst en muziek uit 'De Lelijke Tijd', een dagprogramma in samenwerking met de stichting Cultoura; lezing door Reinier Baarsen (hoofd afdeling beeldhouwkunst en kunstnijverheid); inleiding over de muziek uit deze periode door dr Eveline Nikkels (musicologe); een kort concert, 75 bezoekers;

11 mei, 'Drie eeuwen Italiaanse tekenkunst', lezing door Taco Dibbits (mede-samenstelling tentoonstelling Disegni), 80 bezoekers;

Colleges

In samenwerking met de Universiteit van Amsterdam organiseerde het Rijksmuseum zes colleges van elk twee uur (op 10, 17, 24, 31 januari en 7 en 14 februari) over het Rijksmuseum en de collectie, verzorgd door Henk van Os, algemeen directeur, en gastdocenten, 120 deelnemers.

Maandagavond in het Rijksmuseum

Lezingenserie '19de-eeuwse kunstnijverheid in Europa', in het kader van de tentoonstelling 'De Lelijke Tijd', pronkstukken van Nederlandse interieurkunst 1835-1895:
29 januari, 'Historicism: the Use of Styles', dr Hans Ottomeyer (directeur van de Staatlichen Museen Kassel);
12 februari, 'Gothic Furniture of the High Victorian Period', dr Clive Wainwright (Research Fellow for 19th century studies, Victoria & Albert Museum, Londen);
26 februari, 'French Expositions des Produits de l'Industrie from the origins tot 1849', Pierre Ennès (conservator en chef du Patrimoine, Musée du Louvre, Parijs, Département des Objets d'art);
1/2 maart, bezoek aan Kasteel de Haar met een lezing en een rondleiding.
Totaal aantal bezoekers: 70

Woensdagavond in het Rijksmuseum

Drie lezingen rond de tentoonstelling Jan Steen, omlijst door 17de-eeuwse hapjes verzorgd door de kunsthistoricus Mary de Bruijn;
13 november, 'Theater van het leven',

René van Stipriaan (neerlandicus), met voordracht door de acteur Howard van Dodemont uit Houbrakens 'De groote schouburgh der Nederlandsche konstschilders en schilderessen' (1753);
20 november, 'Met muziek omlijst', Louis Peter Grijp (wetenschappelijk medewerker aan het P.J. Meertens-instituut), afgewisseld door uitvoeringen van muziek uit de tijd van Jan Steen door Camerata Trajectina;
27 november, 'Het heerlijk avondje, de geschiedenis van en rond Sinterklaas', Jan Rijsterborgh (Sinterklaas-deskundige), met aansluitend het nuttigen van traditioneel Sinterklaas-snoepgoed voorbereid door Mary de Bruijn (kunsthistorica).
Totaal aantal bezoekers: 629

Speciale dagen

14 januari, theeceremonie met uitleg door de Taiwanese ceramisch kunstenaar en tevens traditioneel theeceremoniemeester Ah Leon. Georganiseerd in samenwerking met kunstgalerie Bechtold, Amsterdam, 122 deelnemers;
19 januari, avondontvangst voor de donateurs van het Prins Bernhard Fonds met bijdragen op zaal van Peter Sigmond, Wouter Kloek, Reinier Baarsen, Judijke Kiers en Freek Heijbroek, 5.600 deelnemers.

VSB Museumzondagen

4 februari, 'Joost de Suppoost aan tafel';
21 april, 'Joost de Suppoost speelt een spelletje';
15 september, 'Joost de Suppoost op oorlogspad';

3 november, 'Joost de Suppoost gaat naar de Oost'.

Totaal aantal bezoekers: ca 12.300

30 maart, 'Het grote Nationale Smaakdebat', met als inleiders Henk van Os, Reinier Baarsen (hoofd afdeling beeldhouwkunst en kunstnijverheid), dr Paul Hekkert (industriële vormgever en docent aan de TU in Delft) en dr Frans Boselie (waarnemingspsycholoog) en aansluitend een discussie o.l.v. Henk van Os tussen de inleiders, Ulf Moritz (vormgever van 'De Lelijke Tijd') en Marianne van Tilborg (filiaalhouder van Het Binnenhuis, Amsterdam). De regie van de middag was in handen van Dan van Golberdinge en Mireille Kooistra, 230 bezoekers;

20 en 21 april, open dagen in de Zuidvleugel voor het personeel van KPN, hoofdsponsor van de Zuidvleugel met 'verhalen op zaal' door verschillende medewerkers van het museum, 1.200 bezoekers;

17 november, open dag in samenwerking met Unicef in de gerenoveerde Zuidvleugel met verhalen op zaal van Wim T. Schippers, Freek de Jonge, Berdien Stenberg en Henk van Ulsen; 'Oosterse kijktraining' door Ralph Levie en een optreden van Fritz the Cat & the Hot Shots, 5.124 bezoekers;

14 december, studiedag: 'Kunst als historische bron', in samenwerking met de stichting Historisch Platform.

Dagvoorzitters: W.H. Vroom en N.C.F. van Sas; sprekers: E.O.G. Haitsma Mulier, E.S. de Jongh, A.F.W. Bosman, B. Kempers en Henk van Os, algemeen directeur, 250 bezoekers.

Activiteiten door derden

Rembrandt-Mondriaanproject door de Belgische kunstenaar Bert de Keyser op het Museumplein, 12 februari t/m 1 april;

Eerste muntslag van het Jan Steententje op de Binnenplaats afdeling Nederlandse geschiedenis door minister Zalm van Financiën, 25 september.

Rondleidingen

Door de rondleiders van het Rijksmuseum werden 1.117 rondleidingen gegeven.

Cursussen

De verschillende cursussen trokken in het totaal 299 deelnemers.

Ontvangsten en andere bijzondere bezoeken

In 1996 vonden 158 ontvangsten en andere bijzondere bezoeken plaats. Het totaal aantal bezoekers daarbij was 21.730. Speciale ontvangsten waren: 20 maart: ontvangst gouverneur Canada, 24 april: officiële opening Zuidvleugel door H.M. de Koningin, 7 juni: ontvangst Z.K.H. Prins Bernhard, 10 oktober: ontvangst van de minister-president van Singapore, de heer Goh, en echtgenote.

13 Personeelsgegevens

Directie

R. de Leeuw, algemeen directeur in dienst per 01-12-96

H.W. van Os, algemeen directeur in dienst per 01-12-96

J.P. Filedt Kok, directeur behoud beheer collecties

E.J.F.B. van Huis, zakelijk directeur uit dienst per 15-04-96

mw A.A.E. Vels Heijn, directeur presentatie

J. Vriezen, zakelijk directeur a.i. per 15-04-96

Algemeen directiesecretariaat

mw M.M. Verberne, directiesecretaris A.W. Bakker, chauffeur

mw W.P.C. Bellaar Spruyt, eerste secretariaatsmedewerker

mw J.G.T. van Slingerland, secretariaatsmedewerker

A.H. Kok, secretariaatsmedewerker per 01-04-96

Afdeling post- en archiefzaken

W.D.J. van de Put, hoofd post- en archiefzaken in dienst per 01-10-96

mw M.C. Botter, medewerker foto-project archief

C.J. Bulte, bodedienst/postkamermedewerker uit dienst per 01-12-96

B.C. Clement, bodedienst/postkamermedewerker mw A. Geerts, medewerker semi-statisch archief

mw W. Podt-van Schajik, archiefmedewerker

mw K.A. Raadman, archiefmedewerker F.G. Wessels,

bodedienst/postkamermedewerker in dienst per 01-12-96

Zakelijke sector

Afdeling financieel/economische zaken

R.O. Victor, hoofd financiële zaken a.i. in dienst per 24-10-96

mw V. de Vree, hoofd financiële zaken
mw M.A.E. van Geel, medewerker
personeel/financiële zaken in dienst per
01-01-96

A. Jacobs, eerste medewerker financiële
zaken

G. Nieuwenkamp, financieel
administratief medewerker/kassier
mw J.J.A. Plomp-Agterberg, medewerker
bedrijfseconomische
aangelegenheden/assistent hoofd
financiële zaken

M.J.G. Urselmann, financieel
administratief medewerker

Afdeling personeel en organisatie

E.H. van der Knaap, hoofd personeel en
organisatie a.i. in dienst per 01-03-96

H.P.G. Ammerlaan,
bedrijfsmaatschappelijk werker uit dienst
per 01-06-96

mw A.A. Dekker, medewerker

82 personeelsadministratie

mw M.A. Tol, personeelsfunctionaris

Afdeling externe contacten

mw L.N. Han, endowment officer uit
dienst per 01-12-96

mw M.H.H. Severens, medewerker
externe contacten in dienst per 01-04-96

mw M.C.A. Vink, medewerker externe
contacten

Afdeling systeembeheer

F.A.M. van 't Hoff, systeembeheerder

mw M.H.A. Kohlen, eerste
systeembeheerder

Sector behoud en beheer/ collecties

*Afdeling beeldhouwkunst en
kunstnijverheid*

R.J. Baarsen, hoofd afdeling
beeldhouwkunst en kunstnijverheid
mw M.H.W. Albers, restaurator textiel
mw G. de Beer,
behouds/depotmedewerker
mw J.M.M. Boerkamp,
behoudsmedewerker in dienst per 15-
04-96

I.L. Breebaart, restaurator meubelen
J.M. van de Berg, behoudsmedewerker
mw G. van Berge, medewerker
collectiebeheer

J.A. Cok, restaurator kostuums
S.S. Cousens, hoofdrestaurator
textilia/adviseur

J.D. van Dam, conservator
beeldhouwkunst en kunstnijverheid

P.H.J.C. van Duin, hoofdrestaurator
meubelen/adviseur

mw I.R. Garachon, hoofd restaurator
ceramiek en sculptuur

mw E. Hartkamp-Jonxis, conservator textiel

R.J.C.H.M. van Langh, restaurator edele
metalen

mw D.B.L.M. van Loosdrecht,
restaurator meubelen

J.R. de Lorm, conservator edele metalen

mw S.L. Meijer, restaurator

meubelbekleding

mw B.M.A.M. du Mortier, conservator
kostuum

mw J.A.A.M. Nieuwenhuyzen-Asselbergs,
medewerker collectiebeheer

P.C. Ritsema van Eck, conservator glas

mw A.J.W. Rutgers-Rozendal, restaurator
wandtapijten

mw M.C.M. van Schinkel, restaurator

hol/gebrandschilderd glas

F.T. Scholten, conservator

beeldhouwkunst

A. Smolenaars, restaurator edele en
onedele metalen

G. Verwey, restaurator uurwerken

mw H. Visman, medewerker restauratie
wandtapijten/textiel

mw K.M. van der Wateren, restaurator
wandtapijten

Rijksprentenkabinet

P. Schatborn, hoofd Rijksprentenkabinet

P.C. Aafjes, studiezaalmedewerker

mw M.M. Boom, conservator oude foto's

mw J.P. Breidel, studiezaalmedewerker

mw B.W.B.M. Cremers, restaurator

tekeningen en prenten

H.J. Dolmans, medewerker restauratie

tekeningen en prenten

mw I.M. de Groot, conservator prenten

J.F. Heijbroek, conservator prenten

W.A. Helmus, hoofd studiezaal

mw E.M. Hofmans, behoudsmedewerker
in dienst per 01-06-96

mw E.L. Kort-van Kaam, medewerker
collectiebeheer

W. Kuiper, studiezaalmedewerker

G.C.M. Luijten, conservator

mw H.C.M. Marres-Schretlen,
medewerker collectiebeheer

P.M. Poldervaart, hoofdrestaurator

tekeningen en prenten/adviseur

R.J.A. te Rijdt, conservator tekeningen

A. Rodriguez Gonzalez,

studiezaalmedewerker/portier

mw G. van Rossum-Bauknecht,
restaurator tekeningen en prenten

M.J. Rozestraten,

studiezaalmedewerker/portier

M. Schapelhouman, conservator

tekeningen

J.R. Schindler, studiezaalmedewerker

A.H. Schuiten,

behouds/depotmedewerker

P.L.M. Verhaak, medewerker

collectiebeheer

H.W. Vries,
behouds/depotmedewerker
mw C.J. van Weele,
secretariaatsmedewerker

Afdeling Nederlandse geschiedenis

P.J. Sigmond, hoofd afdeling
Nederlandse geschiedenis
J. Bos, assistent-conservator in dienst
per 15-02-96 uit dienst per 15-07-96
mw H.J. Baruch, medewerker
collectiebeheer
A.F. Hoekstra, restaurator
scheepsmodellen
A.J. Hoving, hoofdrestaurator
scheepsmodellen
J.B. Kist, conservator geschiedenis
mw M.K. Pragt, medewerker
collectiebeheer
mw J. Pugh, behouds/depotmedewerker
R.A. Schoevaart, behoudsmedewerker in
dienst per 01-11-96
C.J. Zandvliet, conservator geschiedenis
in dienst per 01-09-96

Afdeling schilderijen

W.Th. Kloek, hoofd afdeling schilderijen
H. Baija, restaurator schilderijlijsten
mw M.S.C. Berends-Albert,
documentaliste VSB Jan Steen
M.P. Bijl, hoofdrestaurator
schilderijen/adviseur
mw H.E. van Eendenburg, restaurator
schilderijen in dienst per 11-06-96
mw M.A.C. van Heteren,
wetenschappelijk projectmedewerker in
dienst per 11-06-96
W.A.P. Hoeben, medewerker
collectiebeheer
G.M.C. Jansen, conservator
mw H.W. Kat,
restaurator/stagiairebegeleider

mw F.E. Kiers, medewerker
collectiebeheer
M.A.A.M. van de Laar, medewerker
restauratie schilderijen
mw W.F. Loos, conservator
W. de Ridder, restaurator
L.S.G. Sozzanni, restaurator schilderijen
mw G.M. Tauber, restaurator schilderijen
mw F. Timmerman, medewerker
collectiebeheer in dienst per 15-10-96
A. Wallert, conservator/adviseur
conservering schilderijen in dienst per
01-09-96
mw M. Zeldenrust,
restaurator/plaatsvervangend hoofd

Afdeling Aziatische kunst

mw P.C.M. Lunsingh Scheurleer, hoofd
Aziatische kunst
J. van Campen, junior onderzoeker

Stafbureau collectiebeheer

K. Schoemaker, hoofd stafbureau
collectie beheer
mw E.M. Donner, registratiemedewerker
K. Gravil, maatwerk-registratiebureau
D.R. Horst, registratiemedewerker
mw F.A. Koens, eerste
secretariaatsmedewerker
mw H.C.M. Marres-Schretlen,
registratiemedewerker
mw J.A.A.M. Nieuwenhuizen-Asselbergs,
medewerker collectiebeheer
mw M.J. Poppink, projectcoördinator
MMM-loods per 19-08-96
mw J. Raven, behoudsmedewerker
mw G. Roos, registratiemedewerker uit
dienst per 01-08-96
H.T. Rooseboom, registratiemedewerker
mw H. Schouten-Werner,
secretariaatsmedewerker
mw A.E.A.M. Smits,

registratiemedewerker in dienst per
01-02-96, uit dienst per 01-05-96
mw I.H.B. Sonderen, assistent
collectiebeheer/registratie uit dienst per
24-12-96
mw M.C. Vakar, registratiemedewerker
uit dienst per 01-07-96
mw M.P.S. Wijnands,
registratiemedewerker

Bibliotheek

G.J.M. Koot, hoofd bibliotheek
A. Ames, restaurator boeken en
boekbanden
T. van Beelen,
behouds/depotmedewerker
mw L.M. Blokhuisen-van der Werff,
bibliotheekassistent
mw Y. Grose, assistent bibliothecaris
mw M.L. de Jongh, bibliotheekassistent
mw M. Stijkel, bibliotheekassistent

Sector presentatie

83

P.J.F. Rampart, coördinator Zuidvleugel
uit dienst per 01-05-96

Afdeling museuminrichting

N.D. Cammelbeeck, hoofd
museuminrichting
mw G. van Berge, medewerker
museuminrichting
H.G. Jongebloet, tekenaar
C. Kriger, museuminrichter
G. Ravesloot, coördinator
tentoonstellingsinrichting
J.C. Veenendaal, grafisch vormgever

Afdeling educatie en voorlichting

Th.G. Schoemaker, hoofd afdeling
educatie en voorlichting
mw J.E. Asselman, medewerker
informatie en publieksvoorziening

<p>F.J. van der Avert, medewerker publiciteit mw H.A. Balk, wetenschappelijk medewerker ARIA mw M.C. Broekema, medewerker informatie en publieksvoorziening, assistent publiciteit mw M.L. Dominicus-van Soest, wetenschappelijk medewerker in dienst per 15-02-96, uit dienst per 15-12-96 P.J. de Dreu, medewerker educatie en documentatie mw H.C. Fuhri Snethlage, wetenschappelijk medewerker uit dienst per 01-04-96 H.A.A. van Gessel, algemeen medewerker mw E. Kamphuis, assistent publiciteit in dienst per 14-02-96 mw J. Kiers, wetenschappelijk medewerker mw E.C. Kleeman, wetenschappelijk medewerker ARIA uit dienst per 15-12-96</p>	<p><i>Stafbureau presentatie</i> O. de Rijk, hoofd stafbureau presentatie mw M.S.C. Berends-Albert, bureauredacteur Bulletin mw P.H. Horst, projectassistent mw E. Slob, secretariaatsmedewerker mw E.R. de Smeth, projectassistent mw M.M. Soethout, bureauredacteur mw A.M.T. van Strien, secretariaatsmedewerker</p> <p><i>Fotoafdeling</i> P.A.M.C. Mookhoek, hoofd fotoafdeling mw M.I.R. Becker, documentalist/beheerder fotoarchief uit dienst per 01-12-96 H. Bekker, vakfotograaf L. Bekooy, vakfotograaf E. Henkels, fotograaf in dienst per 17-06-96 mw M. ter Kuile, vakfotograaf mw M.A. Kunst, medewerker fotoarchief mw A.M. Svensson, vakfotograaf C. Wesselius, vakfotograaf</p>	<p>mw A. Westendorp-van Dolder, hoofd algemene dienst/plaatsvervangend intendant</p> <p><i>Kantine</i> J.P.M. Vonken, chef kantinedienst mw R.A. Bakker-de Ruiter, koffiedame villa mw A.J. Corbran, medewerker kantinedienst mw R. van Leth-Elomia, medewerker kantinedienst S.H. Oei, medewerker kantinedienst S.J. Sint Jago, medewerker kantinedienst mw E. van Steensel, medewerker kantinedienst mw M.D. William, medewerker kantinedienst</p>
<p>84 mw M. Kunst, documentaliste ARIA mw M. Lammertse-Cats, medewerker informatie en publieksvoorziening mw B.M. Luiten, assistent publiciteit uit dienst per 01-02-96 T. van der Meer, wetenschappelijk medewerker</p>	<p><i>Bureau evenementen</i> mw C.Y. Bunnig, hoofd bureau evenementen mw J.R.M.M. Lips, bureaumedewerker</p>	<p><i>Groenvoorziening</i> L.M. Keuter, chef groenvoorziening B.O. Huininga, tuinman/hovenier</p>
<p>mw R. Meijer, wetenschappelijk medewerker ARIA mw E.M. Noortwijk, documentaliste ARIA E.R. Runia, wetenschappelijk medewerker uit dienst per 01-12-96 mw S.H.G. Tissink, wetenschappelijk medewerker mw E.H. Verheus, medewerker informatie en publieksvoorziening mw M.M.E. Verhoeven, wetenschappelijk medewerker ARIA mw H.J. Wiggers, wetenschappelijk medewerker ARIA</p>	<p>Intendance G.F. thoe Schwartzenberg, intendant</p> <p><i>Bureau intendance</i> R.J. Gasper, medewerker bureau intendance A.H. Kok, medewerker bureau intendance tot 01-04-96 mw G.H. Oomen, medewerker bureau intendance per 01-04-96</p> <p><i>Algemene dienst</i></p>	<p><i>Magazijn/ MIBO</i> R.J. Gasper, magazijnmedewerker W.H. de Graaf, magazijnbeheerder mw S. Mangal-Narain, assistent medewerker inkoop en beheer in dienst per 01-01-96</p> <p><i>Telefooncentrale</i> L.J.E. de Bruijn, telefonist mw M. Steijn, telefonist</p> <p><i>Expeditiedienst</i> P.J. Riga, chef expeditie J.J. Couprie, expeditie/emballagemedewerker A. de Jong, medewerker expeditie D. Kemper, medewerker expeditie G.B.H. te Marvelde, medewerker</p>

expeditie in dienst per 01-07-96
H.M. Pattisina, medewerker expeditie in dienst per 01-03-96, uit dienst per 12-04-96

B. da Silva Curiel, medewerker expeditie

Huishoudelijke dienst

R.P. Schmidt, chef huishoudelijke dienst

mw H. Aboulhorma, medewerker schoonmaakdienst

B.B. Afrifa, medewerker schoonmaakdienst in dienst per 01-12-96

mw L. van der Belt-Liche, medewerker schoonmaakdienst in dienst per 01-12-96

mw C. Bersabal, medewerker toiletendienst tot 01-08-96

mw C. Birambie, medewerker schoonmaakdienst

mw E.M.A. Bonarius, medewerker schoonmaakdienst

A.H. Bouanani, eerste medewerker schoonmaakdienst

M. Bouazzaoui, eerste medewerker schoonmaakdienst

mw J.S. Chrispijn-Huppen, medewerker schoonmaakdienst

E.M. Hannun, eerste medewerker schoonmaakdienst

mw H.L. van Hemert, medewerker schoonmaakdienst

J. van Hemert, eerste medewerker schoonmaakdienst

mw S.M. van den Heuvel, medewerker schoonmaakdienst

mw C. Jonker, medewerker schoonmaakdienst

mw M.H. Koster-Lankheet, medewerker schoonmaakdienst

mw M.J.F.P. van Manen-Leemans, eerste medewerker schoonmaakdienst

mw T. Meser-van Geemen, medewerker huishoudelijke dienst

mw J.S. Monteiro Gomes, medewerker schoonmaakdienst

mw R. Nassibane, medewerker schoonmaakdienst uit dienst per 02-04-96

mw M. Nazlier-Cakir, medewerker schoonmaakdienst

mw A. Neves Dias, medewerker toiletendienst

mw C. Neves Dias, medewerker toiletendienst

mw E. Passchier-Nolten, medewerker schoonmaakdienst

P. Pinto, medewerker schoonmaakdienst
A. Quintero, medewerker

schoonmaakdienst

mw W.J. Raat-van Geemen, medewerker schoonmaakdienst

mw D. Roosendaal, assistent chef huishoudelijke dienst

mw J. Roosendaal-de Jager, eerste medewerker schoonmaakdienst

G. van Rijswijk, medewerker schoonmaakdienst

mw N.M. Sluis, medewerker schoonmaakdienst

R.T. Strijder, eerste medewerker schoonmaakdienst

mw H.M. Timmerman-Visser, medewerker schoonmaakdienst

mw J. Tomanic, medewerker schoonmaakdienst

F.F. van Troost, eerste medewerker schoonmaakdienst in dienst 01-09-96 uit dienst per 08-11-96

mw M. Villanueva, medewerker schoonmaakdienst

mw R.J. Visser, medewerker toiletendienst

J.W.R. Visser, medewerker

schoonmaakdienst in dienst per 01-09-96

mw A.M. Vonk, medewerker schoonmaakdienst

mw R. Youssef-Silleman, eerste medewerker schoonmaakdienst

Afdeling bewaking

A.G. Cremers, hoofd bewaking

Centrale meldkamer

F. Bakker, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

M. Beijne, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

P.J.M. Donker, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

C. van Dooren, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

L. El Asri, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

F. de Jong, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

T. Kuijpers, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

N. Leffelaar, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

N.J. van der Meulen, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

B. Oly, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

J.H. Oomen, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

H.A. Panhuysen, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

A.M. Plomp, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

W.A. Story, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

B. Suringbroek, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer

J. Visser, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer	E.M. Brathwaite, beveiligingsmedewerker uit dienst per 01-02-96	mw I.A.W. Jörgensen, beveiligingsmedewerker
J.G. Vontenie, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer	P.L.A. Buffing, beveiligingsmedewerker	mw H.W. Keizer, beveiligingsmedewerker
R.R. Wagner, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer	J.C. Calderon Garcia, beveiligingsmedewerker	P.I. Keizer, zaalwachter
F. Zijlma, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer	mw D. Chadjo, beveiligingsmedewerker	F.W. Keller, beveiligingsmedewerker in dienst per 01-04-96
J.H. Zwebe, beveiligingsmedewerker centrale meldkamer	J.M. Charleston, beveiligingsmedewerker	J. van Kempen, beveiligingsmedewerker
<i>Kassadienst</i>	R.E.H. Charleston, beveiligingsmedewerker	A.W. Kemper, beveiligingsmedewerker
P. de Boer, chef kassadienst	mw T. Chinnoe, beveiligingsmedewerker	mw E. Kilie, beveiligingsmedewerker
S. Balbahadoer, portier publieksingang	R.W.M. Coppens, beveiligingsmedewerker	mw E. Koelemeij-Petram, beveiligingsmedewerker
F.M. Eduardo, kassier	mw H.H. Çosar-Swart, beveiligingsmedewerker	J. Kok, chef zaaldienst/unitleider uit dienst per 01-08-96
mw G.H. Oomen, portier publieksingang tot 01-04-96	mw M. Cupac-Sopic, beveiligingsmedewerker	J. Kos, zaalwachter
G. Oosterbroek, kassier	H.K. van Deijk, beveiligingsmedewerker	A. Kounbar, zaalwachter
S.R. Tirbeni, kassier	D.P. Dekker, beveiligingsmedewerker	mw W.T. Kroes, beveiligingsmedewerker
J. Veerling, kassier	J.P.M. van Dijk, zaalwachter in dienst per 01-10-96	mw H.M. Kruse, chef zaaldienst/unitleider
<i>Beveiligingsdienst</i>	mw D. Djuric, beveiligingsmedewerker	N.R.H. Kruyff, zaalwachter
86 R.A. von Aesch, beveiligingsmedewerker	mw A.M. Dosljak-Stebalj, zaalwachter	K.B. Kuijpers, beveiligingsmedewerker
mw M. von Aesch-Baas, beveiligingsmedewerker	J. Durrfeld, beveiligingsmedewerker	mw A.F. van der Laan, beveiligingsmedewerker
W.M. Anastatia, beveiligingsmedewerker	mw C.H. Eggink, beveiligingsmedewerker	N.M. Lankhaar, beveiligingsmedewerker
C.R. Arnon, beveiligingsmedewerker	N. Eylers, beveiligingsmedewerker	mw A. Leyte, beveiligingsmedewerker
mw R.B. Balbahadoer-Sewtahal, zaalwachter	W. Feelders, beveiligingsmedewerker	H. van Lierop, beveiligingsmedewerker
mw M.F. Banen, zaalwachter	J.G. van Gelder, beveiligingsmedewerker in dienst per 01-11-96	mw J. Lont, beveiligingsmedewerker
mw M. Baranic-Deda, beveiligingsmedewerker	W.T.H.J. Gerritsen, beveiligingsmedewerker	C.A. Luime, zaalwachter
A. Barba, zaalwachter	M.M.A. Giesen, beveiligingsmedewerker	G.S.T. Maiorana, beveiligingsmedewerker
T.J.J. Bechger, chef zaaldienst/unitleider	A. Gunther, beveiligingsmedewerker	mw M. Meeuwis, zaalwachter in dienst per 25-05-96
mw W.A. Benjamins-Schweinsbergen, beveiligingsmedewerker in dienst per 19- 08-96	J.W. Heitmans, beveiligingsmedewerker	mw H.A. Meeuwis-van Netten, chef zaaldienst/unitleider
mw C. Bersabal, beveiligingsmedewerker per 01-08-96	mw M. Hennevanger, zaalwachter in dienst per 01-05-96	M. Nauta, beveiligingsmedewerker
H. Bos, beveiligingsmedewerker	mw W.J. Holkamp, beveiligingsmedewerker	mw A.C.M. Nellen, beveiligingsmedewerker
F. van der Braak, beveiligingsmedewerker	mw J.A. Hoogendoorn, beveiligingsmedewerker	S. Nihora, beveiligingsmedewerker
	R. de Jong, beveiligingsmedewerker	L.A. Noordam, beveiligingsmedewerker
	mw D. Joosten, zaalwachter	H.C.F. Oord, beveiligingsmedewerker
		G. Oosterbroek, beveiligingsmedewerker
		K. Oosterbroek, chef zaaldienst/unitleider

mw W. Oosterbroek, zaalwachter in dienst per 01-05-96

mw D.M.C. den Ouden-van Ierssel
beveiligingsmedewerker

mw L.H. Overduijn-Druyf,
beveiligingsmedewerker

A.E. Plet, beveiligingsmedewerker

mw P. Plomp-Besse,
beveiligingsmedewerker

S. Poeran, beveiligingsmedewerker in dienst per 01-06-96

mw T. Prins-Wals, chef
zaaldienst/unitleider

K. Ramlal, zaalwachter

mw R. Rens-Stenekes, zaalwachter in dienst per 12-10-96

J. Reuter, beveiligingsmedewerker

mw D. Reuter-Pantelic,
beveiligingsmedewerker

mw A. Rooseman-Freen, zaalwachter

H.G.H. Sabel, zaalwachter

S. Sari Kouzal, beveiligingsmedewerker in dienst per 01-04-96

J. Schreuder, sector chef/unitleider BHV

mw R. Sillemans-Broos,
beveiligingsmedewerker

mw B. Simic-Nicolic, zaalwachter

mw L. Steblaj-Sabljo, zaalwachter

J.G. Sillemans, beveiligingsmedewerker

P.J. van der Slot,
beveiligingsmedewerker

mw C.W. Sopamena,
beveiligingsmedewerker

mw N. Stapper, zaalwachter in dienst per 01-10-96

mw M. Stankovic-Aperlic, zaalwachter in dienst per 15-06-96

A.E. Stockhammer,
beveiligingsmedewerker

mw M.Y. van Straten,
beveiligingsmedewerker

D. Stroomenbergh, zaalwachter

J.J. Stuifbergen, zaalwachter in dienst per 01-10-96

H.G. Swart, beveiligingsmedewerker uit dienst per 17-12-96

A.L. Tau, beveiligingsmedewerker

G. Terlouw, beveiligingsmedewerker

K.R. Tirbeni, beveiligingsmedewerker

mw B.M. Tirbeni-Gajadhar, zaalwachter

C.P. Toby, zaalwachter

H. Tomasouw, zaalwachter

mw H.A. Tomasouw,
beveiligingsmedewerker

F. Topal, beveiligingsmedewerker

D. Usenki, beveiligingsmedewerker

A.C. Vanaxeldongen,
beveiligingsmedewerker

mw S. Vogels, beveiligingsmedewerker

L.P.J.C. Vosters,
beveiligingsmedewerker

W.F.H. Wildbret, chef
zaaldienst/unitleider

mw C.D. Willems,
beveiligingsmedewerker

T.E. Wildner, zaalwachter

mw J.H. de Witte,
beveiligingsmedewerker

R. Yilmaz, beveiligingsmedewerker

Afdeling gebouwen en installaties

L.H. Penninx, hoofd gebouwen en installaties

R. Förster, chef installaties

A.J. Breuren,
verwarmings/luchtbehandelingsmonteur

J.C. Dam,
verwarmings/luchtbehandelingsmonteur

mw M. Geisdörfer, electrohulp-monteur

H. Heimens, medewerker audiovisuele dienst

F.S. van Helvert, assistent schilder in dienst per 15-01-96

E.J. Hermelink, electromonteur

C.J.T. van der Hulst, timmerman

T. de Jong,
verwarmings/luchtbehandelingsmonteur

A. Krens, electromonteur gebouwen

R. Krijn, chef audiovisuele dienst

P.H. Lammers, meet en regeltechnicus

R.L. Leegstra,
verwarmings/luchtbehandelingsmonteur

J.J.C. Mak, onderhoudsmedewerker

R.N. Ramos Cardoso Frazão, chef gebouwen

J.T.G. Sandmann, medewerker
audiovisuele dienst

B.P. Swemle, meet en regeltechnicus 1e medewerker

A.F. Tomasouw,
verwarmings/luchtbehandelingsmonteur

J.M. Verstraten,
beveiligingssysteemtechnicus

S.A. Vos, electromonteur installaties

J. de Vries, timmerman

D.C.W. Zijlmans, schilder

Bedrijfsbepaling

T.B. Zult, chef bedrijfsbepaling

J.J. Kok, medewerker
bedrijfsbepaling

P.A. Sarafopoulos, medewerker
bedrijfsbepaling/plaatsvervangend chef

Stagiair(e)s

mw L. Aëgerter, 04-03-96 t/m 04-06-96,
Rijksprentenkabinet

mw D. Binnendijk, 04-12-95 t/m 01-04-96,
externe betrekkingen

R.M. Boter, 28-10-96 t/m 17-12-96,
museuminrichting

Y.N. Danner, 01-01-96 t/m 01-04-96,
schilderijen

mw M. Dert, 26-08-96 t/m 20-12-96,
beeldhouwkunst en kunstnijverheid

mw V.O.L. Faivre, 01-01-96 t/m 31-03-96, Rijksprentenkabinet	J.T. Rodenburg, 01-10-96 t/m 31-12-96, schilderijen	C.S. van Tol, 01-02-96 t/m 01-02-97, Nederlandse geschiedenis
M. Hoogendam 15-12-96 t/m 15-06-97, educatie en voorlichting	L.P. Schmit, 15-11-95 t/m 15-05-96, Nederlandse geschiedenis	<i>Maatwerk banenpoolers</i>
R.F. Indrani, 18-11-96 t/m 24-01-97, intendance	mw U. Schönbach, 15-03-96 t/m 18-08-96, beeldhouwkunst en kunstnijverheid	T. van Beelen, bibliotheek
mw D.E.R. Jongmsa, 29-07-96 t/m 01-11-96, beeldhouwkunst en kunstnijverheid	C. Szillus, 01-09-95 t/m 01-02-96, beeldhouwkunst en kunstnijverheid	K. Gravil, stafbureau collectiebeheer
F.J. Kalbfleisch, 05-08-96 t/m 31-10-96, Aziatische kunst	mw I.C. van Waijjen, 01-01-96 t/m 31-03-96, Rijksprentenkabinet	G. Schuiten, Rijksprentenkabinet
M. Kenijeres, 01-04-96 t/m 08-04-96, schilderijen	J. Weber, 01-09-95 t/m 01-02-96, beeldhouwkunst en kunstnijverheid	H. de Vries, Rijksprentenkabinet
mw J.A. Koorn, 02-01-96 t/m 01-07-96, educatie en voorlichting	<i>Vrijwilligers</i>	<i>Quado medewerkers</i>
C.C.A.E.S. Kruijssen, 01-08-96 t/m 01-11-96, Nederlandse geschiedenis	mw S.E. Asser, 01-12-96 t/m 01-12-97, archief	R. ten Wolde, bewaking
T. Kuyper, 01-11-95 t/m 30-04-96, bibliotheek	J.T. Crisp, 01-07-96 t/m 25-07-96, beeldhouwkunst en kunstnijverheid	P. Bos, bewaking
F.A. Klein, 08-10-96 t/m 08-01-97, Nederlandse geschiedenis	M. van den Ent, 17-06-96 t/m 27-06-96, beeldhouwkunst en kunstnijverheid	T. Kroet, bewaking
mw M. van der Laan, 01-06-96 t/m 30-07-96, educatie en voorlichting	mw G. Franceschini, 01-07-96 t/m 30-09-96, Rijksprentenkabinet	Aantal vrouwen werkzaam bij het Rijksmuseum: 184 (44%).
88 mw E. Louwers, 08-02-96 t/m 29-03-96, educatie en voorlichting	mw K. de Goede, 17-06-96 t/m 27-06-96, beeldhouwkunst en kunstnijverheid	Aantal medewerkers dat valt onder de Wet Gehandicapte Medewerkers (WAGW): 9 (3%).
mw S. Lammers, 09-12-96 t/m 25-01-97, Rijksprentenkabinet	mw Y.T.L.A. Habets, 20-08-96 t/m 20-08-97, behoud en beheer	Aantal medewerkers dat valt onder ethnische minderheidsgroepen: 57 (16%).
H.M. Lankamp, 22-07-96 t/m 01-02-97, beeldhouwkunst en kunstnijverheid	M.D. Haga, 12-09-94 t/m 12-09-95, Rijksprentenkabinet	De vertrouwenspersoon voor seksuele intimidatie is in 1996 tweemaal geraadpleegd voor nadere informatie.
P.J.A. Masmeijer, 11-11-96 t/m 09-05-97, intendance	mw M. Kuipers-Verbuys, 04-08-96 t/m 04-08-97, post- en archiefzaken	Er hebben geen meldingen plaatsgevonden. Het eerder bestaande knelpunt van de telefonische bereikbaarheid is in het najaar opgelost.
mw D.H. Mencke, 19-02-96 t/m 11-03-96, Rijksprentenkabinet	mw M.J. Poppink, 01-04-96 t/m 13-04-97, stafbureau collectiebeheer	
mw M. Meeuwis, 01-12-96 t/m 31-01-97, educatie en voorlichting	mw G. Roos, 12-08-96 t/m 21-09-96, stafbureau collectiebeheer	
mw S.P. Otter, 01-08-96 t/m 01-12-96, educatie en voorlichting	C. Schellekens, 09-07-96 t/m 08-07-97, beeldhouwkunst en kunstnijverheid	
mw H.R.S. Pradel, 15-04-96 t/m 30-06-96, Rijksprentenkabinet	mw C. Schuckink-Kool, 01-01-96 t/m 30-12-96 prentenkabinet	
mw M. Plooi, 02-09-96 t/m 20-12-96, bureau evenementen	S.A. Suijkerbuijk, 17-06-96 t/m 27-06-96, beeldhouwkunst en kunstnijverheid	
S.A.F.H.J. Raemakers, 15-01-96 t/m 31-05-96, intendance	mw V. Tervooren, 17-06-96 t/m 27-06-96, beeldhouwkunst en kunstnijverheid	

14 Verzuimcijfers

Het ziekteverzuim is dit verslagjaar ten opzichte van 1995 van 9,8% naar 8,9% gedaald. Dit is exclusief WAO en zwangerschapsverlof. Het aantal ziekmeldingen (de verzuimfrequentie) gemiddeld per persoon is gestegen van 1,7 naar 2,3. De gemiddelde duur van het verzuim in dagen is sterk gedaald: van 24,7 in 1995 naar 15,6 dit jaar.

15 Opleidingen

In 1996 is besloten tot het opstellen van een opleidingsplan in 1997.

16 Overzicht sponsors

Algemeen/Barter

Philips Nederland B.V.
KLM NV
Robeco
Ahrend groep NV
Flowershop Ivy

Tentoonstellingen

'De Lelijke Tijd'
FMN Finance House
KBW Effectenbank
Stichting VSB Fonds

'Een nieuwe kunst: fotografie uit de 19de eeuw'
Stichting VSB Fonds

'Disegni. Drie eeuwen Italiaanse tekenkunst uit eigen bezit'
Olivetti Nederland B.V.

'The Great American Watercolour'
Deloitte & Touche

'Jan Steen, schilder en verteller' 89
Fortis Nederland
VISA Card Services
Stichting VSB Fonds

Renovaties

Renovatie Zuidvleugel
KPN NV

Restauraties

Restauratie 17de-eeuwse schilderijen
NCM Holding NV
Restauratie en conservering van de Nationale Fotocollectie
Stichting VSB Fonds

Vaste opstelling

Opstelling 19de en 20ste eeuw, afdeling Nederlandse Geschiedenis
Generale Bank

Publieksbegeleiding

Zondagochtend-lezingen
 De Volkskrant
 VSB-Museumzondagen
 Stichting VSB Fonds
 ARIA
 Olivetti Nederland B.V.
 Plattegronden
 VISA Card Services

17 De belangrijkste werkzaamheden aan het gebouw

Zuidvleugel, restauratie en renovatie
 demi installatie vervangen (incl. bouwk.)
 hydrofoor installatie vervangen
 omzetten netspanning 220/380V oost
 fase 1
 trapliften incl B-voorziening binnenplaats
 west
 tl-armaturen vervangen binnenplaats
 west
 sloop en ruwbouw toren
 verplaatsen meldkamer (tijdelijk in toren
 3)
 kassa meubels entree oost en west
 ventilatie kantine
 opknappen zalen binnenplaats west
 verleien dak toren 8 (incl. steiger)
 arbo-voorzieningen (valbeveiliging
 legramen)
 kapverwarming toren 1-2, 1-8, 7-8
 beveiligingsruimte in omloop
 (bouwkundig+W&L)
 oude brandmeldcentrales vervangen
 bouwhistorie en video-documentatie
 renoveren electra bibliotheek
 afzuiginstallatie ateliers
 Teekenschoolbasisverwarming t.b.v.
 afzuiginst./algemeen TS
 sleutelbeheersysteem (video-validatie)

De uitgaven van de Rijksgebouwendienst
 ten behoeve van het Rijksmuseum
 bedroegen in 1996 voor regulier
 onderhoud f 4.500.000,-, voor
 toegankelijkheidsvoorzieningen
 f 125.000,-, uit Deltageld f 330.000,-
 en ten behoeve van het tunnelgebouw
 (voorbereidingskosten) f 185.000,-. De
 uitgaven voor de renovatie van de

Zuidvleugel waren in het verslagjaar
 f 2.700.000,-. De uitgaven ten behoeve
 van deze renovatie waren tot en met het
 verslagjaar in totaal f 20.850.000,-.

18 Financieel jaarrapport 1996

BALANS

(na resultaatbestemming)

	<u>31.12.1996</u>		<u>31.12.1995</u>
	* f 1.000		f 1.000
ACTIVA			
Vaste activa			
MATERIËLE VASTE ACTIVA			
Inventaris en vaste presentatie-opstellingen	9.304		6.869
Flottende activa			
VOORRADEN	160		64
VORDERINGEN			
Debiteuren	869		774
Gelieerde organisaties	574		123
Overige vorderingen	735		398
Overlopende activa	37		582
Subsidieverstrekker OCW	-		1.124
	<u>2.215</u>		<u>3.001</u>
EFFECTEN	70		70
LIQUIDE MIDDELEN	<u>10.898</u>	13.343	<u>6.157</u>
		<u>22.647</u>	<u>16.161</u>
PASSIVA			
Tegenwaarde materiële vaste activa		9.304	6.869 91
Reserves			
Bestemmingsreserves	1.421		723
Vrije reserves	-1.985	-564	-5.191 -4.468
Vorzieningen			
Personeelsverplichtingen	2.426		2.674
Herstructurering bedrijfsprocessen	<u>1.296</u>	3.722	<u>-</u> 2.674
Langlopende schulden			
Financiering Zuidvleugel	1.950		2.600
Leaseverplichtingen	<u>151</u>	2.101	<u>151</u> 2.600
Kortlopende schulden			
Kortlopend deel langlopende schulden	686		650
Crediteuren	2.623		2.714
Belastingen en premies	2.081		2.103
Pensioenen	108		24
Gelieerde organisaties	17		71
Overige schulden	104		101
Overlopende passiva	<u>2.465</u>	8.084	<u>2.823</u> 8.486
		<u>22.647</u>	<u>16.161</u>

EXPLOITATIEREKENING

	1996	01.07.95 – 31.12.95
	* f 1.000	* f 1.000
Netto-omzet		
<i>Directe opbrengsten</i>		
Entreegelden	11.945	4.396
Sponsoring tentoonstellingen	1.836	569
Diversen	713	315
	<u>14.594</u>	<u>5.280</u>
<i>Indirecte opbrengsten</i>		
Nevenactiviteiten	727	239
Algemene sponsoring	484	108
Overig	157	145
	<u>1.368</u>	<u>492</u>
	15.862	5.772
Subsidie OCW	<u>30.120</u>	<u>13.734</u>
SOM DER OPBRENGSTEN	45.982	19.506
Personeelskosten	28.362	13.132
Afschrijvingskosten	1.478	628
Kosten collectiefunctie	574	330
Kosten publieksfunctie	4.342	1.894
Overige bedrijfskosten	6.481	3.495
	<u>41.237</u>	<u>19.479</u>
SOM DER KOSTEN		
BEDRIJFSRESULTAAT	4.745	27
Financiële baten	358	155
Financiële lasten	41	7
FINANCIËLE RESULTATEN	<u>317</u>	<u>148</u>
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING	5.062	175
Buitengewone baten	574	-
Buitengewone lasten	1.548	-
BUITENGEWONE RESULTATEN	<u>-974</u>	<u>-</u>
EXPLOITATIERESULTAAT	<u>4.088</u>	<u>175</u>

KASSTROOMOVERZICHT

	1996	01.07.95- 31.12.95
	* f 1.000	* f 1.000
OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Exploitatieresultaat	4.088	175
Afschrijvingskosten	<u>1.478</u>	<u>628</u>
CASH FLOW	5.566	803
Mutaties werkkapitaal	286	4.750
Mutaties voorzieningen	<u>1.048</u>	<u>-145</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	6.900	5.408
INVESTERINGSFACILITEITEN		
Investerings Zuidvleugel	2.853	-
Investerings vaste presentatie-opstellingen	1.058	469
Investerings bedrijfs- en kantoorinventaris	<u>-</u>	<u>-</u>
	3.911	469
Investeringsbijdragen Zuidvleugel	<u>2.853</u>	<u>-</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1.058	469
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Kunstaankopen	3.268	193
Bijdragen en schenkingen kunstaankopen	<u>2.475</u>	<u>202</u>
	<u>-793</u>	<u>9</u>
Aflossing langlopende schuld Zuidvleugel	-2.050	-2.225
Subsidiebijdrage aflossing schuld Zuidvleugel	1.400	1.900
Leaseverplichtingen	<u>151</u>	<u>-</u>
	<u>-499</u>	<u>-325</u>
Overige mutaties bestemmingsreserves	<u>91</u>	<u>364</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>-1.101</u>	<u>48</u>
Kasstroom	<u>4.741</u>	<u>4.987</u>
Beginsaldo liquide middelen	6.157	1.170
Eindsaldo liquide middelen	<u>10.898</u>	<u>6.157</u>
Kasstroom	<u>4.741</u>	<u>4.987</u>

93

TOELICHTING

Algemeen

Oprichting

De Stichting Het Rijksmuseum is statutair opgericht per 1 juli 1995 en is gevestigd te Amsterdam.

Doelstelling en activiteiten

De Stichting Het Rijksmuseum heeft statutair als doel:

- het in stand houden van het Rijksmuseum Amsterdam als museum van kunst en geschiedenis;

- het (inter)nationale publiek een representatief overzicht van de Nederlandse kunst en geschiedenis vanaf de Middeleeuwen als belangrijkste aspecten van Europese en Aziatische kunst te tonen. Dit impliceert dat het Rijksmuseum voorwerpen van kunst en geschiedenis bewaart, beheert, conserveert,

- restaureert, wetenschappelijk onderzoekt en bewerkt, verzamelt, presenteert, toegankelijk maakt en tentoonstellingen organiseert.

De Stichting is een permanente instelling, toegankelijk voor het publiek en niet gericht op het maken van winst.

De Stichting kan ter bereiking van haar doel samenwerken met alle daarvoor in aanmerking komende (overheids)instellingen.

Middelen

De Stichting verkrijgt haar middelen met name door:

- verkoop van toegangsbewijzen;

- opbrengsten van copyrights, verkoop van prentbriefkaarten, posters, catalogi en dergelijke;

- schenkingen, legaten en erfstellingen;

- subsidies, bijdragen van overheden en donaties.

Subsidie

Door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) wordt aan de Stichting Het Rijksmuseum een exploitatiesubsidie verstrekt.

Deze subsidie is gebaseerd op de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid van 16 april 1993. Ter nadere invulling van deze wet zijn bij algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld in het Bekostigingsbesluit Cultuuruitingen van 21 juni 1994. Een aantal specifieke punten uit dit Besluit is voorts uitgewerkt in de Regeling Subsidiëring Museale Instellingen, ingaand op 1 juli 1994.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers 1995 van de exploitatierekening en het kasstroomoverzicht betreffen de periode na zelfstandiging, derhalve 1 juli tot en met 31 december 1995.

Indeling jaarrekening

De indeling van de jaarrekening is gebaseerd op het op 23 januari 1997 verschenen Handboek Financiële Verantwoording Cultuursubsidies Museale Instellingen van het Ministerie van OCW. Deze indeling is grotendeels gelijk aan die van het Burgerlijk Wetboek, Boek 2, Titel 9.

De indeling van de jaarrekening is ten opzichte van 1995 op enkele kleinere punten gewijzigd. Deze wijzigingen hebben geen invloed op het vermogen

en het resultaat. De vergelijkende cijfers zijn hiervoor aangepast.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De waardering en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders wordt vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, ongeacht of ze tot ontvangsten of uitgaven hebben geleid.

Baten worden slechts opgenomen voorzover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Omrekening van vreemde valuta

Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers van afwikkeling. De uit de omrekening per balansdatum voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in de exploitatierekening.

Kunstcollectie

De kunstcollectie is eigendom van de Staat der Nederlanden en is daarom

niet in de balans opgenomen. De collectie is ook niet verzekerd.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

De waarde en de resterende levensduur van de inventaris en de presentatie-opstellingen voor de verzelfstandiging alsmede die van de Zuidvleugel (begin 1996 overgedragen aan de Stichting Het Rijksmuseum) zijn gebaseerd op taxaties door onafhankelijke derden. Deze activa en hun afschrijvingen zijn overeenkomstig deze taxaties opgenomen.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijzen of lagere netto-opbrengstwaarde.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid. Deze voorzieningen zijn bepaald op basis van een beoordeling van de individuele vorderingen.

Effecten

De effecten worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde per balansdatum.

Voorzieningen

De voorzieningen worden op nominale waarde gewaardeerd.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Exploitatiesubsidie OCV

De onderdelen van de subsidie die bestemd zijn voor kunstaankopen en voor de financiering van de Zuidvleugel zijn gezien hun aard niet ten gunste van de exploitatierekening gebracht, maar rechtstreeks in het eigen vermogen verantwoord.

Schenken en kunstaankopen

Schenken voor kunstaankopen worden gezien hun aard niet in de exploitatierekening verantwoord, maar rechtstreeks aan de bestemmingsreserves toegevoegd.

Kunstaankopen worden rechtstreeks betaald uit deze bestemmingsreserve.

Buitengewone resultaten

Buitengewone baten en lasten vloeien voort uit handelingen en gebeurtenissen die zich onderscheiden van de normale bedrijfsactiviteiten en zijn derhalve van incidentele aard.

Toelichting op de onderscheiden posten van de balans en de exploitatierekening alsmede overige toelichtingen

Balans	<u>1996</u>	<u>1995</u>
	* f 1.000	* f 1.000
MATERIËLE VASTE ACTIVA		
<i>Inventaris en vaste presentatie-opstellingen</i>		
Beginsaldo	6.869	7.028
Investerings (1996: inclusief Zuidvleugel)	3.913	469
Afschrijvingen	<u>-1.478</u>	<u>-628</u>
Eindsaldo	<u>9.304</u>	<u>6.869</u>
Afschrijvings-percentage per jaar	5-33	5-33
VORDERINGEN		
<i>Subsidieverstrekker OCW</i>		
Beginsaldo	1.124	-251
Exploitatiesubsidie	30.120	13.734
Subsidie Zuidvleugel	1.400	1.400
Subsidie kunstaankopen	750	750
Uitgaven en voorschotten	<u>-33.394</u>	<u>-14.509</u>
Eindsaldo	<u>-</u>	<u>1.124</u>
EFFECTEN		
<i>De effecten betreffen belegde gelden in het kader van een bestemmingsreserve.</i>		
	<u>70</u>	<u>70</u>
TEGENWAARDE MATERIELE VASTE ACTIVA		
<i>Deze post wordt vanaf 1996 opgenomen en is gelijk aan de boekwaarde van de vaste activa. De post dient ter financiering van uitbreidings- en vervangingsinvesteringen. De vergelijkende cijfers over 1995 zijn hiervoor aangepast. De post wordt gevormd uit de vrije reserves.</i>		
	<u>9.304</u>	<u>6.869</u>
RESERVES		
<i>Bestemmingsreserves</i>		
Bestemmingsreserve Herinrichting Nederlandse Geschiedenis	800	-
Bestemmingsreserve Masterplan	500	-
Bestemmingsreserve kunstaankopen	-267	426
Overige bestemmingsreserves	<u>388</u>	<u>297</u>
	<u>1.421</u>	<u>723</u>

1996	1995
* f 1.000	* f 1.000

Bestemmingsreserve Herinrichting Nederlandse Geschiedenis

Deze reserve dient ter financiering van de investeringen van 1997-2002 in de afdeling Nederlandse Geschiedenis.

Beginsaldo	-	-
Uit resultaatbestemming	<u>800</u>	<u>-</u>
Eindsaldo	<u><u>800</u></u>	<u><u>-</u></u>

Bestemmingsreserve Masterplan

Deze reserve dient ter financiering van research en overige voorbereiding in het kader van het Masterplan.

Beginsaldo	-	-
Uit resultaatbestemming	<u>500</u>	<u>-</u>
Eindsaldo	<u><u>500</u></u>	<u><u>-</u></u>

Bestemmingsreserve kunstaankopen

Deze reserve dient ter financiering van de kunstaankopen. Schenkingen en bijdragen voor kunstaankopen worden rechtstreeks in deze reserve en niet ten gunste van de exploitatierekening verantwoord.

Beginsaldo	426	417
Kunstaankopen	-3.268	-193
Bijdragen en schenkingen	<u>2.575</u>	<u>202</u>
Eindsaldo	<u><u>-267</u></u>	<u><u>426</u></u>

Overige bestemmingsreserves

Deze betreffen vier reserves ter financiering van specifieke werkzaamheden.

Beginsaldo	297	-67
Mutaties	<u>91</u>	<u>364</u>
Eindsaldo	<u><u>388</u></u>	<u><u>297</u></u>

Vrije reserves

Oorspronkelijk beginsaldo	-5.191	1.678
Opnemen bestemmingsreserve vaste activa	<u>-</u>	<u>-7.203</u>
Gecorrigeerd beginsaldo	-5.191	-5.525
Mutatie vaste activa (investeringen en afschrijvingen)	2.435	159
Investeringsbijdragen (Zuidvleugel)	2.853	-
Uit resultaatbestemming	<u>2.788</u>	<u>175</u>
Eindsaldo	<u><u>-1.985</u></u>	<u><u>-5.191</u></u>

Voorzieningen	1996	1995
Personeelsverplichtingen	* f 1.000	* f 1.000
<i>/De voorziening personeelsverplichtingen betreft de geschatte verplichtingen voor wachtgelden en afkoopsommen personeel. De voorziening heeft een langlopend karakter.</i>		
	<u>2.426</u>	<u>2.674</u>

Herstructurering bedrijfsprocessen

De voorziening herstructurering bedrijfsprocessen is gevormd voor de geschatte kosten van herstructurering van diverse bedrijfsprocessen. De hiermee gepaard gaande lasten zijn in 1996 verantwoord als buitengewone lasten. De voorziening heeft een langlopend karakter.

	<u>1.296</u>	<u>-</u>
--	--------------	----------

LANGLOPENDE SCHULDEN

Financiering Zuidvleugel

Dit betreft een schuld aan Stichting De Staalmeesters te Amsterdam in verband met de financiering van de Zuidvleugel van het Rijksmuseum. Over de schuld behoeft geen rente te worden vergoed. De schuld heeft een resterende looptijd van 4 jaar. Het gedeelte dat binnen 1 jaar moet worden afgelost, is opgenomen onder de kortlopende schulden.

Beginsaldo	2.600	2.925
Aflossing	<u>650</u>	<u>325</u>
Eindsaldo	<u>1.950</u>	<u>2.600</u>

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Huurverplichtingen

Met de Rijksgebouwendienst is een contract gesloten voor de huur van de gebouwen van de Stichting Het Rijksmuseum ad f 2,7 miljoen per jaar. Het contract is aangegaan op 1 juli 1995 en heeft een looptijd van 20 jaar.

Investeringsverplichtingen*Herinrichting Nederlandse Geschiedenis*

De Stichting Het Rijksmuseum heeft zich verplicht tot een vernieuwing van de opstelling Nederlandse Geschiedenis. Deze vernieuwing zal in de komende jaren worden uitgevoerd. De hiermee gepaard gaande kosten worden voorlopig geschat op f 12 miljoen. Deze kosten zullen grotendeels worden betaald uit de subsidie OCW voor 1997-2000.

Masterplan

In de toekomst zullen omvangrijke investeringen in de gebouwen zijn benodigd als gevolg van:

- het niet voldoen aan de wettelijke vereisten voor brandveiligheid en arbeidsomstandigheden;
- achterstallig onderhoud;
- de onvoldoende functionaliteit voor de bezoekers.

In dit kader wordt door de Rijksgebouwendienst in samenwerking met het Ministerie van OCW en de Stichting Het Rijksmuseum een plan (het Masterplan) ontwikkeld. De verplichtingen die voortvloeien uit dit plan zijn nog onvoldoende bekend.

Exploitatierkening

	<u>1996</u>	<u>2e hj. 95</u>
	* f 1.000	* f 1.000
SOM DER OPBRENGSTEN		
Exploitatiesubsidie OCW		
Subsidie 1996 (DGCZ/DCE-U-962994, d.d. 16.07.1996)	31.779	
Aanvullende subsidie 1996 (DGCZ/DCE-U-964595, d.d. 01.11.1996)	33	
Aanvullende subsidie 1996 (DGCZ/DCE-U-964934, d.d. 03.12.1996)	458	
	<u>32.270</u>	
Subsidiebeschikking	32.270	30.626
Subsidie kunst aankopen	-750	-750
Subsidie financiering Zuidvleugel	-1.400	-1.900
Subsidie mutatie debiteuren/crediteuren	-	-144
Exploitatiesubsidie	<u>30.120</u>	27.832
Exploitatiesubsidie 1e halfjaar (saldo uitgaven minus ontvangsten 1e halfjaar)		<u>14.098</u>
Exploitatiesubsidie 2e halfjaar		<u>13.734</u>
SOM DER KOSTEN		
Personeelskosten		
Lonen en salarissen	22.057	10.710
Sociale lasten	1.854	917 99
Pensioenlasten	1.571	564
Overig	2.880	941
	<u>28.362</u>	<u>13.132</u>
Kosten publieksfunctie		
Kosten tentoonstellingen	1.755	838
Kosten dienstverlening/voorlichting	1.412	669
Kosten public relations	1.175	387
	<u>4.342</u>	<u>1.894</u>
Overige bedrijfskosten		
Huisvestingskosten	4.742	2.148
Kantoorkosten	810	532
Overige kosten	929	815
	<u>6.481</u>	<u>3.495</u>
GEMIDDELD AANTAL WERKNEMERS		
Gedurende 1996 waren gemiddels 362 werknemers in dienst (2e halfjaar 1995: 346).		

1996	2e hj. 95
* f 1.000	* f 1.000

BUITENGEWONE RESULTATEN

Buitengewone baten

Exploitatiesubsidie OCW voorgaand jaar

(brief DGCZ/DCE-U-963418, d.d. 24.10.1996)

112 -

Overige baten voorgaand jaar

462 -

574	-
<u>574</u>	<u>-</u>

Buitengewone lasten

Voorziening herstructurering bedrijfsprocessen

1.296 -

Lasten voorgaand jaar

252 -

1.548	-
<u>1.548</u>	<u>-</u>

Ondertekening van de jaarrekening

Amsterdam, 22 mei 1997

Directie:

Prof drs R. de Leeuw

Dr J.P. Filedt Kok

Mw drs A.A.E. Vels Heijn

Drs D.J. Elders

Raad van Toezicht:

Dr ir Th. Quenè

Mw drs K.Y.I.J. Adelmund

M.J. Drabbe

Dr J.R. Glasz

Mr J.M. Hessels

N. MacGregor

OVERIGE GEGEVENS

Bestemming van het resultaat

De directie heeft besloten het resultaat over 1996 als volgt te bestemmen:

* f 1.000	
exploitatie resultaat	4.088

naar bestemmingsreserve Herinrichting Nederlandse Geschiedenis	800
naar bestemmingsreserve	

Masterplan	500
naar vrije reserves	2.788

Dit besluit is reeds in de balans verwerkt.

Gebeurtenissen na balansdatum*Subsidiebeschikking 1997*

Voor 1997 is door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen f 32,3 miljoen aan subsidie toegekend.

Accountantsverklaring

De accountantsverklaring is hiernaast opgenomen.

ACCOUNTANTSVERKLARING

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening 1996 van de Stichting Het Rijksmuseum te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening is opgesteld onder verantwoording van de Directie en de Raad van Toezicht van de stichting. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controle-opdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang omvat.

Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die de leiding van de stichting daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Onze controle is ook verricht in overeenstemming met de aanwijzingen die de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen in bijlage I bij de Regeling Subsiëring Museale Instel-

lingen heeft gegeven met betrekking tot de controle op de naleving van de subsidie-bepalingen.

Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening 1996 van de Stichting Het Rijksmuseum te Amsterdam een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 1996 en van het resultaat over 1996, in overeenstemming met de subsidiebepalingen van het Bekostigingsbesluit en de Regeling Subsiëring Museale Instellingen.

Den Haag, 22 mei 1997

Deloitte & Touche

Registeraccountants

Basisvormgeving: Studio Dumbar

Zetten - opmaken - druk: Elgraphic + DTQP / Hentenaar Boek B.V.

Colofon

